

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Departament Środowiska

Tekst jednolity*

KSI.410.1.4.2025

Pani
Joanna Kopczyńska
Prezes
Państwowego Gospodarstwa
Wodnego Wody Polskie
ul. Żelazna 59a
00-848 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

* Uwzględniono zmiany wprowadzone uchwałą Zespołu Orzekającego Komisji Rozstrzygającej w Najwyższej Izbie Kontroli z dnia 4 czerwca 2025 r. oraz w wyniku sprostowania oczywistych omyłek pisarskich z 21 i 28 maja 2025 r.

**P/25/001 Wykonanie budżetu państwa w 2024 r. - wykonanie planu finansowego
Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie**

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie ¹ ul. Żelazna 59a, 00-848 Warszawa
Kierownik jednostki kontrolowanej	Joanna Kopczyńska, Prezes PGW WP, od 11 stycznia 2024 r. ² W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnił Krzysztof Woś, Prezes PGW WP, od 31 sierpnia 2022 r. do 10 stycznia 2024 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Realizacja planu finansowego. 2. Realizacja zadań. 3. Prawdliwość i rzetelność sprawozdań.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia do 31 grudnia 2024 r. oraz okres wcześniejszy i późniejszy, w którym miały miejsce działania lub zaniechania związane z planowaniem i wykonywaniem ustawy budżetowej na rok 2024. W przypadku konieczności porównania niektórych danych z danymi za lata 2021-2023 okres kontroli obejmuje również te lata.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli, Departament Środowiska
Kontrolerzy	1. Dorota Winosławska-Mrówka, doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli nr KSI/10/2025 z 2 stycznia 2025 r. 2. Katarzyna Krężałek, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KSI/8/2025 z 2 stycznia 2025 r 3. Beniamin Chochulski, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KSI/12/2025 z 2 stycznia 2025 r. 4. Hubert Komorowski, specjalista kontroli państwowej , upoważnienie do kontroli nr KSI/9/2025 z 2 stycznia 2025 r. 5. Aleksandra Krystek, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KSI/11/2025 z 2 stycznia 2025 r. 6. Izabella Krawczyk, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KSI/35/2025 z 27 marca 2025 r. 7. Magdalena Krukowska, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KSI/34/2025 z 27 marca 2025 r.

(akta kontroli str. 1-5b, 486-536)

¹ Dalej: „PGW WP”.

² Dalej: „Prezes”.

³ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: „ustawa o NIK”.

II. Cel i zakres kontroli

Cel kontroli Celem kontroli było dokonanie oceny wykonania w 2024 r. planu finansowego PGW WP pod względem legalności, celowości, rzetelności i gospodarności podejmowanych działań. Stosownie do art. 239 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne⁴ PGW WP jest państwową osobą prawną należącą do sektora finansów publicznych, zgodnie z art. 9 pkt 14 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁵. Ocenie podlegały w szczególności:

- planowanie i realizacja przychodów PGW WP, w tym działania związane z pobieraniem i egzekucją przychodów z prowadzenia własnej działalności;
- planowanie i wykonanie kosztów i wydatków majątkowych oraz efekty realizowanych zadań, w tym stopień ich realizacji;
- wykorzystanie dotacji z budżetu państwa, w tym przekazanych na realizację programów/projektów finansowanych z udziałem środków z budżetu Unii Europejskiej⁶;
- gospodarowanie wolnymi środkami;
- sporządzenie rocznych sprawozdań za IV kwartał 2024 r. w zakresie operacji finansowych;
- system kontroli zarządczej w zakresie prawidłowości i rzetelności sporządzania sprawozdań.

Zakres kontroli Podstawą formułowania oceny wymienionych wyżej obszarów były ustalenia dokonane w wyniku następujących działań kontrolnych:

- analizy wykonania planu przychodów;
- analizy stanu należności pozostałych do zapłaty;
- szczegółowej kontroli prawidłowości i terminowości ustalenia wybranych należności oraz windykacji zaległości;
- analizy realizacji kosztów i wydatków majątkowych, w tym współfinansowanych z budżetu UE;
- analizy realizacji zadań oraz efektów uzyskanych w wyniku wydatkowania środków;
- szczegółowej analizy próby wydatków;
- analizy wybranych postępowań o udzielenie zamówienia publicznego;
- analizy przyznania, wykorzystania i rozliczenia wybranych dotacji;
- analizy stanu zobowiązań;
- analizy prawidłowości sporządzenia sprawozdań.

Opis ustaleń kontrolnych przedstawiono w części IV. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowe kontrolowanej działalności.

III. Ocena ogólna⁷ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W 2024 r. PGW WP bez istotnych nieprawidłowości wykonały swój plan finansowy, szczególnie w odniesieniu do zaplanowanych przychodów. Zastrzeżenia NIK dotyczą jednak wykonania planu finansowego w zakresie kosztów.

⁴ Dz. U. z 2024 r. poz. 1087, ze zm., dalej: „u.p.w.”.

⁵ Dz. U. z 2024 r. poz. 1530, ze zm., dalej: „u.f.p.”.

⁶ Dalej: „UE”.

⁷ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

Uzasadnienie
oceny ogólnej

Przekroczono limity kosztów, ustalone planem finansowym PGW WP po zmianach w poz. III.1.1 Amortyzacja o 16 110,0 tys. zł (o 2,2%) i w poz. III.1.4.2 Wynagrodzenia bezosobowe o 223,3 tys. zł (o 4,8%). Koszty i wydatki majątkowe poniesione z naruszeniem prawa stanowiły 0,6% łącznej kwoty zrealizowanych kosztów i wydatków majątkowych. Zrealizowane przez PGW WP koszty w 2024 r. wyniosły 2 555 206,6 tys. zł i były o 114 411,8 tys. zł niższe (poniżej 0,1%) niż planowano i o 105 580,6 tys. zł (tj. 0,9%) wyższe niż koszty wykonane w 2023 r. Ich główną pozycję stanowiły, jak w latach poprzednich, koszty z tytułu amortyzacji i usług obcych (1 375 319,7 tys. zł), które w 2024 r. stanowiły łącznie 53,8% kosztów ogółem. Koszty z tytułu amortyzacji były o 7,1% wyższe od kosztów poniesionych w 2023 r. i stanowiły 29,0% ogółem kosztów poniesionych w 2024 r. Wykonanie kosztów z tytułu pozostałych kosztów funkcjonowania było na poziomie 98,1% planu po zmianach. Wykonanie kosztów z tytułu usług obcych osiągnięto na poziomie 91,3% planu po zmianach. Szczegółowa analiza kosztów i wydatków (w tym wydatków majątkowych) o łącznej wartości 150 815,8 tys. zł, wykazała:

- dokonanie wstępnej kontroli operacji gospodarczych przez osoby posiadające uprawnienia tożsame z głównym księgowym, co było niezgodne z art. 54 ust. 1 pkt 3 lit. a u.f.p. w zw. z art. 54 ust. 3 u.f.p. i § 52 ust. 6 pkt 2 Regulaminu Organizacyjnego PGW WP (cztery przypadki z 58 objętych próbą badania wydatków i kosztów);
- nieprzeprowadzenie przez głównego księgowego lub zastępcę głównego księgowego wstępnej kontroli umów realizowanych w 2024 r.⁸, co było niezgodne z art. 54 ust. 1 pkt 3 lit. a u.f.p. i § 52 ust. 6 pkt 2 Regulaminu Organizacyjnego PGW WP (25 przypadków z 58 objętych próbą badania wydatków i kosztów);
- brak potwierdzenia posiadania przez PGW WP środków finansowych w ramach przyznanego limitu przed zawarciem umów dla pięciu (z 58) poddanych badaniu dowodów księgowych na łączną kwotę 183,5 tys. zł, wbrew § 2 ust. 5 pkt 2 zarządzenia Prezesa nr 89/2020 z 22 grudnia 2020 r. w sprawie wprowadzenia wewnętrznej procedury obiegu umów w Państwowym Gospodarstwie Wodnym Wody Polskie⁹.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły także:

- zaciągnięcia zobowiązań przed zawarciem umowy dotacji celowej MI/DGWiŻŚ/2024/03/03/WF dotyczącej realizacji zadań wynikających z „Programu realizacji zadań związanych z utrzymaniem wód oraz pozostałego mienia Skarbu Państwa związanego z gospodarką wodną oraz z Programu Kształtowania Zasobów Wodnych”;
- nierzetelne rozliczenie dwóch dotacji celowych na wyprzedzające finansowanie pomocy finansowej na realizację projektu Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (poddziałanie 4.3. „Wsparcie na inwestycje związane z rozwojem, modernizacją i dostosowywaniem rolnictwa i leśnictwa”) pn. „„Szaniawy” – melioracje użytków rolnych, gm. Trzebieszów, pow. łukowski – Etap I - obiekt I” pn. „„Szaniawy” – melioracje użytków rolnych, gm. Trzebieszów, pow. łukowski – Etap I - obiekt II”;
- nieokreślenia celów realizowanych kampanii społecznych, a w związku z tym niewyznaczenie mierników realizacji celów i założeń ewaluacji kampanii, co

⁸ Umowy skutkujące zaciągnięciem przez PGW WP zobowiązań zawarto w latach 2019-2024.

⁹ Dalej: „Procedura zawierania umów”.

nie pozwalało na ocenę ich społecznej opłacalności zarówno w kontekście ich skuteczności jak i efektywności;

- wydatkowania w 2024 r. 38 267,2 tys. zł po terminie wynikającym z zaciągniętych 222 zobowiązań, co skutkowało w 73 przypadkach zapłatą odsetek w wysokości 37,7 tys. zł. Zapłacono również 34,0 tys. zł odsetek od zobowiązań nieuregulowanych terminowo w 2023 r.;
- nienaliczenie wykonawcy kar umownych w wysokości 111,0 tys. zł za wykonanie przedmiotu umowy po terminie wynikającym z umowy,
- niewykonania czynności wymaganych wewnętrznymi regulacjami dotyczącymi zamówień publicznych i oceny celowości zaciągania zobowiązań finansowych;
- zamieszczania w BZP informacji po wymaganym 30-dniowym terminie, określonym w art. 448 ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych¹⁰ lub art. 30 ust. 2 ustawy z dnia 1 października 2024 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi oraz niektórych innych ustaw¹¹ w odniesieniu do 11 z 32 informacji o wykonaniu umowy oraz dziewięciu¹² z 19 informacji o udzieleniu zamówienia;
- wystąpienia na 31 grudnia 2024 r. zobowiązań wymagalnych w wysokości odpowiednio 217,20 zł i 43,99 zł, co było niezgodne z art. 44 ust. 3 pkt 3 u.f.p.

Pomimo, że PGW WP jest jednostką sektora finansów publicznych zobowiązaną do opracowania planu finansowego w układzie zadaniowym, Prezes nie dokonywała zmian planu w układzie zadaniowym.

W 2024 r. w PGW WP nie zakończono procesu przejmowania majątku dla którego od 1 stycznia 2018 r. PGW WP reprezentuje oraz wykonuje uprawnienia właścicielskie Skarbu Państwa. Pomimo zwiększenia tempa prac będą one jeszcze kontynuowane w 2025 r. w jednym regionalnym zarządzie gospodarki wodnej¹³, co NIK oceniła jako postępowanie nierzetelne.

W 2024 r. przychody ogółem PGW WP wyniosły 2 117 114,7 tys. zł i stanowiły 111,2% planu określonego w ustawie budżetowej na 2024 r. (1 903 172,0 tys. zł), 105,4% planu po zmianach (2 008 351,0 tys. zł) i 121,2% przychodów uzyskanych w 2023 r. (1 747 157,0 tys. zł). Na koniec 2024 r. należności ogółem wyniosły 281 845,8 tys. zł i w porównaniu do stanu na koniec 2023 r. były wyższe o 3 995,8 tys. zł, tj. o 1,0%. W 2024 r. przedawnieniu uległo 13 należności cywilnoprawnych (od 8 podmiotów) w wysokości 128,1 tys. zł, tj. (o 8 należności więcej niż w 2023 r. i 69 mniej niż w 2022 r.), a przeterminowaniu 87 należności (o 79 mniej niż w 2023 r.) w wysokości 2 195,6 tys. zł (o 1 336,7 tys. zł więcej niż w 2023 r.), które spisano w pozostałe koszty działalności zgodnie z § 2 ust. 3 zarządzenia nr 71/2022 Prezesa z 6 grudnia 2022 r. w sprawie wprowadzenia jednolitych zasad postępowania z należnościami przedawnionymi oraz przeterminowanymi uznany za nieściągalne. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

Wynik finansowy netto był ujemny i wyniósł 444 071,4 tys. zł. Był korzystniejszy o 254 367,6 tys. zł (o 36,4%) od planowanego w ustawie budżetowej na rok 2024¹⁴, o 228 695,8 tys. zł (o 34,0%) od ujętego w planie po zmianach i o 267 769,6 tys. zł (o 37,6%) od wyniku osiągniętego w 2023 r.

¹⁰ Dz.U. z 2024 r. poz. 1320, dalej: „u.p.z.p.”.

¹¹ Dz.U. z 2024 r. poz. 1473, dalej: „u.z.o.u.s.p.”.

¹² W tym jedno zamówienie objęte szczegółowym badaniem zamówień publicznych.

¹³ Dalej: „RZGW”.

¹⁴ Ustawa budżetowa na rok 2024 z dnia 18 stycznia 2024 r. (Dz. U. poz. 122), dalej: „ustawa budżetowa”.

NIK opiniuje pozytywnie roczne sprawozdanie z realizacji planu finansowego PGW WP (w układzie tradycyjnym) oraz sprawozdanie o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji Rb-Z za IV kwartał 2024 r. Kwoty wykazane w tych dokumentach były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej.

Sprawozdanie z wykonania planu finansowego w układzie zadaniowym Rb-BZ2 za 2024 r. odzwierciedlało rzeczywiste wielkości związane z wykonaniem planu w układzie zadaniowym.

IV. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe¹⁵ kontrolowanej działalności

OBSZAR

Opis stanu
faktycznego

1. Wykonanie planu finansowego PGW WP

1.1 Wykonanie planu przychodów

Plan finansowy PGW WP na 2024 r. został przekazany¹⁶ do Ministra Infrastruktury w terminie wskazanym przez Ministra. Przychody ogółem zaplanowano w wysokości 1 903 172,0 tys. zł, z tego najwyższe z dotacji z budżetu państwa (poz. II.2) w wysokości 1 090 913,0 tys. zł (57,3% ogółu planowanych przychodów) oraz z prowadzonej działalności (poz. II.1) w wysokości 624 488,0 tys. zł (32,8% ogółu planowanych przychodów), w tym przychody wymienione w art. 255 ust. 1-9 u.p.w. zaplanowano w wysokości 563 454,0 tys. zł.

W planie finansowym PGW WP na 2024 r. zaplanowano także przychody w poz. II.5.1.1¹⁷ (odsetki od depozytów u Ministra Finansów lub z tytułu skarbowych papierów wartościowych) w wysokości 6 830,0 tys. zł (0,4% ogółu planowanych przychodów).

(akta kontroli str. 486-536, 859-860)

Minister Infrastruktury wyraził zgodę na trzy¹⁸ zmiany planu finansowego PGW WP. Żadna zmiana nie była wprowadzona na mocy art. 15zh ust. 1 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych¹⁹. Po stronie przychodów dokonano zwiększenia wpływów per saldo o 105 179,2 tys. zł (5,5%) m.in. na skutek zmian wprowadzonych w nw. pozycjach planu: II.2 Dotacje z budżetu państwa - zwiększenie o 60 459,9 tys. zł; II.5 Pozostałe przychody - zwiększenie o 57 688,0 tys. zł; I.1 przychody z prowadzonej działalności - zwiększenie o 9 392,4 tys. zł. W sprawie zwiększenia przychodów dyrektor Departamentu Finansowo-Księgowego²⁰ w Krajowym Zarządzie Gospodarki Wodnej²¹ wyjaśniła, że „w momencie planowania przychodów na 2024 r. tj. na przełomie czerwca i lipca 2023 r. nie można było przewidzieć wysokości wpływów uzyskanych na koniec

¹⁵ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

¹⁶ Za pośrednictwem systemu „TREZOR”.

¹⁷ Brak zaplanowania tej pozycji przychodów był przedmiotem nieprawidłowości i wniosku pokontrolnego w kontroli P/24/001 Wykonanie budżetu państwa w 2023 r.

¹⁸ Zarządzeniem Prezesa nr 28/2024 z dnia 5 lipca 2024 w sprawie wprowadzenia Procedury tworzenia oraz zmian planu finansowego PGW WP uchylono zarządzenie Prezesa nr 11/2019 z dnia 1 kwietnia 2019 r. w sprawie wprowadzenia Instrukcji w zakresie planowania zadaniowo-finansowego i realizacji budżetu w PGW WP, które ograniczało do 2 razy możliwość zmiany planu finansowego w ciągu roku.

¹⁹ Dz. U. z 2024 r. poz. 340, ze zm.

²⁰ Dalej: „DFK”.

²¹ Dalej: „KZGW”.

2023 r. więc szacunki były oparte jedynie na wysokości przychodów zrealizowanych w 2022 r.”.

(akta kontroli str. 486-536, 2876-2887)

Zwiększenia planu przychodów w pozycji II.2 per saldo o 60 459,9 tys. zł wynikały m.in. z: przyznania dotacji celowej na finansowanie zadań na realizację „Projektu ochrony przeciwpowodziowej w dorzeczu Odry i Wisły”²²; zwiększenia dotacji podmiotowej na wydatki na wynagrodzenia o 31 370,0 tys. zł na 2024 rok²³ i środków na finansowanie bieżącej działalności w związku z falą powodziową²⁴, przyznania dotacji celowej na sfinansowanie zadań związanych z usuwaniem szkód powstałych od listopada 2023 r. do marca 2024 r. noszących znamiona klęski żywiołowej. Zwiększenie planu przychodów w pozycji II.5 Pozostałe przychody wynikało m.in. z dodatnich różnic kursowych, odsetek od nieterminowych zapłat oraz z wyższej niż zakładano wysokości odsetek naliczonych w 2024 r. od środków znajdujących się na rachunkach bankowych podlegających konsolidacji finansów publicznych według obowiązującego oprocentowania depozytów. Zwiększenie planu przychodów w poz. I.1 Przychody z prowadzonej działalności wynikało z wyższego niż pierwotnie planowano zainteresowania usługami żegludowymi, opłat za wydanie zgody wodnoprawnej.

(akta kontroli str. 486-536)

W 2024 r. przychody ogółem PGW WP zrealizowane zostały w wysokości 2 117 114,7 tys. zł, co stanowiło 105,4% planu po zmianach i 111,2% planu określonego ustawą budżetową na 2024 r.

W porównaniu do przychodów ogółem uzyskanych w 2023 r. były one wyższe o 369 957,7 tys. zł, tj. o 21,2%. Uzyskanie wyższych przychodów było spowodowane m.in. wzrostem w pozycjach: dotacji z budżetu państwa oraz przychodów wymienionych w art. 255 ust. 1-9 u.p.w. W porównaniu do 2022 r. przychody ogółem były niższe o 103 375,8 tys. zł (tj. o 4,9%), a w porównaniu do 2021 r. były wyższe o 553 298,4 tys. zł (tj. o 26,1%).

(akta kontroli str. 1752-1753, 2339-2341, 2942-2950)

W strukturze zrealizowanych w 2024 r. przychodów największy udział, tj. 53,6% (1 134 160,3 tys. zł), miały przychody z dotacji z budżetu państwa. Stanowiły one 98,5% kwoty ujętej w planie po zmianach (1 151 372,9 tys. zł) i były o 276 847,3 tys. zł (32,3%) wyższe od wykonania w 2023 r. Źródłami tych przychodów były m.in.: dotacja podmiotowa, o której mowa w art. 240 ust. 2-5 u.p.w. w wysokości 774 952,9 tys. zł; dotacja na sfinansowanie zadań realizowanych przez PGW WP w ramach „Programu realizacji zadań związanych z utrzymaniem wód oraz pozostałego mienia Skarbu Państwa związanego z gospodarką wodną oraz Programu Kształtowania Zasobów Wodnych”²⁵ w wysokości 340 000,0 tys. zł; dotacja na finansowanie wkładu własnego w ramach projektów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej oraz niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie EFTA oraz

²² Umowa nr MI/DGWiŻŚ/2024/03/01/WF z 15 marca 2024 r.; dalej: „POPDOW”.

²³ Zgodnie z decyzją MF/FG2.4143.3.169.2024.MF.1686 z 14 czerwca 2024 r.

²⁴ Zmiany wynikające z aneksu nr 6 do umowy dotacji nr MI/DGWiŻŚ/2023/07/01/WF.

²⁵ Umowa nr MI/DGWiŻŚ/2024/03/03/WF z dnia 28.03.2024 r.; dalej: „Program”.

innych środków pochodzących ze źródeł zagranicznych niepodlegających zwrotowi.

Kwota otrzymanych i wydatkowanych w 2024 r. dotacji niezaliczona do przychodów odniesionych na międzyokresowe rozliczenie przychodów wyniosła 893 350,1 tys. zł.

(akta kontroli str. 1752-1753, 2355-2358)

Przychody z prowadzonej działalności stanowiły 32,9% (695 499,7 tys. zł) uzyskanych przychodów oraz 109,7% kwoty ujętej w planie po zmianach i były o 5,7% wyższe od wykonania w 2023 r. (657 936,0 tys. zł). Źródłami tych przychodów były wpływy z tytułu:

- przychodów wymienionych w art. 255 pkt 1-9 u.p.w. w wysokości 646 667,9 tys. zł, tj. 110,5% planu po zmianach (585 048,0 tys. zł) i 109,0% wykonania w 2023 r. (593 152,0 tys. zł);
- działalności gospodarczej w wysokości 47 685,2 tys. zł, tj. 100,3% planu po zmianach (47 549,4 tys. zł) i 74,2 % wykonania w 2023 r. (64 231,0 tys. zł) uzyskanie niższych przychodów niż w 2023 r. Prezes wyjaśniła: „Wody Polskie prowadzą działalność gospodarczą związaną z wytwarzaniem energii elektrycznej w instalacjach odnawialnych źródeł energii, na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2024 r. poz. 236) i uzyskują przychody z produkcji energii elektrycznej. Wysokość przychodów z wytworzonej energii elektrycznej w elektrowniach wodnych Wód Polskich jest trudna do oszacowania, ponieważ jest bezpośrednio uzależniona od warunków hydrologicznych panujących w danym roku, jak i od średniej ceny sprzedaży energii elektrycznej na Towarowej Giełdzie Energii S.A.”;
- pozostałych przychodów w wysokości 1 146,6 tys. zł, tj. 89,4% planu po zmianach (1 283,0 tys. zł) i 207,3% wykonania w 2023 r. (553,0 tys. zł), na które składały się m.in. opłaty za wydanie decyzji o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzeniu ścieków w wysokości 878,6 tys. zł, opłata za udostępnienie informacji z systemu informacyjnego gospodarowania wodami w wysokości 124,2 tys. zł, opłata za udostępnienie informacji o środowisku i jego ochronie w wysokości 50,9 tys. zł. Jak oświadczył Zastępca Prezesa ds. ekonomicznych i organizacyjnych wzrost wykonania w tej pozycji związany jest ze: „wzrostem wysokości stawki opłaty za wydanie decyzji zatwierdzającej taryfę z 596,04 zł na rok 2023 (Obwieszczenie Ministra Infrastruktury M.P.2022.558) do 658,99 zł na rok 2024 (Obwieszczenie Ministra Infrastruktury M.P.2023.401); [...] wzrostem liczby opublikowanych taryf o ponad 70% [...] ilość zatwierdzonych i opublikowanych taryf w 2023 roku, a w tym przychody z tego tytułu były zdecydowanie niższe niż w 2024 roku.”.

(akta kontroli str. 1752-1753, 2355-2358, 3020-2024)

Zrealizowane przychody stanowiły również wpływy z tytułu:

- środków od innych jednostek sektora finansów publicznych w wysokości 20 590,4 tys. zł, tj. 144,1% planu po zmianach (14 284,2 tys. zł) i 285,5% wykonania w 2023 r. (7 213,0 tys. zł);
- pozostałych przychodów w wysokości 262 212,6 tys. zł, tj. 128,4% planu po zmianach (204 162,0 tys. zł) i 116,7% wykonania w 2023 r. (224 695,0 tys. zł).

(akta kontroli str. 1752-1753)

W 2024 r. uzyskano także przychody z tytułu środków otrzymanych z Unii Europejskiej w wysokości 4 651,7 tys. zł, tj. 100,0% planu po zmianach i 230,3% planu określonego ustawą budżetową na 2024 r. (w 2023 r. nie uzyskano

przychodów z tego tytułu), na które składały się 4 607,9 tys. zł środków w programie LIFE Pilica oraz 43,9 tys. zł środków w ramach Programu Horyzont 2020.

W 2024 r., jak i w 2023 r., PGW WP nie uzyskało przychodów z tytułu dobrowolnych wpłat, zapisów, darowizn, w tym darowizn materialnych i środków pochodzących z fundacji oraz wpływów z przedsięwzięć organizowanych na rzecz gospodarki wodnej. W 2022 r. przychody z tego tytułu wyniosły 19,4 tys. zł.

(akta kontroli str. 1752-1753)

Zarządzeniem Prezesa nr 28/2024 z 5 lipca 2024 r. w sprawie wprowadzenia Procedury tworzenia oraz zmian planu finansowego w PGW WP uchylono z dniem jego podpisania zarządzenie Prezesa nr 11/2019 z 1 kwietnia 2019 r. w sprawie wprowadzenia instrukcji w zakresie planowania zadaniowo – finansowego i realizacji budżetu w PGW WP, które zobowiązywało m.in. dyrektorów RZGW do tworzenia planów rzeczowo-finansowych.

(akta kontroli str. 486-536)

Stan należności i postępowanie egzekucyjne

Według sprawozdania z wykonania rocznego planu finansowego PGW WP należności ogółem według stanu na 31 grudnia 2024 r. wyniosły 281 845,8 tys. zł i w porównaniu z 2023 r. były wyższe o 3 995,8 tys. zł, tj. o 1,4%. Należności krótkoterminowe wyniosły 263 398,6 tys. zł i były wyższe o 8 003,6 tys. zł (tj. o 3,1%) niż w 2023 r. Należności długoterminowe wyniosły 18 447,2 tys. zł i były niższe od stanu na koniec 2023 r. o 4 007,8 tys. zł, tj. o 17,8%. Należności krótkoterminowe stanowiły głównie opłaty za usługi wodne oraz opłaty podwyższone²⁶ w wysokości 191 025,9 tys. zł (wzrost – o 33 911,8 tys. zł w porównaniu do stanu na koniec 2023 r. – był uzależniony od liczby obowiązujących i wydanych pozwoleń wodnoprawnych). Wśród należności długoterminowych główny tytuł stanowiły opłaty melioracyjne i inwestycyjne w wysokości 9 101,2 tys. zł (zmniejszenie o 2 240,6 tys. zł w porównaniu do stanu na koniec 2023 r.).

(akta kontroli str. 861-862, 1752-1753, 2001-2003)

W 2024 r. w Wydziale Windykacji i Egzekucji Należności²⁷ w KZGW PGW WP prowadzono łącznie 3165²⁸ spraw dotyczących należności, przekazanych do windykacji łącznie na 32 316,0 tys. zł²⁹ (18 056,8 tys. zł w 2023 r.). W WWiEN prowadzono rejestry spraw cywilnoprawnych i publicznoprawnych w celu realizacji czynności, o których mowa w art. 15 § 1 oraz art. 26 § 1 ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji³⁰. W 2024 r. sporządzono:

- wezwania do zapłaty dla 634 (z 842) należności cywilnoprawnych o łącznej wartości 27 941,8 tys. zł. W przypadku pozostałych 208 należności podjęto m.in. działania w zakresie przekazania dokumentacji do komórek merytorycznych celem jej uzupełnienia, anulowano należności ze względu na wystawienie faktury korygującej. Nie podjęto dalszych działań w 180 przypadkach wcześniejszej spłaty należności przed sporządzeniem wezwania;

²⁶ O której mowa w art. 280 pkt 2 u.p.w.

²⁷ Dalej: „WWiEN”.

²⁸ W tym 842 cywilnoprawnych i 2323 publicznoprawnych.

²⁹ W tym 28 666,0 tys. zł cywilnoprawnych i 3 650,0 tys. zł publicznoprawnych.

³⁰ Dz. U. z 2025 r. poz. 132.

- pozw o zapłatę obejmujące 152 (z 634) należności cywilnoprawnych o łącznej wartości 307,6 tys. zł. Na pytanie o przyczyny niesporządzenia pozwów do zapłaty dla niespłaconych po wezwaniu 198 należności na 27 336,1 tys. zł kierownik WWIEN wyjaśnił, że 118 należności na sumę 426,4 tys. zł to sprawy, w których sporządzono wezwania do zapłaty w ostatnim kwartale 2024 r., 32 należności na sumę 25 233,2 tys. zł przekazano do radców prawnych zatrudnionych w PGW WP, kancelarii zewnętrznej lub do Prokuratury Generalnej RP. W przypadku pozostałych 48 należności przyczyną niesporządzenia pozwów było m.in.: wykreślenie spółki z KRS lub inne niekorzystne rozstrzygnięcia z tytułu należności za wcześniejsze okresy; zawarcie ugody z kontrahentem; anulowanie należności z powodu uznania, że w postępowaniu sądowo-egzekucyjnym nie uzyska się kwoty wyższej niż koszty postępowania;

- upomnienia o zapłatę dla 1 918 (z 2 323) należności publicznoprawnych o łącznej wartości 3 392,2 tys. zł, z tego spłacono 351 (z 1 918) należności w wysokości 981,5 tys. zł. W przypadku pozostałych 405 (z 2 323) należności w wysokości 257,8 tys. zł m.in. zwracano się do jednostki przekazującej dokumenty o udzielenie dodatkowych wyjaśnień, a także oczekiwano na zakończenie postępowań upadłościowych lub restrukturyzacyjnych. Nie podejmowano dalszych działań w przypadku wcześniejszej spłaty należności przed sporządzeniem upomnienia do zapłaty;

- sporządzono tytuły wykonawcze dla 1 282 (z 1 918) należności publicznoprawnych na kwotę 2 191,6 tys. zł. Jak wyjaśnił kierownik WWIEN przyczyną niesporządzenia tytułów wykonawczych dla 288 na kwotę 219,4 tys. zł było m.in. oczekiwanie na wpływ zwrotnego potwierdzenia odbioru lub oczekiwanie na zakończenie postępowań upadłościowych lub restrukturyzacyjnych.

W 2024 r. w wyniku postępowań windykacyjnych uzyskano spłatę 310 (z 842) należności cywilnoprawnych łącznie na 318,9 tys. zł, umorzono jedną sprawę na 36,09 zł, a pięć spraw łącznie na 520,98 zł zostało zawieszonych. Ponadto spośród 1 918 należności publicznoprawnych spłacono 1 012 łącznie na 2 019,8 tys. zł, umorzono 11 łącznie na 1,4 tys. zł, a 27 łącznie na 30,0 tys. zł zostało zawieszonych. Według stanu na 31 grudnia 2024 r. 323 (z 842) należności cywilnoprawne łącznie na 27 960,8 tys. zł oraz 959 (z 2 323) należności publicznoprawnych łącznie na 1 373,7 tys. zł przekazanych do windykacji WWIEN w 2024 r. pozostało niespłaconych.

(akta kontroli str. 2001-2003, 2915-2921)

W 2024 r. w PGW WP wydano 63³¹ decyzje w sprawie udzielenia ulg w spłacie należności łącznie na 1 877,5 tys. zł, tj.: 31 decyzji o umorzeniu należności w wysokości od 0,09 zł do 94,4 tys. zł – razem 1 156,4 tys. zł; 24 decyzje o odroczeniu terminu płatności w wysokości od 123,0 zł do 61,5 tys. zł – razem 358,3 tys. zł; osiem decyzji o rozłożeniu należności na raty w wysokości od 1,3 tys. zł do 190,3 tys. zł – razem 362,8 tys. zł. Szczegółowe badanie 12 postępowań³² w sprawie udzielenia ulgi w spłacie należności o wartości 1 059,5 tys. zł (56,4% kwoty wszystkich należności) nie wykazało nieprawidłowości.

³¹ W tym siedem decyzji wydanych przez dyrektorów RZGW.

³² Dokumentacja spraw o nr: YSE0/238/12/2023, PO.ZUO.5.4701.5844.OZ.2020.BD.D-DF, YSE0/170/8/2024, PO.ZUO.5.4701.5817.OZ.2020.BD.D-DF, PO.ZUO.5.4701.4086.OZ.2022.AK.D-DF, PO.ZUO.5.4701.5873.OZ.2020.BD.D-DF, PO.ZUO.5.4701.877.OZ.2021.BD.D-DF, PO.ZUO.5.4701.5798.OZ.2020.BD.D-DF, PO.ZUO.5.4701.2704.OZ.2022.BD.D-DF, VS.ZUT.4701.586.OZ.2024.MD, WP.ZUO.4701.3910.OZ.2023.DM, PO.ZUO.5.4701.1168.OZ.2022.BD.D-DF.

Postępowania zostały przeprowadzone zgodnie z § 4 ust. 15 i 17 zarządzenia Prezesa nr 72/2022 z 6 grudnia 2022 r. w sprawie zasad stosowania ulg w spłacie należności w PGW WP, a decyzje zostały wydane prawidłowo, tj. na podstawie art. 67a § 1 pkt 1 i art. 207 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa³³ oraz art. 300 ust. 1 i 2 u.p.w.

(akta kontroli str. 2001-2003)

W 2024 r. przedawnieniu uległo 13 należności cywilnoprawnych (od 8 podmiotów) w wysokości 128,1 tys. zł, (o 8 należności więcej niż w 2023 r. i 69 mniej niż w 2022 r.), a przeterminowaniu 87 należności (o 79 mniej niż w 2023 r.) w wysokości 2 195,6 tys. zł (o 1 336,7 tys. zł więcej niż w 2023 r.), które spisano w pozostałe koszty działalności zgodnie z § 2 ust. 3 zarządzenia Prezesa nr 71/2022 z 6 grudnia 2022 r. w sprawie wprowadzenia jednolitych zasad postępowania z należnościami przedawnionymi oraz przeterminowanymi uznanymi za nieściągalne. Największa wartość należności spisanych w 2024 r. (łącznie 1 357,1 tys. zł) wynikała z upadłości Navimor-Invest S.A.

Szczegółowe badanie 10 należności wybranych celowo³⁴, łącznie na 1 385,6 tys. zł, w tym 762,0 tys. zł cywilnoprawnych³⁵ i 623,6 tys. zł publicznoprawnych³⁶ nie wykazało nieprawidłowości.

(akta kontroli str. 2001-2003, 2239-2240)

W 2024 r. odzyskano należności w wysokości 8 400,1 tys. zł, w tym 7 704,1 tys. zł stanowiły kwoty główne, 682,6 tys. zł odsetki, a 13,4 tys. zł koszty upomnień. Kwota odzyskanych należności była wyższa w porównaniu do 2023 r. o 1 788,8 tys. zł. Największe kwoty odzyskanych należności stanowiły roszczenia sporne dochodzone na drodze sądowej w wysokości 2 537,0 tys. zł, należności wynikające z partycypacji w utrzymaniu wód w wysokości 1 899,9 tys. zł oraz rozrachunki z tytułu opłat za usługi wodne w wysokości 1 380,5 tys. zł.

(akta kontroli str. 861-862)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

1.2 Wykonanie planu kosztów

Opis stanu
faktycznego

Koszty ogółem zaplanowano w wysokości 2 590 111,0 tys. zł, z tego najwyższe pozycje stanowiły: koszty funkcjonowania (poz. III.1)³⁷ w wysokości 2 567 111,0 tys. zł (99,1% ogółu planowanych kosztów); pozostałe koszty (poz. III.3)³⁸ w wysokości 18 800,0 tys. zł (0,7% ogółu planowanych kosztów); koszty realizacji zadań (poz. III.2)³⁹ w wysokości 4 200,0 tys. zł (0,2% ogółu planowanych kosztów).

(akta kontroli str. 486-536)

³³ Dz. U. z 2025 r., poz. 111.

³⁴ Według analizy ryzyka z uwzględnieniem kryterium wartości należności i okresu przeterminowania.

³⁵ Nr spraw: KFW.3153.34.2024, KFW.3153.58.2024, KFW.3153.128.2024, KFW.3153.337.2024, KFW.3153.173.2024.

³⁶ Nr spraw: KFW.3152.615.2024, KFW.3152.479.2024, KFW.3152.556.2024, KFW.3152.41.2024, KFW.3152.326.2024.

³⁷ W tym: amortyzacja 725 594,0 tys. zł, materiały i energia 222 449,0 tys. zł, usługi obce 684 000,0 tys. zł, wynagrodzenia 657 712,0 tys. zł, świadczenia na rzecz osób fizycznych 11 855,0 tys. zł, składki 137 308,0 tys. zł, podatki i opłaty 11 517,0 tys. zł i pozostałe koszty funkcjonowania 116 676,0 tys. zł.

³⁸ W tym środki na wydatki majątkowe (środki przekazane innym jednostkom na wydatki majątkowe) 18 800,0 tys. zł.

³⁹ W tym środki przekazane innym podmiotom 4 200,0 tys. zł.

Po stronie kosztów Prezes dokonała zwiększenia per saldo o 79 507,4 tys. zł⁴⁰ na skutek zmian wprowadzonych w pozycjach:

- III.1 koszty funkcjonowania – zwiększenie kosztów o 97 349,7 tys. zł, z 2 567 111,0 tys. zł do 2 664 460,7 tys. zł, w tym głównie: w poz. III.1.2 materiały i energia – zmniejszenie kosztów o 110 671,3 tys. zł; w poz. III.1.3 usługi obce – zwiększenie kosztów o 10 000,0 tys. zł; w poz. III.1.4 wynagrodzenia – zwiększenie kosztów o 50 215,0 tys. zł; w poz. III.1.6 składki – zmniejszenie kosztów o 9 714,0 tys. zł; w poz. III.1.9 pozostałe koszty funkcjonowania – zwiększenie kosztów o 162 000,0 tys. zł.

Przyczyną zmniejszenia planowanych kosztów w poz. III.1.2 był mniejszy niż szacowany na etapie planowania budżetu na lata 2024–2027 wzrost cen energii elektrycznej. Zwiększenia planowanych kosztów w poz. III.1.9 dokonano z powodu konieczności utworzenia rezerwy na przyszłe zobowiązania, o których mowa w art. 35d ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości⁴¹ z tytułu toczących się postępowań sądowych.

- III.2 koszty realizacji zadań – zmniejszenie kosztów o 18,2 tys. zł, z 4 200,0 tys. zł do 4 181,8 tys. zł;
- III.3 pozostałe koszty (środki przekazane innym jednostkom na wydatki majątkowe) – zmniejszenie kosztów o 17 824,1 tys. zł.

Zmniejszenie w ww. pozycji planu wynikało z zawarcia przez PGW WP z Głównym Inspektorem Ochrony Środowiska⁴² umowy nr KZGW/KZŚ/2024/44 z 16 sierpnia 2024 r. o dofinansowanie zadania pn. „Zadania związane z prowadzeniem kontroli i monitoringu wód w zakresie wdrażania dyrektywy 91/676/EWG dotyczącej ochrony wód przed zanieczyszczeniami powodowanymi przez azotany pochodzenia rolniczego” na łączną kwotę 5 157,7 tys. zł (z ujętych w planie według ustawy budżetowej 18 800,0 tys. zł), z czego 4 181,8 tys. zł stanowiły planowane koszty realizacji zadań bieżących.

Wprowadzone zmiany w zakresie przychodów i kosztów spowodowały, że zmianie uległ planowany wynik finansowy netto na koniec 2024 r. – zmniejszeniu uległa strata o 25 671,8 tys. zł⁴³. Ponadto w planie finansowym dokonano także zmian m.in. w pozycjach:

- VII.1 dotacje i subwencje ogółem – zwiększenie per saldo o 217 498,8 tys. zł⁴⁴;
- VIII środki na wydatki majątkowe – zwiększenie per saldo o 181 964,5 tys. zł⁴⁵;
- IX środki przyznane innym podmiotom – zmniejszenie per saldo o 17 842,3 tys. zł⁴⁶.

(akta kontroli str. 486-536)

W 2024 r. poniesiono koszty ogółem w wysokości 2 555 206,6 tys. zł, co stanowiło 95,7% planu po zmianach i 104,3% kosztów poniesionych w 2023 r., w tym: koszty funkcjonowania wyniosły 2 550 827,8 tys. zł (99,8% kosztów ogółem); koszty realizacji zadań – 3 579,0 tys. zł (0,1% kosztów ogółem); a pozostałe koszty – 800,0 tys. zł (0,03% kosztów ogółem). W kosztach funkcjonowania dominujące pozycje stanowiły: amortyzacja – 741 704,1 tys. zł (tj. 29,0% kosztów

⁴⁰ Z 2 590 111,0 tys. zł do 2 669 618,4 tys. zł.

⁴¹ Dz. U. z 2023 r. poz. 120, ze zm., dalej: „u.o.r.”.

⁴² Dalej: „Główny Inspektor”.

⁴³ Z –698 439,0 tys. zł do –672 767,2 tys. zł.

⁴⁴ Z 1 894 888,0 tys. zł do 2 112 386,8 tys. zł.

⁴⁵ Z 870 117,0 tys. zł do 1 052 081,5 tys. zł.

⁴⁶ Z 23 000,0 tys. zł do 5 157,7 tys. zł.

ogółem); wynagrodzenia – 656 027,9 tys. zł (tj. 25,7% kosztów ogółem), i usługi obce –.

(akta kontroli str. 486-536)

W poz. III.1.1. Amortyzacja poniesiono koszty w wysokości 741 704,1 tys. zł, tj. z przekroczeniem o 16 110,0 tys. zł (o 2,2%) planu po zmianach, a w poz. III.1.4.2 Wynagrodzenia bezosobowe – w wysokości 4 836,3 tys. zł, tj. z przekroczeniem o 223,3 tys. zł (o 4,8%) planu po zmianach (szczegółowy opis w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”).

(akta kontroli str. 486-536, 2778-2794)

Wyjaśniając przyczyny największych odchyłeń kosztów zrealizowanych w 2024 r. w stosunku do kosztów planowanych, Prezes wskazała w odniesieniu do:

- poz. III.1.6.4 – wpłaty na pracownicze plany kapitałowe (30,3% planu według ustawy budżetowej i 78,1% planu po zmianach), że:
„Plan na powyższej pozycji zakłada, że wszyscy pracownicy skorzystają z PPK. Wykonanie planu jest wynikiem oszczędności powstałych w wyniku absencji pracowników oraz mniejszą liczbą pracowników przystępujących do PPK, niż zakładano.”;
- poz. III.1.8.1 – podatek akcyzowy (78,7% planu według ustawy budżetowej i planu po zmianach), że:
„Brak pełnego wykonania planu w 2024 r. wynika z mniejszego niż zakładano zużycia energii elektrycznej podlegającej opodatkowaniu podatkiem akcyzowym.”;
- poz. III.1.8.3 – opłaty na rzecz budżetów samorządu terytorialnego (61,7% planu według ustawy budżetowej i planu po zmianach), że:
„Niepełne wykorzystanie środków w tej pozycji planu finansowego wynika głównie z mniejszego wydatkowania środków dotyczących: uiszczenia opłat skarbowych, uiszczenia opłat za wywóz odpadów komunalnych”;
- poz. III.1.8.5 – opłaty na rzecz budżetu państwa (38,7% planu według ustawy budżetowej i planu po zmianach), że:
„Na niepełne wykonanie w powyższej pozycji planu finansowego w 2024 r. znaczący wpływ ma niższe wydatkowanie środków z tytułu opłat za przejazd autostradą”.

(akta kontroli str. 1640-2652)

Wyjaśniając przyczyny największych odchyłeń zrealizowanych w 2024 r. kosztów od kosztów wykonanych w 2023 r., Prezes wskazała w odniesieniu do:

- poz. III.1.4 – wynagrodzenia (wykonanie stanowiło 119,8% wykonania w 2023 r.), poz. III.1.4.1 – wynagrodzenia osobowe (wykonanie stanowiło 120,0% wykonania w 2023 r.), poz. III.1.6 – składki (wykonanie stanowiło 119,7% wykonania w 2023 r.), poz. III.1.6.2 – Fundusz Pracy oraz Fundusz Solidarnościowy (wykonanie stanowiło 121,5% wykonania w 2023 r.), że:
„Wyższe wykonanie planu w stosunku do 2023 roku wynika ze wzrostu wynagrodzeń osobowych wraz z pochodnymi pracowników PGW WP w 2024 r., w wysokości do 20%.”
- poz. III.1.6.4 – wpłaty na pracownicze plany kapitałowe (wykonanie stanowiło 131,4% wykonania w 2023 r.), że:
„Wyższe wykonanie planu w stosunku do 2023 roku wynika ze wzrostu wynagrodzeń osobowych wraz z pochodnymi pracowników PGW WP w 2024 roku, w wysokości do 20% oraz z większej ilości pracowników, którzy zadeklarowali udział w PPK.”

- poz. III.3.1 – środki na wydatki majątkowe (środki przekazane innym jednostkom na wydatki majątkowe) – wykonanie stanowiło 6,0% wykonania w 2023 r., że:

„Wykonanie przedmiotowej pozycji zależy od wartości uzgodnionej z GIOŚ listy zadań ujętych do dofinansowania. W 2024 roku zawarto Umowę [...] na realizację zadania państwowej jednostki budżetowej zakwalifikowanego do dofinansowania podpisanej przez PGW WP z Głównym Inspektorem Ochrony Środowiska. Umowa została zawarta [...] w wyniku zaakceptowania przez Wody Polskie wniosku Państwowej jednostki budżetowej o zawarcie umowy na realizację zadania oraz umieszczenia Zadania pn. »Zadania związane z prowadzeniem kontroli i monitoringu wód w zakresie wdrażania dyrektywy 91/676/EWG dotyczącej ochrony wód przed zanieczyszczeniami powodowanymi przez azotany pochodzenia rolniczego«”.

(akta kontroli str. 1640-2652)

W 2024 r. została zawarta umowa⁴⁷ pomiędzy PGW WP a Głównym Inspektorem o dofinansowanie zadania pn. „Zadania związane z prowadzeniem kontroli i monitoringu wód w zakresie wdrażania dyrektywy 91/676/EWG dotyczącej ochrony wód przed zanieczyszczeniami powodowanymi przez azotany pochodzenia rolniczego” na 5 157,7 tys. zł. W przedłożonym przez Głównego Inspektora końcowym rozliczeniu umowy ujęto wydatki w wysokości 4 378,8 tys. zł. Przyczyną mniejszego wykorzystania przez Głównego Inspektora przyznanych środków w stosunku do kwoty określonej w umowie, było niezrealizowanie przez Głównego Inspektora dwóch zadań⁴⁸.

(akta kontroli str. 1283-1288, 1302-1303, 1307-1312, 1381-1388, 1414-1416, 1446-1448, 1506-1509, 1783-1784)

Wynik finansowy netto wyniósł minus 444 071,4 tys. zł, co stanowiło wynik: o 254 367,6 tys. zł (o 36,4%) wyższy względem planu według ustawy budżetowej, o 228 695,8 tys. zł (o 34,0%) wyższy względem planu po zmianach i o 267 769,6 tys. zł (o 37,6%) wyższy od wyniku osiągniętego w 2023 r.

(akta kontroli str. 1752-1753)

Minister Infrastruktury jako organ I instancji wydał w 2024 r. łącznie 51 postanowień o nałożeniu na PGW WP kar za niewydanie w terminie zgód wodnoprawnych w terminie 30 dni⁴⁹ o łącznej wartości 1 637,0 tys. zł. We wszystkich zakończonych sprawach w I instancji, w których nałożono kary, PGW WP złożyło skargę do Ministra Infrastruktury jako organu II instancji. Organ ten wydał ostateczne postanowienia⁵⁰ o łącznej wartości 1 215,0 tys. zł. Nałożone kary zostały zapłacone w całości w tym w 2024 r. zapłacono 1 114,0 tys. zł.

⁴⁷ Umowa nr KZW/KZŚ/2024/44 z 16 sierpnia 2024 r.

⁴⁸ Zadania: 1.2 „Zakup aplikacji do zarządzania flotą BSP” i 1.4 „System do wizualizacji wyników automatycznych pomiarów z sond wieloparametrowych”.

⁴⁹ W każdym przypadku PGW WP złożyło zażalenie od ww. postępowań w wyniku czego Minister Infrastruktury osiem postępowań umorzył, w dwóch przypadkach PGW WP złożyło wnioski o ponowne rozpatrzenie sprawy, w 37 przypadkach Minister Infrastruktury jako organ II instancji podtrzymał wysokość nałożonych kar a w 4 przypadkach obniżył wysokość kar.

⁵⁰ Nałożone zostały kary pieniężne za niewydanie w terminie zgody wodnoprawnej w:
- 2 sprawach prowadzonych przez organy Wód Polskich na podstawie art. 13b ust. 7 ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. o przygotowaniu i realizacji strategicznych inwestycji w zakresie sieci przesyłowych, Dz. U. z 2024 r. poz. 1199,
- 42 sprawach na podstawie art. 18 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2009 r. o inwestycjach w zakresie terminalu regazyfikacyjnego skroplonego gazu ziemnego w Świnoujściu, Dz. U. z 2024 r. poz. 1286, ze zm.

Wszystkie postanowienia Ministra Infrastruktury, orzekającego w II instancji o nałożeniu kar na PGW WP za niewydanie w terminie zgody wodnoprawnej, zostały zaskarżone przez PGW WP i toczyły się postępowania sądowo-administracyjne⁵¹.

W związku z występującymi rozbieżnościami w interpretacji przepisów dotyczących nakładania kar pieniężnych na PGW WP w przypadku niewydania zgody wodnoprawnej niezbędnej dla realizacji inwestycji strategicznych w terminie 30 dni od dnia złożenia wniosku Prezes, pismem znak KUZ.0800.2.2024 z 6 maja 2024 r., przekazała do Ministra Infrastruktury propozycje zmian regulacji prawnych dotyczących ww. kwestii, w tym projekty zmian ustaw, ocenę skutków regulacji, wniosek o wprowadzenie projektu dokumentu rządowego do wykazu prac legislacyjnych albo wykazu prac programowych Rady Ministrów.

(akta kontroli str. 814-820, 867-868, 944-953, 1707-1708)

Wynagrodzenia

Przeciętne planowane zatrudnienie w PGW WP w 2024 r. określono na 6 830 osób zatrudnionych na 6 735 etatach. W 2024 r. przeciętne zatrudnienie wyniosło 6 784 osób zatrudnionych na 6 670 etatach, co stanowiło 99,3% planowanej liczby osób i 99,0% planowanych etatów. W porównaniu do danych w 2023 r., przeciętne zatrudnienie wzrosło o 88 osób (1,3%) oraz 88 etatów (1,3%). W kierownictwie PGW WP⁵² w 2024 r. zatrudnionych było przeciętnie 7,02 osoby na 7,02 etatach. Wydatki na wynagrodzenia osobowe w 2024 r. wyniosły 651 190,7 tys. zł⁵³. W porównaniu do 2023 r. były one wyższe o 108 748,7 tys. zł, tj. 16,7%.

(akt kontroli str. 1395, 1752-1753)

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie w 2024 r. wyniosło 6 456,80 zł i było o 642,78 zł, tj. o 11,1% wyższe niż w 2023 r. W kierownictwie PGW WP przeciętne miesięczne wynagrodzenie wyniosło 23 366,81 zł i w porównaniu do średniego wynagrodzenia w 2023 r. było wyższe o 1 031,33 zł, tj. o 4,6%. W administracji przeciętne miesięczne wynagrodzenie wyniosło 6 741,95 zł i w porównaniu do średniej kwoty w 2023 r. było wyższe o 684,10 zł, tj. o 11,3%. Wydatki na wynagrodzenia bezosobowe w 2024 r. wyniosły 4 836,3 tys. zł; w porównaniu do wydatków w 2023 r. były one niższe o 376,7 tys. zł, tj. o 7,2%.

(akta kontroli str. 1395, 1752-1753)

W 2025 r. wypłacono pracownikom PGW WP dodatkowe wynagrodzenie roczne za 2024 r. w wysokości 63 752,8 tys. zł, na podstawie § 20 „Regulaminu wynagradzania i przyznawania innych świadczeń związanych z pracą w Państwowym Gospodarstwie Wodnym Wody Polskie”⁵⁴. Dodatkowe

⁵¹ PGW WP w 38 przypadkach wniosło skargę do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego (dalej: „WSA”) a w przypadku 3 spraw, w których Minister wydał postanowienie w II instancji podtrzymujące nałożone kary, PGW WP zamierza skorzystać z prawa do zaskarżenia postanowienia przed WSA. W 13 przypadkach WSA wydało orzeczenia: w 9 sprawach zapadło rozstrzygnięcie podtrzymujące kary a w 4 przypadkach WSA orzekło o uchyleniu postanowienia Ministra I i/lub II instancji. W 3 sprawach PGW WP skierowało skargę do Naczelnego Sądu Administracyjnego.

⁵² Rozumianym jako kierownik jednostki oraz jego zastępcy.

⁵³ Kwota ta zawiera poza łączną kwotą wynagrodzeń, wypłacone w 2024 r. wynagrodzenie z tytułu: dodatkowego wynagrodzenia rocznego, nagród, odpraw emerytalnych, rentowych, nagród jubileuszowych oraz ekwiwalentu za urlop.

⁵⁴ Stanowiącego załącznik do zarządzenia nr 20/2023 Prezesa Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie z dnia 4 maja 2023 r. w sprawie ustalenia regulaminu wynagradzania i

wynagrodzenie roczne stanowiło 13% sumy wynagrodzenia za pracę otrzymanego przez pracownika w ciągu roku kalendarzowego, za który przysługuje to wynagrodzenie, zgodnie z § 1 pkt 1 zarządzenia Prezesa nr 10/2025 z dnia 12 lutego 2025 r. w sprawie zwiększenia wysokości dodatkowego wynagrodzenia rocznego za rok 2024 dla pracowników Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie. Prezes, jego zastępcy oraz osoby zatrudnione na stanowisku głównego księgowego nie otrzymali nagród rocznych za 2024 r. Zastępcy głównego księgowego otrzymali w 2024 r. nagrody roczne w łącznej kwocie 241 730 zł.

(akta kontroli str. 1395, 1443-1445)

W 2024 r. realizowano 56 umów cywilnoprawnych, zawartych przez PGW WP, z czego siedem umów zawartych z pracownikami PGW WP i 49 umów – z osobami niebędącymi pracownikami PGW WP. Łączna wartość umów zawartych z pracownikami PGW WP wyniosła 33,4 tys. zł, a wartość umów zawartych z osobami niebędącymi pracownikami PGW WP – 4 674,8 tys. zł. Umowy z pracownikami PGW WP zawarto m.in. na świadczenie usług pomocy biurowej, prowadzenie szkoleń, świadczenie prawnych usług doradczych. Umowy z osobami niebędącymi pracownikami, zawarto na usługi konsultingowe i wykonanie operatów rybackich.

(akt kontroli str. 1395, 2667a-2667e)

Finansowanie działań promocyjnych i reklamowych

W 2024 r. PGW WP realizowało 25 kampanii reklamowo-promocyjnych. Za przeprowadzenie 23 kampanii zapłacono 1 114,6 tys. zł, płatność za 2 kampanie została zaplanowana na I kwartał 2025 r. Źródłem finansowania kampanii była dotacja podmiotowa w wysokości 910,1 tys. zł (81,7% ogółu kosztów) i środki własne (204,5 tys. zł) uzyskane z przychodów, o których mowa w art. 255 ust. 1-9 i 10a u.p.w. W porównaniu z 2023 r. poniesione koszty były niższe o 4 577,1 tys. zł, tj. o 80,4%. Ich udział w kosztach ogółem stanowił 0,04%.

Środki zostały przeznaczone na sfinansowanie kampanii dotyczących⁵⁵:

- programu edukacyjnego Aktywni Błękitni (siedem kampanii za kwotę 363,0 tys. zł),
- promocji projektu Wirtualny Informator Rzeczny (trzy kampanie za kwotę 145,0 tys. zł),
- promocji PGW WP jako głównego podmiotu odpowiedzialnego za krajową gospodarkę wodną w Polsce (dwie kampanie za kwotę 11,7 tys. zł),
- promocji PGW WP jako głównego podmiotu odpowiedzialnego za krajową gospodarkę wodną w Polsce, a także za ochronę mieszkańców przed powodzią i suszą, i zrównoważone gospodarowanie wodami dla ochrony zasobów wodnych PGW WP (pięć kampanii za kwotę 101,8 tys. zł),
- zimowej ochrony przeciwpowodziowej (jedna kampania za kwotę 33,3 tys. zł) oraz
- zakupów na druki i gadżety na potrzeby PGW WP (osiem zakupów za kwotę 459,8 tys. zł).

Szczegółowym badaniem objęto osiem⁵⁶ kampanii na kwotę 515,3 tys. zł spośród 15 kampanii na kwotę 654,8 tys. zł (bez ośmiu zakupów za cenę 459,8 tys. zł), co

przyznawania innych świadczeń związanych z pracą w Państwowym Gospodarstwie Wodnym Wody Polskie.

⁵⁵ W tym jedna kampania obejmowała dwie nazwy kampanii.

⁵⁶ 1) Produkcja spotu telewizyjnego o długości 60 s. w ramach programu edukacyjnego Aktywni Błękitni (43,1 tys. zł), 2) Produkcja spotu radiowego o długości 30 s. w ramach promocji projektu

stanowiło 78,7% wszystkich kampanii. Uwzględniając fakt powtarzania się nazwy kampanii, próba obejmuje trzy kampanie spośród pięciu.

Działania promocyjno-informacyjne realizowane w Departamencie Komunikacji i Edukacji Wodnej⁵⁷ w KZGW wynikały z Planu działania na 2024 r., podpisanego i zatwierdzonego 31 lipca 2023 r. przez Prezesa. Plan obejmował całą działalność PGW WP, a w rozdziale IX Planu ujęto założenia dla DKiEW. Zadaniem DKiEW w KZGW było kontynuowanie działań mających na celu podkreślenie znaczenia PGW Wody Polskie jako instytucji odpowiedzialnej za krajową gospodarkę wodną i podejmującej kompleksowe działania w zakresie racjonalnego gospodarowania wodami, w tym m.in.:

- promowanie w środkach społecznego przekazu (telewizja, radio, Internet, prasa) działań PGW WP dotyczących gospodarki wodnej w celu dotarcia do jak największej liczby odbiorców i przedstawienia kwestii racjonalnego zarządzania wodami oraz podnoszenia świadomości społecznej w temacie dbania o zasoby wodne;
- publikowanie materiałów informacyjnych i edukacyjnych oraz popularnonaukowych, tekstów branżowych, wywiadów i reportaży z zakresu gospodarki wodnej;
- organizowanie działań informacyjno-promocyjnych i edukacyjnych oraz wydarzeń mających na celu aktywizację lokalnych społeczności do podejmowania działań w zakresie ochrony środowiska, w tym koordynowanie działań z tego zakresu w regionalnych zarządach gospodarki wodnej.

Plan działania nie był zmieniany w ciągu 2024 r. i był podstawą do opracowania planów częściowych. W planie częściowym DKiEW na 2024 r. wskazano siedem pozycji planu, w tym liczbę przeprowadzonych kampanii w środkach masowego przekazu, a planowany miernik, jako planowaną wartość do osiągnięcia na koniec roku, określono na poziomie minimum 1. Nie planowano kosztów w podziale na poszczególne kampanie. Koszty dla DKiEW były planowane w oparciu o koszty rodzajowe, takie jak materiały i energia, usługi obce, wynagrodzenia bezosobowe, amortyzacja i pozostałe koszty funkcjonowania. W PGW WP nie było procedury wydatkowania środków na działalność reklamowo-promocyjną. Tworząc mierniki do planu działalności tworzone ogólne założenia dla kampanii. Na etapie tworzenia planu częściowego nie było dokumentu obejmującego kampanie i ich założenia. W trakcie roku ustalane były szczegółowe działania, jakie należy promować. Dokonywano analizy faktycznych potrzeb i celowości wydatków. Założenia te nie były spisane w formie dokumentu.

Kampanie w PGW WP w 2024 r. prowadzono jako pojedyncze kampanie o tej samej nazwie, a nie jako jedną kampanię, w podziale na różne kanały komunikacyjne, nie określono celu dla prowadzonych kampanii, za wyjątkiem

Wirtualny Informator Rzeczny (1,8 tys. zł), 3) Zakup powierzchni artykułów sponsorowanych w ramach programu edukacyjnego Aktywni Błękitni i w ramach promocji projektu Wirtualny Informator Rzeczny (372,0 tys. zł), 4) Produkcja spotu radiowego 30 s. w ramach programu edukacyjnego Aktywni Błękitni (1,8 tys. zł), 5) Zakup powierzchni artykułów sponsorowanych działań informacyjno-edukacyjnych w ramach zimowej ochrony przeciwpowodziowej (33,3 tys. zł), 6) Zakup czasu antenowego – emisja spotu radiowego o długości 30 s. w ramach promocji projektu Wirtualny Informator Rzeczny (1,6 tys. zł), 7) Zakup czasu antenowego – emisja spotu radiowego o długości 30 s. w ramach programu edukacyjnego Aktywni Błękitni (37,1 tys. zł) 8) emisja aktywnych bannerów informacyjno-edukacyjnych w ramach programu edukacyjnego Aktywni Błękitni (24,6 tys. zł).

⁵⁷ Dalej: „DKiEW”.

kampanii Aktywni Błękitni (szczegółowy opis w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”).

We wszystkich badanych kampaniach społecznych opracowane założenia dotyczące ich ewaluacji skoncentrowane były na osiągnięciu parametrów dotarcia do grup docelowych. W żadnej z badanych kampanii nie opracowano założeń ewaluacji umożliwiającej ocenę skuteczności i efektywności, przeprowadzonych działań komunikacyjnych. Nie przyjęto żadnych mierników realizacji celów kampanii odnoszących się do poziomu poinformowania, uświadomienia lub zmiany postaw i zachowań grup docelowych. Nie dokonywano także ewaluacji żadnej z przeprowadzonych kampanii (szczegółowy opis w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”).

Realizacja kampanii w zakresie zlecenia produkcji spotów telewizyjnych i radiowych oraz zakupu powierzchni artykułów sponsorowanych była wykonywana przez Dom mediowy na podstawie umowy z 21 grudnia 2023 r. Pozostałe kampanie były zlecane wybranym wykonawcom. Kampanie społeczne objęte badaniem szczegółowym były przeprowadzone w terminach, określonych w zleceniu. Na podstawie raportów, dokonywano odbioru zrealizowanych prac w danym okresie, który był następnie podstawą do wystawienia faktury. Zapłaty dokonywano terminowo i w wysokościach wynikających z faktur.

(akta kontroli str. 486-536, 591-593, 1785-1896)

Dotacje budżetowe

W planie finansowym na 2024 r. dotacje z budżetu państwa ujęto w wysokości 1 894 888,0 tys. zł. W ciągu roku ich wysokość była trzykrotnie zmieniana, ostatecznie do wysokości 2 112 386,8 tys. zł. Zostały zrealizowane na 2 027 510,4 tys. zł, tj. 96,0% planu po zmianach i przeznaczone na: dofinansowanie działalności bieżącej w 2024 r. (dotacja podmiotowa – 774 952,9 tys. zł); sfinansowanie zadań realizowanych w ramach „Projektu ochrony przeciwpowodziowej w dorzeczu Odry i Wisły” (620 025,2 tys. zł); sfinansowanie „Programu realizacji zadań związanych z utrzymaniem wód oraz pozostałego mienia Skarbu Państwa związanego z gospodarką wodną” oraz „Programu Kształtowania Zasobów Wodnych” (340 000,0 tys. zł); realizację zadań inwestycyjnych i zakupów inwestycyjnych (219 621,3 tys. zł); finansowanie projektu „Ochrona przeciwpowodziowa i osiągnięcie korzystnego bilansu wodnego w rejonie w rejonie Odry Środkowej – cofka stopnia wodnego Malczyce” (57 119,2 tys. zł); sfinansowanie zadań związanych z usuwaniem szkód powstałych od listopada 2023 r. do marca 2024 r., noszących znamiona klęski żywiołowej (6 781,8 tys. zł); finansowanie i współfinansowanie wkładu własnego w ramach projektu programu Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich 2021-2027 pn. „Wsparcie Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej – PGW Wody Polskie we wdrażaniu polityki spójności w latach 2022-2023” (2 950,0 tys. zł); finansowanie wkładu własnego w ramach projektów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej oraz niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie EFTA oraz innych środków pochodzących ze źródeł zagranicznych niepodlegających zwrotowi, na refundację wkładu własnego oraz jego współfinansowanie (2 434,2 tys. zł); realizację zadań na rzecz obronności państwa (1 480,8 tys. zł), a także na wyprzedzające finansowanie pomocy finansowej na realizację projektu Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (poddziałanie 4.3. „Wsparcie na inwestycje związane z rozwojem, modernizacją i dostosowywaniem rolnictwa i leśnictwa”) pn. „Odtworzenie – kształtowanie przekroju podłużnego i poprzecznego oraz układu poziomego koryta rzeki

Dymer, gm. Biskupiec, woj. warmińsko-mazurskie. Odcinek I w km 5+050 do 6+560" (956,8 tys. zł), pn. „Szaniawy” – melioracje użytków rolnych, gm. Trzebieszów, pow. łukowski – Etap I - obiekt I" (641,0 tys. zł), pn. „Szaniawy” – melioracje użytków rolnych, gm. Trzebieszów, pow. łukowski – Etap I - obiekt II (424,2 tys. zł), pn. „Modernizacja przepompowni Herburtowo” (61,5 tys. zł) oraz pn. „Modernizacja Przepompowni Lubcz Mały” (61,5 tys. zł).

W 2024 r. zawarto 14 umów dotacji o wartości po zmianach 2 068 912,4 tys. zł. Środki otrzymane wyniosły 2 033 499,9 tys. zł. Niewykorzystane środki 12 771,2 tys. zł zwrócono na rachunek Ministerstwa Infrastruktury⁵⁸ do 29 stycznia 2025 r.

(akta kontroli str. 1963-1967)

Szczegółowym badaniem objęto pięć umów dotacji⁵⁹ o łącznej wartości 1 143 397,3 tys. zł, tj. 55,3% wartości wszystkich umów zawartych w 2024 r.

- 1) Na podstawie pisma znak: DGWiŻŚ-3.3123.13.2023 z 2 lutego 2024 r., Minister Infrastruktury uruchomił dotację podmiotową na pokrycie wydatków bieżących PGW WP. Wartość początkowa dotacji podmiotowej wyniosła 736 509,0 tys. zł. W 2024 r. zgodnie z decyzją Ministra Finansów z 14 czerwca 2024 r., kwota dotacji została zwiększona do wysokości 767 879,0 tys. zł, tj. o 31 370,0 tys. zł z przeznaczeniem na wzrost wynagrodzeń osobowych wraz z pochodnymi w 2024 r. do wysokości 20%. Następnie decyzją Ministra Finansów z 20 grudnia 2024 r. dotacja została zwiększona do kwoty 787 632,0 tys. zł, tj. o 19 753,0 tys. zł na finansowanie bieżącej działalności PGW WP, w związku z falą powodziową, na usuwanie skutków powodzi, tj. usuwania rumoszu drzewnego z koryta rzeki Biała Łądecka.

W 2024 r. PGW WP, w związku z wystąpieniem powodzi, finansowało ze środków dotacji podmiotowej zadania dotyczące usunięcia skutków powodzi 2024 r. dyrektor DFK w KZGW wyjaśniła, że „W związku z wystąpieniem w 2024 r. fali powodziowej na południu kraju oraz koniecznością zabezpieczenia środków nieprzewidzianych w planie finansowym Wód Polskich na realizację niezbędnych zadań związanych z usuwaniem jej skutków, zgodnie z art. 227 ust. 2 pkt 1 ustawy Prawo wodne oraz faktem, iż dotacja podmiotowa została przyznana przez Ministra Infrastruktury na realizację bieżących zadań statutowych Wód Polskich, podjęto decyzję o finansowaniu najpilniejszych zadań ze środków dotacji podmiotowej [...]” oraz „[...] Sytuacja związana z powodzią w 2024 r. była sytuacją nagłą i w planie finansowym PGW WP na 2024 r. nie było wskazanych środków na zadania dotyczące usuwania skutków powodzi 2024 r., pomimo zapewnień finansowania tych zadań, które otrzymaliśmy w grudniu 2024 r. PGW WP działało w ramach środków określonych w ówczesnym planie finansowym na 2024 r. dzięki temu PGW WP mogło podjąć natychmiastową realizację zadań dotyczących usuwania skutków powodzi, zapewniając bezpieczeństwo ludności zamieszkałej na terenie objętym powodzią we wrześniu 2024 r. W akcji pomocy i prac w związku z powodzią uczestniczyli pracownicy PGW WP, co łączyło się z kosztami ponoszonymi przez PGW WP.”.

(akta kontroli str. 1963-1965, 2484-2488, 2573-2578)

Z wyjaśnień p.o. dyrektora Departamentu Ochrony Przed Powodzią i Suszą w KZGW wynikało, że od września 2024 r. do grudnia 2024 r. zrealizowano 265 zadań w zakresie usuwania skutków powodzi w 2024 r., których realizacja

⁵⁸ Dalej: „MI”.

⁵⁹ 1) DGWiŻŚ-3.3123.13.2023, 2) MI/DGWiŻŚ/2024/03/03/WF, 3) MI/DGW/2024/09/.../WF, 4) MI/DGW/2024/12/06/WF, 5) MI/DGW/2024/12/07/WF.

była finansowana ze środków dotacji podmiotowej z 2 lutego 2024 r., w tym zadania dotyczące usuwania rumoszu wskazane w decyzji Ministra Infrastruktury z 20 grudnia 2024 r. na kwotę 19 753,0 tys. zł.

Sprawozdanie z wykonania dotacji podmiotowej w 2024 r. Prezes przekazała 31 stycznia 2025 r. do Ministra Infrastruktury. Sprawozdanie nie zawierało informacji dotyczących liczby zrealizowanych zadań związanych z usuwaniem skutków powodzi oraz wysokości środków, które zostały poniesione na realizację tych zadań oraz informacji i potwierdzenia, że kwota w wysokości 19 753,0 tys. zł została wydatkowana zgodnie z jej przeznaczeniem,

Dopiero pismem z 10 kwietnia 2025 r. Prezes przekazała powyższe sprawozdanie uzupełnione o informacje dotyczące kwoty wydatkowanej na usuwanie skutków powodzi z 2024 r. poniesionej przez PGW WP z dotacji (65 203,5 tys. zł) nie wskazując liczby zrealizowanych zadań związanych z usuwaniem skutków powodzi oraz uzupełnione o informację w zakresie środków w wysokości 19 753,0 tys. zł dla RZGW we Wrocławiu, że zostały przeznaczone wyłącznie na realizację zadań związanych z usuwaniem skutków powodzi i nie wykorzystano jej na refundację wydatków bieżących (szczegółowy opis w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”).

(akta kontroli str. 2573-2578)

W 2024 r. Departament Ochrony Przed Powodzią i Suszą w KZGW monitorował realizację zadań „Programu realizacji zadań związanych z utrzymaniem wód oraz pozostałego mienia Skarbu Państwa związanego z gospodarką wodną”⁶⁰ na podstawie miesięcznych raportów zawierających monitoring sporządzanych przez poszczególne 11 RZGW. Z analizy tych raportów sporządzanych od kwietnia 2024 r. do grudnia 2024 r. wynikało, że trzy RZGW w powyższych raportach realizacji zadań Programu od kwietnia 2024 r. do maja 2024 r. wykazywały w rubryce „Planowanie i wykorzystanie środków” z dotacji podmiotowej dane świadczące o wykorzystaniu środków z dotacji podmiotowej w kwietniu 2024 r. na realizację 31 zadań utrzymaniowych a w maju 2024 r. 37 takich zadań. (szczegółowy opis w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”).

(akta kontroli str. 2531-2558)

Według stanu na 31 grudnia 2024 r. w ramach dotacji podmiotowej PGW WP otrzymało środki w wysokości 787 632,0 tys. zł, z czego rozliczyło 774 952,8 tys. zł, tj. 96,8% wartości otrzymanych środków, a zwróciło 12 679,2 tys. zł.

(akta kontroli str. 1963-1965, 2484-2488)

- 2) Na podstawie umowy dotacji⁶¹ z 28 marca 2024 r. Minister Infrastruktury udzielił PGW WP dotacji celowej na realizację zadań wynikających z Programu w wysokości 340 000,00 tys. zł (kwota umowy nie była zmieniana w trakcie roku). Zgodnie z § 2 ust. 4 tej umowy środki dotacji mogły być przeznaczone wyłącznie na pokrycie kosztów realizacji zadań, z uwzględnieniem zakresu rzeczowego umowy dotacji, stanowiącego załącznik nr 3 do umowy.

Dotacja celowa została ujęta w pierwotnym planie finansowym PGW WP, zatwierdzonym ustawą budżetową. Zgodnie z wnioskami⁶² o wpłatę środków

⁶⁰ Dalej: „Program”.

⁶¹ Nr MI/DGWizŚ/2024/03/03/WF.

⁶² Wnioski z 3 i 25 kwietnia 2024 r., 27 maja 2024 r., 8 lipca 2024 r., 5 sierpnia 2024 r., 5 września 2024 r., 2 października 2024 r., 7 i 28 listopada 2024 r., 12 grudnia 2024 r.

z dotacji Minister Infrastruktury przekazał środki dotacji 10 transzami,⁶³ łącznie na kwotę 340 000,0 tys. zł, tj. 100% wartości umowy.

Na podstawie § 6 umowy dotacji PGW WP w dniu 30 stycznia 2025 r. przekazało do MI końcowe rozliczenie dotacji. Środki z dotacji zostały wykorzystane w 99,9%, zgodnie z przeznaczeniem.

W końcowym rozliczeniu dotacji celowej ujęto 24 z 45 objętych szczegółowym badaniem dowodów księgowych, dotyczących operacji gospodarczych zrealizowanych w ramach umów/zleceń zawartych przez PGW WP z wykonawcami przed dniem 28 marca 2024 r., tj. dniem zawarcia umowy dotacji celowej (szczegółowy opis w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”).

Spośród 45 dowodów księgowych objętych szczegółowym badaniem stwierdzono, że w dwóch⁶⁴ przypadkach dyrektor RZGW w Poznaniu, wnioskując o wszczęcie postępowań o zamówienia publiczne na kwotę 115,7 tys. zł wskazał jako źródło finansowania środki z dotacji celowej, pomimo, że na dzień wnioskowania o wszczęcie wskazanych postępowań o zamówienia publiczne, dotacja celowa nie była potwierdzonym źródłem finansowania. Nie była ona również potwierdzonym źródłem finansowania na dzień zawarcia przedmiotowych umów – odpowiednio 27 lutego 2024 r. i 7 marca 2024 r. (szczegółowy opis w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”).

(akta kontroli str. 2587-2588)

- 3) Na podstawie umowy dotacji⁶⁵ z 27 września 2024 r. Minister Infrastruktury udzielił PGW WP dotacji celowej na sfinansowanie zadań związanych z usuwaniem szkód powstałych od listopada 2023 r. do marca 2024 r., noszących znamiona klęski żywiołowej, której wartość początkowa wynosiła 10 000,00 tys. zł. Aneks nr 1 z 11 grudnia 2024 r. kwota dotacji została zmniejszona o 2 052,5 tys. zł, następnie aneksem nr 2 z 22 grudnia 2024 r. wprowadzono zmiany w załączniku nr 4 do umowy, tj. zakresu rzeczowego i finansowego dotacji. Zgodnie z § 2 ust. 6 tej umowy środki dotacji mogły być wykorzystane na pokrycie kosztów realizacji zadań, z uwzględnieniem zakresu rzeczowego umowy dotacji, stanowiącego załącznik nr 4 do umowy. Środki dotacji pochodziły z rezerwy celowej budżetu państwa i zostały uruchomione na podstawie decyzji Ministra Finansów⁶⁶ z 30 sierpnia 2024 r. Zgodnie z wnioskami⁶⁷ o wpłatę środków z dotacji Minister Infrastruktury przekazał PGW WP środki dotacji 12 transzami⁶⁸ łącznie na kwotę 6 781,6 tys. zł, tj. 85,3% wartości umowy. Pismem z 31 grudnia 2024 r. PGW WP wniosło o dokonanie blokady pozostałych środków dotacji. Na podstawie § 6 umowy dotacji PGW WP 29 stycznia 2025 r. przekazało do MI końcowe rozliczenie,

⁶³ Z 8 i 30 kwietnia 2024 r., 29 maja 2024 r., 11 lipca 2024 r., 9 sierpnia 2024 r., 4 października 2024 r., 7 listopada 2024 r., 4 i 19 grudnia 2024 r.

⁶⁴ „Awaryjna zabudowa grobli rzeki Ner w m. Poddębice w km 52+940 do km 53+071” – wniosek o wszczęcie postępowania o zamówienie publiczne z 6 marca 2024 r.
„Awaryjna zabudowa wyrwy przy Kanale Północnym Obry w km 19+950” – wniosek o wszczęcie postępowania o zamówienie publiczne z 21 lutego 2024 r.

⁶⁵ Nr MI/DGW/2024/09.../WF.

⁶⁶ Decyzja w sprawie zmian w budżecie państwa na rok 2024 nr MF/FG2.4143.3.280.2024.MF.2935, zwiększająca środki z poz. 4 rezerwy celowej na kwotę 10 000,00 tys. zł, wydana w związku z wnioskiem Ministra Infrastruktury z 5 sierpnia 2024 r.

⁶⁷ Wnioski z 4 grudnia, dwa wnioski z 9 grudnia, 10 grudnia (korekty wniosku z 13 i 17 grudnia), 13 grudnia (korekta wniosku z 18 grudnia), trzy wnioski z 20 grudnia, trzy wnioski z 24 grudnia oraz 27 grudnia 2024 r.

⁶⁸ Z 13 grudnia (dwie transze), 17 grudnia, 19 grudnia (dwie transze), 23 grudnia (dwie transze), 24 grudnia, 30 grudnia 2024 r. (cztery transze).

następnie 26 lutego 2025 r. korektę końcowego rozliczenia dotacji. Środki z dotacji zostały wykorzystane w 100%, zgodnie z przeznaczeniem.

(akta kontroli str. 4011-4012)

- 4) Na podstawie umowy dotacji⁶⁹ z 27 grudnia 2024 r. Minister Infrastruktury udzielił PGW WP dotacji celowej na wyprzedzające finansowanie pomocy finansowej na realizację projektu Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (poddziałanie 4.3. „Wsparcie na inwestycje związane z rozwojem, modernizacją i dostosowywaniem rolnictwa i leśnictwa”) pn. „„Szaniawy” – melioracje użytków rolnych, gm. Trzebieszów, pow. łukowski – Etap I - obiekt I” w wysokości 4 021,4 tys. zł. Zgodnie z § 2 ust. 2 tej umowy środki dotacji mogły być przeznaczone wyłącznie na wydatki kwalifikowane, wchodzące w zakres rzeczowy umowy o przyznaniu pomocy z 6 czerwca 2024 r., zawartej pomiędzy Samorządem Województwa Lubelskiego a PGW WP, reprezentowanym przez Dyrektora RZGW w Lublinie. Umowa o przyznaniu pomocy stanowiła załącznik nr 3 do umowy dotacji. Według § 2 ust. 3 umowy dotacji zakres rzeczowy został określony w załączniku nr 1 do umowy o przyznaniu pomocy. W § 3 ust. 1 umowy o przyznaniu pomocy PGW WP zobowiązało się do realizacji operacji „Szaniawy – Etap I - obiekt I”, której zakres rzeczowy i finansowy określono w zestawieniu rzeczowo-finansowym operacji stanowiącym załącznik nr 1 do umowy o przyznaniu pomocy⁷⁰. Według § 4 ust. 1 umowy o przyznaniu pomocy środki finansowe na realizację operacji zostały przyznane w wysokości 8 738,2 tys. zł, tj. 100% poniesionych kosztów kwalifikowalnych operacji.

Środki dotacji pochodziły z rezerwy celowej budżetu państwa i zostały uruchomione na podstawie decyzji Ministra Finansów⁷¹ z 8 listopada 2024 r. Zgodnie z wnioskiem o wypłatę środków dotacji z 27 grudnia 2024 r. oraz harmonogramem płatności z 30 grudnia 2024 r., Minister Infrastruktury przekazał środki dotacji na realizację zadania „Szaniawy – Etap I - obiekt I” dwoma przelewami z 31 grudnia 2024 r. łącznie w kwocie 641,0 tys. zł, tj. 15,9% wartości umowy. Również 31 grudnia 2024 r. środki te zostały przekazane na rachunek wykonawcy. Pismem z 31 grudnia 2024 r. PGW WP wniosło o dokonanie blokady pozostałych środków dotacji. Na podstawie § 7 umowy dotacji PGW WP w dniu 29 stycznia 2025 r. przekazało do MI rozliczenie rzeczowe, finansowe i końcowe umowy dotacji, które zostało zatwierdzone w MI 28 lutego 2025 r.

Z rozliczenia umowy dotacji wynikało, że środki dotacji zostały wykorzystane w całości, zgodnie z przeznaczeniem. Ponadto środki dotacji zostały rozliczone nierzetelnie (szczegółowy opis w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”).

(akta kontroli str. 859-860, 970-995, 1004-1006, 1011-1018, 1074-1080, 1938-1962)

- 5) Na podstawie umowy dotacji⁷² z 27 grudnia 2024 r. Minister Infrastruktury udzielił PGW WP dotacji celowej na wyprzedzające finansowanie pomocy finansowej na realizację projektu Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na

⁶⁹ Nr MI/DGW/2024/12/06/WF, dalej: „dotacja Szaniawy – Etap I - obiekt I”.

⁷⁰ Dalej: „Zestawienie rzeczowo-finansowe operacji”.

⁷¹ Decyzja w sprawie zmian w budżecie państwa na rok 2024 nr MF/IP5.4143.3.17.2024.MF.WPR.PROW.2020.4919 z 8 listopada 2024 r., zwiększająca środki z poz. 8 rezerwy celowej łącznie o 4 021,4 tys. zł, wydana w związku z wnioskiem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 29 października 2024 r.

⁷² Nr MI/DGW/2024/12/07/WF, dalej: „dotacja Szaniawy – Etap I - obiekt II”.

lata 2014-2020 (poddziałanie 4.3.) pn. „„Szaniawy” – melioracje użytków rolnych, gm. Trzebieszów, pow. łukowski – Etap I - obiekt II” w wysokości 3 796,4 tys. zł. Zgodnie z § 2 ust. 2 tej umowy środki dotacji mogły być przeznaczone wyłącznie na wydatki kwalifikowane, wchodzące w zakres rzeczowy umowy o przyznaniu pomocy z 6 czerwca 2024 r.⁷³, zawartej pomiędzy Samorządem Województwa Lubelskiego a PGW WP, reprezentowanym przez Dyrektora RZGW w Lublinie, a która stanowiła załącznik nr 3 do umowy dotacji. Według § 2 ust. 3 umowy dotacji zakres rzeczowy został określony w załączniku nr 1 do umowy o przyznaniu pomocy. W § 3 ust. 1 umowy o przyznaniu pomocy PGW WP zobowiązało się do realizacji operacji „Szaniawy – Etap I - obiekt II”, której zakres rzeczowy i finansowy określono w Zestawieniu rzeczowo-finansowym operacji, stanowiącym załącznik nr 1 do umowy o przyznaniu pomocy. Zgodnie z § 4 ust. 1 umowy o przyznaniu pomocy na realizację tej operacji zostały przyznane środki w wysokości 9 995,5 tys. zł, tj. 100% poniesionych kosztów kwalifikowalnych operacji.

Środki dotacji pochodziły z rezerwy celowej budżetu państwa i zostały uruchomione na podstawie decyzji Ministra Finansów⁷⁴ z 13 listopada 2024 r. Zgodnie z wnioskiem o wypłatę środków dotacji z 27 grudnia 2024 r. oraz harmonogramem płatności z 30 grudnia 2024 r., Minister Infrastruktury przekazał środki dotacji dwoma przelewami z 31 grudnia 2024 r., łącznie w wysokości 424,2 tys. zł, tj. 11,2% wartości umowy. Na podstawie § 7 umowy dotacji w dniu 29 stycznia 2025 r. przekazał do MI rozliczenie rzeczowe, finansowe i końcowe, które zostało zatwierdzone w MI 28 lutego 2025 r. Z rozliczenia dotacji wynika, że środki dotacji zostały wykorzystane w 100%, zgodnie z przeznaczeniem, jednak rozliczenie umowy dotacji zostało sporządzone nierzetelnie (szczegółowy opis w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”).

(akta kontroli str. 859-860, 970-995, 1004-1006, 1011-1018, 1074-1080, 2034-2035)

Przyczynami wykorzystania w 2024 r. środków dotacji na finansowanie Szaniawy – Etap I - obiekt I i obiekt II odpowiednio w 15,9% i 11,2% wartości umowy były:

- małe zaangażowanie wykonawcy w realizację robót, przerwy i przestoje w wykonywaniu podstawowych robót, brak sprzętu mechanicznego (koparek) i pracowników fizycznych, a także odpowiedniego dozoru technicznego. Powyższe zostało stwierdzone podczas każdej z odbytych narad technicznych oraz wizyt na budowie. Kierowane do wykonawcy ponaglenia i wezwania do zwiększenia tempa prowadzenia prac kończyły się wyłącznie zapewnieniami o nadrobieniu zaległości, w krótkim czasie bez pokrycia w rzeczywistości;
- zamieszczone w dokumentacji mapy do celów projektowych nie spełniały wymogów dokładności (na mapach widnieje zapis „dane dotyczące granic działek pod względem dokładności nie spełniają kryteriów obowiązujących standardów technicznych). Zasób geodezyjny Starostwa Powiatowego

⁷³ Umowa o przyznaniu pomocy nr 00002-65021-UM0310006/23, dalej: „umowa o przyznaniu pomocy”.

⁷⁴ Decyzja w sprawie zmian w budżecie państwa na rok 2024 nr MF/IP5.4143.3.18.2024.MF.WPR.PROW.2020.4925 z 13 listopada 2024 r., zwiększająca środki z poz. 8 rezerwy celowej łącznie o 3 796,4 tys. zł, wydana w związku z wnioskiem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 28 października 2024 r.

w Łukowie nie posiadał aktualnych map dla tego terenu. Aby zmienić atrybuty błędów położenia punktów granicznych konieczne było wykonanie operatu geodezyjnego lub mapy do celów projektowych z rozszerzeniem czynności o ustaleniu przebiegu granic (obecnie w trakcie wykonywania przez geodetę firmy Geosolid). Powyższy problem dotyczy ok 45% rozpatrywanego obszaru, na pozostałym obszarze można wykonywać roboty;

- odstępstwa w ilości drzew przeznaczonych do faktycznego usunięcia, karczowania pniaków i uprzątnięcia terenu po wycince (blisko 10-krotne zwiększenie) w związku z czym zaszła konieczność ponownego opracowania operatu dendrologicznego. Proces ten spowodował przesunięcie w rozpoczęciu prac. Inwentaryzacja drzew przeprowadzona na etapie przygotowywania projektu wykazała znacznie mniejszy zakres. Na podstawie ponownej inwentaryzacji dendrologicznej wykonanej w ramach prowadzonego zadania stwierdzono konieczność wycięcia ok. 4 tys. drzew;
- w trakcie realizacji robót na rowie K zaszła konieczność ustanowienia okresowego nadzoru archeologicznego, z uwagi na bliskie sąsiedztwo zabytkowego grodziska.

(akta kontroli str. 1061, 1068-1070)

Wydatki majątkowe

Wydatki majątkowe PGW WP w 2024 r. wyniosły łącznie 966 850,1 tys. zł, co stanowiło 91,9% planu po zmianach⁷⁵, w tym:

- inwestycje z dotacji dla PGW WP – wydatki wynikające z dokumentów strategicznych oraz utrzymania majątku Skarbu Państwa (obiekty hydrotechniczne, rzeki, potoki) – 890 857,0 tys. zł, tj. 97,5% planu po zmianach⁷⁶;
 - inwestycje z budżetu środków europejskich w ramach Programu Operacyjnego Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027 i Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich⁷⁷ – 5 935,2 tys. zł, tj. 16,7% planu po zmianach⁷⁸.
- Niepełne wykonanie planu finansowego po zmianach w tym zakresie spowodowane było m.in. niezawarciem umów o dofinansowanie w zakresie projektów realizowanych z Programu Operacyjnego Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027⁷⁹. Prezes wyjaśniła, że niskie wykonanie planu finansowego w tej pozycji planu wynikało z: braku konkursów dla części projektów, podpisania części umów o dofinansowanie dopiero w IV kwartale 2024 r., nieprzekazania przez instytucje zarządzające środków złożonych w ramach finansowania zaliczkowego zawartej umowy

⁷⁵ Zwiększenie planu finansowego do wartości 1 052 081,5 tys. zł, tj. o 181 964,5 tys. zł w porównaniu do ustawy budżetowej na 2024 r.

⁷⁶ W 2024 r. zrealizowano m.in. inwestycje: „Budowa suchego zbiornika przeciwpowodziowego Rzymówka na rzece Kaczawie” (kwota 55 975,3 tys. zł), „Przebudowa wałów rzeki Nowy Breń, lewy w km 8+000-10+950, prawy w km 7+181-11+778, gm. Czermin, Wadowice Górne, pow. mielecki” (kwota 9 749,9 tys. zł); „Zabezpieczenie przeciwpowodziowe doliny Wychódź - Wilkówiec w km 568+820 - 573+280 wraz z ubezpieczeniem prawego brzegu rz. Wisły w km 569+570 gm. Czerwińsk” (kwota 8 759,4 tys. zł).

⁷⁷ Dalej: „PROW”.

⁷⁸ W 2024 r. zrealizowano m.in. inwestycje: „Budowa suchego zbiornika przeciwpowodziowego „Góra Ropczycka” na rzece Budzisz, na terenie m. Sędziszów Małopolski, Góra Ropczycka, Zagorzyce, gm. Sędziszów Małopolski, woj. Podkarpackie” (kwota 2 335,8 tys. zł), „Szaniawy - melioracje użytków rolnych, gm. Trzebieszów, pow. łukowski – etap I, obiekt II” (kwota 424,2 tys. zł), „Szaniawy - melioracje użytków rolnych, gm. Trzebieszów, pow. łukowski – etap I, obiekt I” (kwota 641,0 tys. zł).

⁷⁹ Dalej: „FENIKS”.

o dofinansowanie, brak czasu na pozyskanie środków w ramach dofinansowania, a ponadto z przedłużających się postępowań w Krajowej Izbie Odwoławczej oraz z podpisania umów dotacji w ostatnich dniach IV kwartału 2024 r. dyrektor DFK w KZGW Główny Księgowy PGW WP wyjaśniła, że w trzeciej zmianie planu finansowego w poz. VIII.3 pozostawiono wartości umożliwiające podpisanie umów z Centrum Unijnych Projektów Transportowych na cztery zadania na łączną kwotę 12 011,0 tys. zł oraz że jednostka realizująca projekt zrezygnowała z tych zadań w IV kwartale 2024 r., po złożeniu wniosku o zmianę w planie finansowym. Powodem rezygnacji był brak naboru na zadania realizowane w ramach Celu Polityki 2⁸⁰;

- inwestycje ze środków NFOŚiGW i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej – 1 797,0 tys. zł, tj. 100,0% planu po zmianach⁸¹;
- inwestycje finansowane z przychodów PGW WP – 61 526,4 tys. zł, tj. 68,3% planu po zmianach⁸².

Prezes wyjaśniła: „Niższe niż zakładano wykonanie planu wydatków inwestycyjnych finansowanych z przychodów Wód Polskich wynikało głównie z przedłużających się procedur uzyskiwania decyzji administracyjnych, takich jak decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach oraz pozwolenia wodnoprawne. W przypadku inwestycji związanych z działalnością gospodarczą istotnym czynnikiem były również warunki pogodowe, które utrudniły zakończenie prac w IV kwartale 2024 roku.”;

- inwestycje ze środków jednostek samorządu terytorialnego – 6 734,6 tys. zł, tj. 59,8% planu po zmianach⁸³.

Prezes wyjaśniła, że przyczyną ww. wykonania było niepodpisanie umów z jednostkami samorządowymi na poziomie regionalnym na łączną kwotę 11 244,0 tys. zł. Jako przyczyny niepodpisania umów Prezes wymieniła m.in. zawarcie porozumienia z gminą Oświęcim, na mocy którego jej wydatek zostanie zrefundowany przez PGW WP oraz sfinansowanie zadań ze środków pozyskanych przez gminy.

(akta kontroli str. 1752-1753, 2610-2624, 2640-2652)

Szczegółowym badaniem objęto 58 dowodów księgowych łącznie na 150 815,8 tys. zł, co stanowiło 4,2% wszystkich poniesionych w 2024 r. kosztów i wydatków. Doboru próby do badania dowodów księgowych dokonano z zastosowaniem metody MUS – 47 dowodów łącznie na 110 084,3 tys. zł. Pozostałe 11 dowodów wybrano w sposób celowy, według osądu kontrolera,

⁸⁰ Cel Polityki 2 FEnIKS pn. „Bardziej przyjazna dla środowiska, niskoemisyjna Europa dzięki promowaniu czystej i sprawiedliwej transformacji energetyki, zielonych i niebieskich inwestycji, gospodarki o obiegu zamkniętym, przystosowania się do zmiany klimatu oraz zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem”.

⁸¹ W 2024 r. zrealizowano inwestycję „Przebudowa obiektów Bydgoskiego Węzła Wodnego na rzece Brdzie: śluza Miejska, jaz Farny, śluza Brdy ujęcie” (kwota 1 797,0 tys. zł).

⁸² W 2024 r. zrealizowano m.in. inwestycje: „Modernizacja śluzy oraz sterowni na stopniu wodnym Krapkowice wraz z przebudową awanportów” (kwota 27 970,9 tys. zł), „Budowa i przebudowa infrastruktury związanej z rozwojem funkcji gospodarczych na szlakach wodnych Wielkich Jezior Mazurskich wraz z budową śluzy „Guzianka II” i remontem śluzy „Guzianka I” / Etap III- remont śluzy „Guzianka I”, śluzy i jazu w Karwiku, jazu w Kwiku, udrożnienie szlaku wodnego WJM poprzez prace hydrotechniczne przy kanałach i ich połączeniach z jeziorami, przebudowa i umocnienie 3 kanałów i rzeki Węgorapy, przebudowa nabrzeża jezior: Mikołajskie i Niegocin” (kwota 8 593,8 tys. zł), „Budowa 2 farm fotowoltaicznych o mocy 1 MW każda w lokalizacji Świnna Poręba przy zaporze” (kwota 4 099,3 tys. zł).

⁸³ W 2024 r. zrealizowano zadanie: „5.4 usl. konsultingowe Projektowanie i Nadzór w zakresie robót budowlanych, zarządzanie projektami, pomoc techniczna i szkolenia” (kwota 6 734,6 tys. zł).

łącznie na 40 731,5 tys. zł, z czego jeden dowód księgowy, dokumentujący wydatek⁸⁴ współfinansowany w kwocie 1 678,6 tys. zł ze środków unijnych w ramach programu Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027.

Badanie dowodów księgowych wykazało nieprawidłowości odnoszące się do 33 dowodów księgowych, dokumentujących poniesione koszty lub wydatki majątkowe łącznie na 94 867,9 tys. zł. I tak:

- cztery dowody księgowe (łącznie na 4 282,9 tys. zł) dokumentowały operacje gospodarcze, których wstępną kontrolę przeprowadziły trzy osoby, którym Prezes powierzył obowiązki i odpowiedzialność tożsame z tymi posiadanymi przez głównego księgowego, co było niezgodne z art. 54 ust. 1 pkt 3 lit. a u.f.p. i z § 52 ust. 6 pkt 2 Regulaminu Organizacyjnego Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie⁸⁵ (szczegółowy opis w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”);
- 25 dowodów księgowych (łącznie na 79 773,8 tys. zł) zostało zatwierdzone do wypłaty w ramach realizacji 20 umów, które nie zostały poddane wstępnej kontroli przez głównego księgowego, ani zastępcę głównego księgowego, wbrew art. 54 ust. 1 pkt 3 lit. a u.f.p. i art. 54 ust. 3 u.f.p. i niezgodnie z § 52 ust. 6 pkt 2 Regulaminu Organizacyjnego PGW WP (w tym jeden dowód księgowy, dokumentujący wydatek współfinansowany ze środków unijnych w kwocie 1 678,6 tys. zł; szczegółowy opis w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”);
- dla pięciu dowodów księgowych (łącznie na 183,5 tys. zł) przed zawarciem czterech umów nie potwierdzono posiadania przez PGW WP środków finansowych w ramach przyznanego limitu, wbrew § 2 ust. 5 pkt 2 „Wewnętrznej procedury obiegu umów w Państwowym Gospodarstwie Wodnym Wody Polskie”⁸⁶ (szczegółowy opis w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”);

(akta kontroli str. 1165-1196, 1201-1202, 1217-1230, 1236-1237, 1242-1247)

Planowane do realizacji w 2024 r. zadania inwestycyjne (inwestycje i zakupy inwestycyjne) zawarto w siedmiu dokumentach planistycznych dotyczących wydatków majątkowych na 2024 r., tj. w: załącznikach do czterech aneksów⁸⁷ do umowy dotacji nr MI/DGWiŻŚ/2023/07/01/WF⁸⁸, załącznikach do trzech⁸⁹ aneksów do umowy dotacji nr MI/DGWiŻŚ/2023/04/05/WF⁹⁰, załączniku nr 34 PF-

⁸⁴ Wydatek w kwocie 1 974,8 tys. zł poniesiony w ramach realizacji umowy z 5 września 2024 r. nr R.ROZ.274.74.2023/291 na wykonanie robót budowlanych.

⁸⁵ Stanowiącego załącznik nr 2 do zarządzenia Prezesa Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie nr 41/2023 z dnia 31 lipca 2023 r. w sprawie zmiany regulaminu organizacyjnego Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie; dalej: „Regulamin Organizacyjny PGW WP”.

⁸⁶ Stanowiącej załącznik nr 1 do zarządzenia Prezesa Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie nr 89/2020 z 22 grudnia 2020 r. w sprawie wprowadzenia wewnętrznej procedury obiegu umów w Państwowym Gospodarstwie Wodnym Wody Polskie; dalej: „Procedura obiegu umów”.

⁸⁷ Aneks nr 4 z 30 kwietnia 2024 r., aneks nr 5 z 9 października 2024 r., aneks nr 6 z 13 grudnia 2024 r., aneks nr 7 z 20 grudnia 2024 r.

⁸⁸ Umowa dotacji celowej z 14 lipca 2023 r. na realizację zadań inwestycyjnych oraz zakupów inwestycyjnych; dalej: „dotacja inwestycyjna”.

⁸⁹ Aneks nr 1 z 16 kwietnia 2024 r., aneks nr 2 z 5 grudnia 2024 r., aneks nr 3 z 27 grudnia 2024 r.

⁹⁰ Umowa dotacji celowej z 5 maja 2023 r. na finansowanie projektu „Ochrona przeciwpowodziowa i osiągnięcie korzystnego bilansu wodnego w rejonie Odry Środkowej – cofka stopnia wodnego Małczyce” w ramach Wieloletniego Programu planowanego do realizacji w latach 2023-2026.

UE (BP)⁹¹, załączniku nr 21 F-NSS (BP)⁹², załączniku nr 36 PF-WPR⁹³, załączniku nr 31 PF-OSPR⁹⁴ „Zweryfikowanym przez RZGW oraz Departamenty Merytoryczne Planie PGW Wody Polskie na 2024 rok. Środki własne majątkowe”⁹⁵.

(akta kontroli str. 486-536, 1781-1782)

W 2024 r. realizowano 343 (z 451 planowanych⁹⁶) zadań inwestycyjnych – inwestycji i zakupów inwestycyjnych – na łączną kwotę 966 850,1 tys. zł (z planowanej kwoty 1 052 081,5 tys. zł), z czego efekt rzeczowy i finansowy osiągnięto w 2024 r. dla 161 zadań.

Na zadania realizowane w ramach POPDOW wydatkowano 614 116,5 tys. zł z planowanej kwoty 623 099,7 tys. zł.

(akta kontroli str. 1515-1542, 1752-1753, 2670-2674, 2798-2802, 2810-2814, 2819-2823a, 2827-2832, 2835-2838, 2841-2842)

Jako przyczyny niezrealizowania w pełni 92 zadań⁹⁷, finansowanych z umowy dotacji inwestycyjnej, dyrektor DFK w KZGW Główny Księgowy wymieniła m.in.: przedłużające się postępowania administracyjne w sprawie uzyskania pozwoleń wodnoprawnych, uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, nierozstrzygnięcie postępowań przetargowych. W zakresie przyczyn niezrealizowania w pełni 67 zadań⁹⁸, finansowanych z przychodów PGW WP⁹⁹, dyrektor DFK w KZGW Główny Księgowy wskazała m.in. na konieczność wznowienia postępowań w sprawie decyzji środowiskowych, rozwiązanie umowy z wykonawcą za porozumieniem stron oraz nierefundowanie środków dla projektu realizowanego w ramach dotacji PROW.

W zakresie braku pełnej realizacji 14 zadań¹⁰⁰, finansowanych ze środków unijnych, dyrektor DFK w KZGW Główny Księgowy wyjaśniła, że podjęto realizację

⁹¹ „Planowane wydatki na realizację programów finansowanych z udziałem środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej (bez WPR) oraz państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) w ramach budżetu państwa” wraz z uzasadnieniem.

⁹² „Finansowanie programów realizowanych z udziałem środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej (bez WPR) oraz państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) w ramach budżetu państwa” wraz z uzasadnieniem.

⁹³ „Planowane wydatki i dochody w ramach budżetu środków europejskich oraz budżetu państwa na realizację Wspólnej Polityki Rolnej” wraz z uzasadnieniem.

⁹⁴ „Projekt planu finansowego agencji wykonawczej, instytucji gospodarki budżetowej oraz niektórych osób prawnych zaliczanych do sektora finansów publicznych z dodatkowymi informacjami uzupełniającymi” wraz z uzasadnieniem.

⁹⁵ Stan na 10 grudnia 2024 r.; dalej: „Zweryfikowany Plan Wydatków”.

⁹⁶ W tym zadanie „B1-11-Rędzin- przełożenie wału p/pow.”, pozostające we właściwości Biura Koordynacji Projektu POPDOW.

⁹⁷ Zadania z lp. 2, 8, 10, 19, 22, 24, 26, 28, 30, 31, 32, 33, 44, 52, 58, 59, 61, 62, 65, 67, 68, 69, 70, 72, 77, 78, 80, 93, 99, 100, 101, 106, 108, 113, 123, 124, 131, 138, 149, 161, 164, 167, 169, 172, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 191, 192, 199, 200, 205, 208, 245, 247, 249, 251, 254, 255, 256, 259, 260, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 279, 280, 281, 286, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 300, 304 załącznika nr 3 do aneksu nr 7 z 20 grudnia 2024 r. do umowy dotacji inwestycyjnej.

⁹⁸ Zadania z lp. 22, 43, 44, 54, 55, 58, 59, 61, 62, 64, 65, 67, 70, 71, 81, 84, 93, 102, 108, 109, 114, 116, 117, 121, 122, 124, 125, 127, 128, 132, 133, 139, 140, 142, 155, 156, 161, 165, 166, 173, 174, 175, 176, 179, 180, 191, 195, 196, 198, 200, 201, 203, 208, 215, 218, 219, 223, 228, 229, 324, 325, 326, 327, 328, 330, 340, 343 „Zestawienia rzeczowego wykonania zadań inwestycyjnych realizowanych w 2024 r. w PGW WP w ramach wydatków majątkowych”.

⁹⁹ Ujętych w „Zweryfikowanym Planie Wydatków”.

¹⁰⁰ Zadania: „Budowa suchego zbiornika przeciwpowodziowego „Góra Ropczycka” na rzece Budzisz, na terenie m. Sędziszów Małopolski, Góra Ropczycka, Zagorzyce, gm. Sędziszów Małopolski, woj. podkarpackie”; „Budowa jazu klapowego na stopniu wodnym Ujście Nysy w km 180,50 rzeki Odry wraz z infrastrukturą towarzyszącą”; „Modernizacja Kanału Gliwickiego – szlaku żeglownego i jego ubezpieczeń brzegowych – etap I (sekcja V i VI)”; „Modernizacja obiektów zbiornika wodnego Wisła Czarne - drenaż skarpy odpowietrznej, przelew stokowy, sieć piezometrów - etap I”; „Modernizacja obiektów zbiornika wodnego Wisła Czarne - drenaż skarpy

trzech zadań, a niewykorzystanie środków dla jednego projektu¹⁰¹ związane było z terminami prac, wynikającymi z umów podpisanych z wykonawcami. W przypadku jednego zadania¹⁰² roboty budowlane nie mogły rozpocząć się w 2024 r. z uwagi na przedłużające się postępowanie przetargowe. Mniejsze wykorzystanie planowanych środków w jednym zadaniu¹⁰³, jak wyjaśniła dyrektor DFK w KZGW Główny Księgowy: „[...] miało związek z umową, w której wykonawca wskazał najbardziej możliwy do zrealizowania w 2024 roku zakres rzeczowy. Wpływ na ustalenie realnego przerobu miały w znacznym stopniu przedłużające się procedury przetargowe, w tym m.in. czynności podejmowane przez Krajową Izbę Odwoławczą na skutek wnoszonych odwołań.”. Przyczyny rezygnacji z pozostałych zadań to m.in. z niepodpisanie zaplanowanych umów o dofinansowanie w 2024 r. (z uwagi na brak konkursów na wskazane zadania) oraz z pracami związanymi z gromadzeniem i przygotowywaniem dokumentacji niezbędnej do złożenia akcesów do programów unijnych. Prezes wyjaśniła, że w ostatniej zmianie planu w poz. VIII.3 pozostawiano wartości umożliwiające podpisanie umów z Centrum Unijnych Projektów Transportowych na cztery¹⁰⁴ zadania, z których Jednostka Realizująca Projekt zrezygnowała po złożeniu wniosku o zmianę w planie finansowym. Nie zrealizowano żadnego z pięciu¹⁰⁵ zadań, zaplanowanych w załączniku nr 31 PF-OSPR do sfinansowania ze środków jednostek samorządu terytorialnego na łączną kwotę 11 264,0 tys. zł. Z ww. środków sfinansowano zadanie¹⁰⁶ w ramach POPDOW na kwotę 6 735,0 tys. zł. Zadanie zrealizowano na podstawie porozumienia¹⁰⁷ pomiędzy RZGW w Szczecinie a Polskimi Kolejami Państwowymi¹⁰⁸, zaś wydatki ponoszone były w poprzednich latach z dotacji POPDOW lub środków własnych do późniejszej

odpowietrznej, przelew stokowy, sieć piezometrów - etap II”; „Modernizacja przepompowni Herbutowo”; „Modernizacja przepompowni Lubcz Mały”; „Modernizacja śluzy oraz sterowni na stopniu wodnym Opole wraz z przebudową awanportów”; „Modernizacja śluzy oraz sterowni na stopniu wodnym Ujście Nysy wraz z przebudową awanportów oraz obiektów towarzyszących”; „Odtworzenie - kształtowanie przekroju podłużnego i poprzecznego oraz układu poziomego koryta rz. Dym”; „Szaniawy - melioracje użytków rolnych, gm. Trzebieszów, pow. łukowski - etap I, obiekt II”; „Szaniawy - melioracje użytków rolnych, gm. Trzebieszów, pow. łukowski - etap I, obiekt I”; „Poprawa bezpieczeństwa powodziowego poprzez modernizację obwałowań rzeki Wisły, Gostynki i Mlecznej na terenie powiatu bieruńsko-lędzkiego oraz miasta Tychy”; „Dofinansowanie w ramach Instrumentu Finansowego „Łącząc Europę” (CEF)”.

¹⁰¹ „Odbudowa różnorodności biologicznej doliny Nidy, poprzez odbudowę korytarzy ekologicznych i zwiększenie retencji gruntowej”.

¹⁰² „Zabezpieczenie przeciwiwfiltracyjne korpusu lokalnie i podłoża na całej długości na prawym wale rzeki Wisłoki w km rzeki 21+300-27+900 msc. Mielec”.

¹⁰³ „Budowa suchego zbiornika przeciwpowodziowego „Góra Ropczycka” na rzece Budzisz, na terenie m. Sędziszów Małopolski, Góra Ropczycka, Zagorzyce, gm. Sędziszów Małopolski, woj. podkarpackie”.

¹⁰⁴ Zadania: „Modernizacja śluzy oraz sterowni na stopniu wodnym Opole wraz z przebudową awanportów”, „Budowa jazu klapowego na stopniu wodnym Ujście Nysy w km 180,50 rzeki”, „Modernizacja śluzy oraz sterowni na stopniu wodnym Ujście Nysy wraz z przebudową awanportów oraz obiektów towarzyszących”, „Modernizacja Kanału Gliwickiego - szlaku żeglownego i jego ubezpieczeń brzegowych - etap I (sekcja V i VI)”.

¹⁰⁵ Zadania: „Budowa jazów na Kanale Południowym Obry w m. Ciosaniec w gminie Sława oraz w m. Perkowo i w m. Siekowo w gminie Przemęt”, „Budowa zbiornika retencyjnego „Żelazówka” w km 18+259 rzeki Breńka”, „Poprawa warunków retencyjnych potoku Hubenickiego wraz z przebudową zbiornika pompowni woj. Małopolskie, gm. Gręboszów, m. Hubenice”, „Usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości stanu technicznego i ograniczenia ryzyka powodziowego na odcinku rzeki Serafy od km 7+150 do km 6+050, wykonanie podwyższenia prawostronnej i lewostronnej opaski murem z grodzic winylowych - ETAP II”, „Zabezpieczenie przeciwpowodziowe msc. Dwory II, gm. Oświęcim”.

¹⁰⁶ „Usługi konsultingowe Projektowanie i Nadzór w zakresie robót budowlanych, zarządzanie projektami, pomoc techniczną i szkolenia - komponent 5.4. POPDOW”.

¹⁰⁷ Porozumienie z 27 stycznia 2020 r. pomiędzy PGW WP - RZGW w Szczecinie a PKP Polskimi Liniami Kolejowymi Spółką Akcyjną.

¹⁰⁸ Dalej: „PKP”.

refundacji z otrzymanych środków od PKP. W 2024 r., po otrzymaniu kwot z PKP na podstawie porozumienia dla poniesionych wcześniej przez PGW WP nakładów inwestycyjnych zmieniło się źródło finansowania – z dotacyjnego lub środków własnych do refundacji – na środki jednostek samorządu terytorialnego lub innych podmiotów. Nie miał miejsca w 2024 roku kasowy wypływ środków jako wydatek z tego źródła finansowania, nastąpiła jedynie zmiana źródła finansowania na koncie nakładów inwestycyjnych.

(akta kontroli str. 1515-1542, 2640-2652, 2798-2802)

Przejmowanie majątku Skarbu Państwa przez PGW WP

W ciągu 2024 r. w ramach procesu przejmowania majątku do ewidencji wprowadzono środki trwałe w sześciu RZGW, tj. w Poznaniu, Warszawie, Szczecinie, Gliwicach, Bydgoszczy i Krakowie. Ich wartość wyniosła 311 432,3 tys. zł, co w porównaniu z wartością środków trwałych (81 930,5 tys. zł) przejętych i zaewidencjonowanych w 2023 r., stanowiło blisko czterokrotny wzrost tempa prowadzonych działań. W PGW WP do końca 2024 r. nie zakończono procesu przejęcia majątku w jednym z 11 RZGW (szczegółowy opis w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”).

(akta kontroli str. 599-602, 1900-1918)

Środki europejskie

PGW WP realizowało w 2024 r. trzy umowy zawarte z NFOŚiGW dofinansowane ze środków UE, w tym dwie umowy¹⁰⁹ w ramach programu Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 oraz jedną umowę¹¹⁰ w ramach programu LIFE¹¹¹. W 2024 r. ww. umowy przewidywały dofinansowanie w łącznej wysokości 11 050,6 tys. zł, a wydatkowano 10 345,0 tys. zł, tj. 93,6%.

(akta kontroli str. 52-58, 553-574, 614-615)

W PGW WP zrealizowano w 2024 r. wydatki, o łącznej wysokości 16 243,6 tys. zł, finansowane ze środków UE w ramach 21 umów¹¹².

¹⁰⁹ Przegląd i aktualizacja map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego w 3 cyklu planistycznym umowa z 5 listopada 2024 r. nr FENX.02.04-IW.01-0029/24 o całkowitej kwocie dofinansowania przewidzianej w umowie 55 797,0 tys. zł (na 2024 r. zaplanowano dofinansowanie 8 149,3 tys. zł i wydatkowano 8 149,3 tys. zł); Przegląd i aktualizacja planu przeciwdziałania skutkom suszy umowa z 4 listopada 2024 r. nr FENX.02.04-IW.01-0027/24 o całkowitej kwocie dofinansowania 13 598,0 tys. zł (na 2024 r. zaplanowano dofinansowanie 7 056,2 tys. zł i wydatkowano 0 tys. zł).

¹¹⁰ Wdrażanie Planu gospodarowania wodami w dorzeczu Wisły na przykładzie zlewni Pilicy - LIFE Pilica umowa z 20 listopada 2020 r. nr 1998/2020/Wn50/GW-PO-LF/D o całkowitej kwocie dofinansowania 25 094,7 tys. zł (na 2024 r. zaplanowano dofinansowanie 2 195,7 tys. zł i wydatkowano 2 195,7 tys. zł).

¹¹¹ L'Instrument Financier pour l'Environnement.

¹¹² „Przegląd i aktualizacja map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego w 3 cyklu planistycznym” FENX.02.04-IW.01-0029/24, „Przegląd i aktualizacja planu przeciwdziałania skutkom suszy” FENX.02.04-IW.01-0027/24, „Przegląd i aktualizacja wstępnej oceny ryzyka powodziowego w 3 cyklu planistycznym” FENX.02.04-IW.01-0026/24, „Opracowanie projektów III aktualizacji planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy (III aPGW) wraz z dokumentacją planistyczną stanowiącą podstawę ich sporządzenia” FENX.02.04-IW.01-004/24, „Modernizacja śluzy oraz sterowni na stopniu wodnym Opole wraz z przebudową awanportów”, „Budowa jazu kłapowego na stopniu wodnym Ujście Nysy w km 180,50 rzeki”, „Modernizacja śluzy oraz sterowni na stopniu wodnym Ujście Nysy wraz z przebudową awanportów oraz obiektów towarzyszących”, „Modernizacja Kanału Gliwickiego - szlaku żeglownego i jego ubezpieczeń brzegowych – etap I (sekcja V i VI)”, „Zabezpieczenie przeciwpowodziowe korpusu lokalnie i podłoża na całej długości na prawym wale rzeki Wisłoki w km rzeki 21+300-27+900 m. Mielec” FEPK.02.05-IZ.00-0004/23, „Budowa suchego zbiornika przeciwpowodziowego „Góra Ropczycka” na rzece Budzisz, na terenie m. Sędziszów Małopolski, Góra Ropczycka, Zagorzyce, gm. Sędziszów Małopolski, woj. Podkarpackie FEPK.02.05-IZ.00-0003/23, „Wdrażanie Planu

(akta kontroli str. 2108-2113, 2331-2341, 2353-2354)

Badaniem objęto jedną umowę dofinansowania projektu „Budowa suchego zbiornika przeciwpowodziowego Góra Ropczycka na rzece Budzisz, na terenie m. Sędziszów Małopolski, Góra Ropczycka, Zagorzyce, gm. Sędziszów Małopolski, woj. Podkarpackie” z 6 marca 2024 r. nr umowy FEPK.02.05-IZ.00-0003/23¹¹³ wraz z umową na wykonanie robót budowlanych z 5 września 2024 r. nr R.ROZ.274.74.2023/291 w ramach, której zrealizowano w 2024 r. wydatki kwalifikowane¹¹⁴ na łączną kwotę 2 320,3 tys. zł zgodnie z warunkami określonymi w umowie o dofinansowanie. Wydatki poniesiono w sposób gospodarny i celowy.

(akta kontroli str. 52-58, 553-574, 614-615)

Zamówienia publiczne

W PGW WP opracowano plan postępowań o udzielenie zamówień na 2024 r., który opublikowano na stronie internetowej oraz w BZP 29 lutego 2024 r. zgodnie z art. 23 ust. 1 u.p.z.p. W ciągu roku dokonano jego 10-krotnej aktualizacji i uzupełnienia.

(akta kontroli str. 486-536, 710-715a)

W lutym 2025 r.¹¹⁵ w PGW WP sporządzono i terminowo przekazano Prezesowi Urzędu Zamówień Publicznych roczne sprawozdanie o udzielonych zamówieniach w 2024 r., tj. zgodnie z art. 82 ust. 1 i 2 u.p.z.p. Zgodnie z ww. sprawozdaniem udzielono zamówień publicznych¹¹⁶ o łącznej wartości 656 387,2 tys. zł netto, w tym:

- zamówienia klasyczne o wartości mniejszej niż progi unijne, o których mowa w dziale III u.p.z.p., z wyłączeniem zamówień na usługi społeczne i inne szczególne usługi – liczba postępowań zakończonych udzieleniem

gospodarowania wodami w dorzeczu Wisły na przykładzie zlewni Pilicy - LIFE Pilica” 1998/2020/Wn50/GW-PO-LF/D, „Wsparcie instytucji realizującej politykę spójności poprzez wdrożenie zapisów dyrektyw unijnych w 2024 roku Wody Polskie we wdrażaniu polityki spójności w latach 2022-2023” PTFE.01.01-IZ.00-0029/23-00, „Regenerating Ecosystems with nature-based solutions for hydro-meteorological risk reduction – RECONNECT H2020-SC5-08-2017”, „CEF- Most kolejowy na rzece Regalicy” INEA/CEF/TRAN/M2019/2092901, „Odtworzenie – kształtowanie przekroju podłużnego i poprzecznego oraz układu poziomego koryta rzeki Dymier, gm. Biskupiec, woj. warmińsko-mazurskie. Odcinek I w km 5+050 do 6+560” 00001-65021-UM1410001/23, „Modernizacja przepompowni Herburtowo” 00002-65021-UM1510003/23, „Modernizacja przepompowni Lubcz Mały” 00001-65021-UM1510001/23, „Szaniawy - melioracje użytków rolnych, gm. Trzebieszów, pow. łukowski – etap I - obiekt I” 00001-65021-UM1210004/23, Szaniawy - melioracje użytków rolnych, gm. Trzebieszów, pow. łukowski – etap I - obiekt II” 00002-65021-UM0310006/23, „Modernizacja obiektów zbiornika wodnego Wisła Czarne - drenaż skarpy odpowietrznej, przelew stokowy, sieć piezometrów - etap I” 00001-65021-UM1210004/23, „Modernizacja obiektów zbiornika wodnego Wisła Czarne - drenaż skarpy odpowietrznej, przelew stokowy, sieć piezometrów - etap II” 00002-65021-UM1210005/23.

¹¹³ Zawarto aneks do umowy wydłużający do dnia 30 czerwca 2027 r. termin zakończenia realizacji projektu.

¹¹⁴ Faktura 2S7N2024110002 z 6 listopada 2024 r. o wartości 345,5 tys. zł brutto za roboty budowlano-montażowe (protokół odbioru z 31 października 2024 r., faktura zapłacona 16 grudnia 2024 r. po uzyskaniu prolongaty terminu płatności), faktura 2S7N2024120001 z 3 grudnia 2024 r. o wartości 1 974,8 tys. zł brutto (protokół odbioru z 28 listopada 2024 r., faktura zapłacona 19 grudnia 2024 r. zgodnie z terminem płatności).

¹¹⁵ Sprawozdanie nr 2024/SPRR 00017563/01 przekazane do Urzędu Zamówień Publicznych w 25 lutego 2025 r. (zgodnie z art. 82 ust. 2 u.p.z.p., sprawozdanie o udzielonych zamówieniach zamawiający przekazuje Prezesowi UZP w terminie do 1 marca każdego roku następującego po roku, którego dotyczy sprawozdanie).

¹¹⁶ PGW WP prowadzi „Ewidencję zamówień publicznych - w postępowaniach o wartości równej lub większej niż 130 000 PLN netto” oraz „Rejestr zam. Publ. o wart. mniejszej niż 130 000 PLN oraz włączyć z ustawy PZP” zgodnie, z którymi udzielono w 2024 r. w PGW WP 6,5 tys. zamówień.

- zamówienia – 381, łączna wartość zawartych umów (netto) – 186 568,6 tys. zł,
- zamówienia o wartości równej lub przekraczającej progi unijne – liczba postępowań zakończonych udzieleniem zamówienia – 446, łączna wartość zawartych umów (netto) – 336 279,6 tys. zł,
- zamówienia na usługi społeczne i inne szczególne usługi, o których mowa w art. 359 i art. 392 ust. 1 u.p.z.p. – liczba postępowań zakończonych udzieleniem zamówienia – 19, łączna wartość zawartych umów (netto) – 12 886,2 tys. zł,
- zamówienia, do których stosuje się przepisy ustawy, uwzględniające aspekty społeczne – liczba postępowań zakończonych udzieleniem zamówienia – 593, łączna wartość zawartych umów (netto) – 390 393,1 tys. zł,
- zamówienia udzielone z wyłączeniem stosowania przepisów ustawy, o których mowa w § 1 ust. 1 pkt 9 rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 20 grudnia 2021 r. w sprawie zakresu informacji zawartych w rocznym sprawozdaniu o udzielonych zamówieniach, jego wzoru, sposobu przekazywania oraz sposobu i trybu jego korygowania¹¹⁷ – liczba postępowań zakończonych udzieleniem zamówienia – 139, łączna wartość zawartych umów (netto) – 23 556,3 tys. zł,
- zamówienia klasyczne o wartości mniejszej niż 130 tys. zł oraz zamówienia sektorowe i zamówienia w dziedzinie obronności i bezpieczeństwa o wartości mniejszej niż progi unijne o łącznej wartości 97 096,4 tys. zł.

Ponadto w 2024 r. PGW WP udzieliło 85 zamówień z wyłączeniem stosowania przepisów ustawy, o których mowa w art. 30 ust. 1 ustawy z dnia 1 października 2024 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi oraz niektórych innych ustaw¹¹⁸ o łącznej wartości 44 241,6 tys. zł.

(akta kontroli str. 76-83, 84-105, 486-536, 589-590, 683-715a, 732-733, 785-794, 797-813, 895-897, 910-911, 933-934)

Szczegółowym badaniem objęto pięć postępowań o udzielenie zamówień publicznych¹¹⁹ o łącznej wartości 39 194,9 tys. zł brutto, dobrane celowo na podstawie przeprowadzonej analizy, tj.:

- nr G.ROZ.2710.83.2024 „Zakup nieruchomości zabudowanej w Redzie przy ul. Kazimierskiej 55”, wartość umowy¹²⁰ 918,0 tys. zł brutto¹²¹. Stwierdzono postępowanie niezgodne z wewnętrznymi regulacjami dotyczącymi zamówień publicznych i oceny celowości zaciągania zobowiązań finansowych (szczegółowy opis w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”);

¹¹⁷ Dz.U. z 2021 r. poz. 2463.

¹¹⁸ Dz.U. z 2024 r. poz. 1473, dalej: „u.z.o.u.s.p.”.

¹¹⁹ Dobór celowy.

¹²⁰ Cena zakupu nieruchomości 914,6 tys. zł powiększona o opłaty: sądową i notarialne naliczone i pobrane przez notariusza przy zawarciu umowy, o łącznej wysokości 3,4 tys. zł.

¹²¹ Sprzedający po uzyskaniu interpretacji indywidualnej od Dyrektora Krajowej Informacji Skarbowej nr 0113-KDIP1-3.4012.612.2024.2.MK z 29 października 2024 r., że sprzedaż nieruchomości jest zwolniona z podatku od towarów i usług na podstawie art. 43 ust. 1 pkt 10 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług, Dz. U. z 2024 r. poz. 361, ze zm.

- nr G.ROZ.2710.84.2024 „Zakup nieruchomości położonej przy ul. Warszawskiej 129 w Elblągu”, wartość umowy¹²² 2 146,8 tys. zł brutto¹²³. Stwierdzono postępowanie niezgodne z wewnętrznymi regulacjami dotyczącymi zamówień publicznych i oceny celowości zaciągania zobowiązań finansowych (szczegółowy opis w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”);
 - nr K.ROZ.2710.71.2024 „Przebudowa budynku biurowo-mieszkalnego, stanowiącego siedzibę NW w Jędrzejowie – roboty budowlane i instalacyjne wraz z zagospodarowaniem terenu – etap II” (wartość umowy 1 733,8 tys. zł brutto). Zamawiający nie naliczył wykonawcy kar w wysokości 111,0 tys. zł za zwłokę w wykonaniu przedmiotu umowy (szczegółowy opis w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”);
 - „Popowodziowa naprawa kabla układu wyprowadzenia mocy z EW Topola”¹²⁴ (wartość umowy 1 537,5 tys. zł brutto). Zamawiający nie zamieścił w BZP informacji o udzieleniu zamówienia w terminie wynikającym z art. 30 ust. 2 u.z.o.u.s.p. (szczegółowy opis w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”);
 - nr RZ.ROZ.2710.74.2023 „Wykonanie robót budowlanych dla zadania "Budowa suchego zbiornika przeciwpowodziowego „Góra Ropczycka” na rzece Budzisz, na terenie m. Sędziszów Małopolski, Góra Ropczycka, Zagorzyce, gm. Sędziszów Małopolski woj. podkarpackie " (wartość umowy 32 858,8 tys. zł brutto¹²⁵).
- (akta kontroli str. 65-75, 486-536, 583-588, 589-590, 614-615, 621-644, 658-671, 683-709, 732-733, 736-738, 743-744, 747-770, 785-800, 806-809, 821-854, 869-877, 888-897, 910-911, 915-916, 933-934, 954-960, 1658-1680, 1688-1711, 2036-2039, 2095-2103, 2104-2107)

Dodatkowo badaniem objęto zamówienia publiczne prowadzone w RZGW w Krakowie 32¹²⁶ w zakresie wywiązywania się przez PGW WP z obowiązków publikacji w BZP informacji o wykonaniu umowy wynikających z art. 448 .u.p.z.p. W przypadku 11 zamówień, o łącznej wartości 3 269 859,31 zł nie zapewniono terminowej realizacji obowiązku publikacji w BZP informacji o wykonaniu umowy (szczegółowy opis w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”).

¹²² Cena zakupu nieruchomości 2 142, 0 tys. zł powiększona o opłaty: sądową i notarialne naliczone i pobrane przez notariusza przy zawarciu umowy, o łącznej wysokości 4,8 tys. zł.

¹²³ Strony umowy uznały, że sprzedaż nieruchomości jest zwolniona z podatku od towarów i usług na podstawie art. 43 ust. 1 pkt 10 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług, Dz. U. z 2024 r. poz. 361, ze zm.

¹²⁴ Dla zamówienia realizowanego w ramach art. 30 ust. 1 u.z.o.u.s.p. nie nadawano nr zamówienia. „Informacja dla KZGW o zamiarze udzielenia zamówienia publicznego celem weryfikacji z Planem postępowań o udzielenie zamówień” z 25 listopada 2024 r.

¹²⁵ W 2024 r. wydatkowano w ramach umowy 2 320,3 tys. zł z tego 1 972,3 tys. zł sfinansowano ze środków UE a 348,0 tys. zł z dotacji celowej z Budżetu Państwa w ramach współfinansowania.

¹²⁶ Próba celowa zamówienia udzielone i zakończone w 2024 r. w RZGW w Krakowie. Zamówienia o nr: K.ROZ.2710.116.2024, K.ROZ.2710.107.2024, K.ROZ.2710.99.2024, K.ROZ.2710.12.2024, K.ROZ.2710.64.2024, K.ROZ.2710.14.2024, K.ROZ.2710.14.2024, K.ROZ.2710.63.2024, K.ROZ.2710.14.2024, K.ROZ.2710.104.2024, K.ROZ.2710.40.2024, K.ROZ.2710.97.2024, K.ROZ.2710.21.2024, K.ROZ.2710.62.2024, K.ROZ.2710.74.2024, K.ROZ.2710.22.2024, K.ROZ.2710.50.2024, K.ROZ.2710.14.2024, K.ROZ.2710.31.2024, K.ROZ.2710.51.2024, K.ROZ.2710.15.2024, K.ROZ.2710.23.2024, K.ROZ.2710.52.2024, K.ROZ.2710.24.2024, K.ROZ.2710.16.2024, K.ROZ.2710.69.2024, K.ROZ.2710.17.2024, K.ROZ.2710.13.2024, K.ROZ.2710.24.2024, K.ROZ.2710.55.2024, K.ROZ.2710.71.2024, K.ROZ.2710.41.2024, o łącznej wartości 10 291,8 tys. zł,

(akta kontroli str. 486-536, 589-590, 885-887, 954-960, 1679-1680, 1709-1743b, 2036-2039, 2253-2257)

Ponadto badaniem objęto 19¹²⁷ z 85 zamówień udzielonych na podstawie art. 30 ust. 1 u.z.o.u.s.p. bez stosowania ustawy o zamówieniach publicznych w zakresie terminowej¹²⁸ realizacji obowiązku publikacji, zgodnie z art. 30 ust. 2 u.z.o.u.s.p., informacji o udzieleniu zamówienia. W przypadku dziewięciu zamówień publikacja nastąpiła po wymaganym terminie (szczegółowy opis w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”).

(akta kontroli str. 23-28, 683-709, 716-729, 732-733, 771-774, 785-794, 797-800, 895-897, 904-909, 910-911, 933-934)

Stan zobowiązań

Zobowiązania ogółem na koniec 2024 r. wynosiły 439 275,1 tys. zł i były niższe o 146 359,6 tys. zł niż w 2023 r.

Stan zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji na koniec IV kwartału roku 2024 wyniósł ogółem 105 361,4 tys. zł, w tym:

- z tytułu kredytów i pożyczek krótkoterminowych – 11 430,0 tys. zł;

- z tytułu kredytów i pożyczek długoterminowych – 93 931,4 tys. zł;

Zobowiązania według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji na koniec IV kwartału roku 2024 były niższe o 12 420,0 tys. zł niż w roku poprzednim.

Zobowiązania wymagalne na 31 grudnia 2024 r. wyniosły 0,3 tys. zł¹²⁹ (szczegółowy opis w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”).

(akta kontroli str. 486-536, 898-899, 935-943, 1752-1753, 2108-2113, 2284-2293, 2353-2354)

W przypadku 191 (z 53 848) faktur¹³⁰ wykazanych w rejestrach zakupów w 2024 r. dokonano płatności po terminie wynikającym z zaciągniętych zobowiązań, co było niezgodne z art. 44 ust. 3 pkt 3 u.f.p. Z tego w przypadku 42 z 191 faktur PGW WP zapłaciło odsetki kontrahentom za nieterminową zapłatę zobowiązań¹³¹ o łącznej wartości 6,3 tys. zł.

Ponadto w 2024 r. PGW WP zapłaciło odsetki z tytułu faktur zapłaconych w 2023 r. po terminie wynikającym z zaciągniętych zobowiązań o łącznej wartości 34,0 tys. zł, a także 31,4 tys. zł odsetek z tytułu zapłaty po terminie zobowiązań podatkowych i publiczno-prawnych (szczegółowy opis w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”).

(akta kontroli str. 486-536, 609-611, 645-649, 801-805, 829-830, 888-898, 935-939, 2021-2022, 2050-2087, 2095-2099, 2114-2123, 2132-2236, 2243-2252, 2258-2283, 2294-3202, 2307-2341)

¹²⁷ 19 udzielonych zamówień o wartości 40 767,7 tys. zł z 85 zamówień o wartości 44 241,6 tys. zł.

¹²⁸ Zgodnie z art. 30 ust. 2 u.z.o.u.s.p. zamawiający, w terminie 30 dni od dnia udzielenia zamówienia publikuje w BZP informację o udzieleniu zamówienia.

¹²⁹ Zobowiązania wymagalne w łącznej kwocie 261,19 zł z tego: 182,00 zł dotyczy korekty deklaracji podatkowej w podatku od nieruchomości w związku z późniejszym powzięciem informacji o modernizacji gruntów będących podstawą korekty na obszarze RZGW Kraków, 35,20 zł z tytułu zapłaty po terminie przez RZGW Kraków części udziałowej (1/25) odszkodowania za przejęcie z mocy prawa przez Skarb Państwa prawa własności (zapłata po terminie z przyczyn niezależnych od PGW WP), 43,99 zł dotyczy zapłaty po terminie przez RZGW Rzeszów faktury za media.

¹³⁰ Faktury z terminem zapłaty zapadalnym w 2024 r. i faktury wystawione w 2024 r. dla, których termin zapłaty upływał przed 28 lutego 2025 r.

¹³¹ Zobowiązania PGW WP.

Kontrola zarządcza

Prezes wywiązał się z obowiązku sporządzenia oświadczenia o stanie kontroli zarządczej w 2024 r. w terminie i szczegółowości wynikającej z rozporządzenia Ministra Finansów¹³². Zgodnie z oświadczeniem w PGW WP „w ograniczonym stopniu funkcjonowała adekwatna, skuteczna i efektywna kontrola zarządcza”. Do jego sporządzenia wykorzystano informacje pochodzące z: monitorowania realizacji celów i zadań, samooceny, procesu zarządzania ryzykiem, audytu wewnętrznego, kontroli wewnętrznych i zewnętrznych. Zastrzeżenia w zakresie funkcjonowania kontroli zarządczej w 2024 r. dotyczyły m.in. konieczności analizy i zmian w regulacjach wewnętrznych, w szczególności z obszaru finansowego oraz konieczności opracowania nowej procedury „System kontroli zarządczej w Państwowym Gospodarstwie Wodnym Wody Polskie”.

(akta kontroli str. 855-856)

Zgodnie z oświadczeniem o stanie kontroli zarządczej w roku 2024 w celu poprawy funkcjonowania kontroli zarządczej w PGW WP podjęto m.in. nw. działania:

- wprowadzono system elektronicznego obiegu dokumentów na potrzeby elektronicznego obiegu faktur kosztowych w PGW WP (Trimtab);
- prowadzono stały kwartalny monitoring stanu realizacji działań związanych z regulowaniem stanów prawnych nieruchomości stanowiących własność Skarbu Państwa w stosunku do których PGW WP wykonują prawa właścicielskie i reprezentują Skarbu Państwa;
- połączono dwie komórki organizacyjne odpowiedzialne za realizację inwestycji w PGW WP w jedną, co umożliwiło przyspieszenie i bezpośrednią wymianę wiedzy i doświadczenia organizacyjnego;
- kontynuowano wdrażanie narzędzia HADRONE w Departamencie Inwestycji i Renaturyzacji w KZGW doprowadzając do możliwości generowania danych do cyklicznych sprawozdań okresowych pn. „Wykaz Realizowanych Inwestycji”.

W zakresie planowanych działań, które zostaną podjęte w 2025 r. w celu poprawy funkcjonowania kontroli zarządczej wskazano m.in. na konieczność kontynuacji procesu analizy i zmian w regulacjach wewnętrznych m.in. Instrukcji obiegu dokumentów księgowo-finansowych.

Jak wyjaśniła Prezes: „Wiele zmian miało charakter doraźny m.in. w zakresie Instrukcji obiegu dokumentów księgowych PGW Wody Polskie (Zarządzenie nr 75/2024 r. Prezesa Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie z dnia 31 grudnia 2024 r. zmieniające zarządzenie w sprawie wprowadzenia „Instrukcji obiegu dokumentów księgowych PGW Wody Polskie” – w związku ze zmianą Zarządzenia nr 28/2024). W roku 2025 podjęto prace nad kompleksową zmianą tego zarządzenia. Planowane obszary regulacji do zmiany w 2025 roku to m.in. zarządzenie w sprawie rozliczania podatku VAT oraz instrukcji stosowania kas

¹³² Załącznik do rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie wzoru oświadczenia o stanie kontroli zarządczej z dnia 2 grudnia 2010 r., Dz. U. Nr 238, poz. 1581.

fiskalnych, a także dalsze zmiany w Instrukcji obiegu dokumentów księgowych związane z cyfryzacją procesów.”.

(akta kontroli str. 855-856, 2971-2979)

W Wydziale Kontroli Departamentu Kontroli i Audytu Wwnętrznego w KZGW prowadzono kwartalny monitoring wykonania wniosków pokontrolnych.

(akta kontroli str. 855-856, 2355-2358)

Wniosek dotyczący niezwłocznego wykonania decyzji nakazowej Małopolskiego Wojewódzkiego Inspektora Nadzoru Budowlanego nr 46/2023 z 27 stycznia 2023 r. nie został wykonany przez dyrektora RZGW w Krakowie, pomimo że dyrektor RZGW podjął działania w celu jego realizacji. W programie utrzymania wód i pozostałego mienia Skarbu Państwa na 2024 r. zabezpieczył on kwotę 80,0 tys. zł, wskazując jako źródło finansowania dotację celową. W trakcie przetargu na wykonanie zadania ogłoszonego 14 sierpnia 2024 r. wpłynęło siedem ofert w cenach od 59,4 tys. zł do 153,8 tys. zł, w tym dwie nieprzekraczające kwoty 80 tys. zł. 23 września 2024 r. postępowanie zostało unieważnione. Jak wyjaśnił Dyrektor RZGW w Krakowie „przyczyną uzasadnienia unieważnienia ww. postępowania, czego nie przewidział Zamawiający konstruuując Zapytanie ofertowe, była wycena oferty dot. przeniesienia praw autorskich (WNIIP), którą Oferent najkorzystniejszej oferty wycenił na 54 000,00 zł [...] Zamawiający zabezpieczył środki w zakresie przeniesienia praw autorskich jedynie w wysokości 10 000,00 zł. [...] Zamawiający był zmuszony do unieważnienia niniejszego postępowania, ponieważ nie było możliwości zwiększenia budżetu w tym zakresie, ani odrzucenia tej oferty.”.

Ponowne postępowanie przetargowe, w którym wpłynęła 1 oferta na 119,0 tys. zł opublikowano 9 października 2024 r. a unieważniono z powodu braku ofert podlegających ocenie.

(akta kontroli str. 2930-2933)

Jak wyjaśnił zastępca dyrektora ds. Ochrony Przed Powodzią i Suszą¹³³ w RZGW w Krakowie odnośnie do niezaplanowania w planie cząstkowym RZGW w Krakowie „środki finansowe [...] łącznie były wystarczające na pokrycie w całości wartości oferty wykonawcy, natomiast w myśl „Instrukcji Ewidencjonowania Mienia oraz Zasad Odpowiedzialności za Mienie w Państwowym Gospodarstwie Wodnym Wody Polskie” będącą załącznikiem do Zarządzenia nr 45/2022 Prezesa Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie oraz zgodnie z Polityką Rachunkowości Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie wartości niematerialne i prawne – do których zaliczane są prawa autorskie - mogą być pokrywane ze środków na wydatki bieżące, tylko do wysokości 10 000 zł.”. Dotychczasowe doświadczenie w realizacji zadań [...] wskazuje, że w przypadku prac utrzymaniowych, w tym remontów zdecydowana większość kosztów przeniesienia praw autorskich nie przekracza kwoty 4000 zł. W roku 2024 pozyskane zostały prawa autorskie w 75 przypadkach umów o łącznej wartości 151 100, 69 zł. co daje średnią ponad 2014 zł, przy czym tylko 4 pozycje miały wartość powyżej 4 tys. zł, a najwyższa wartość wyniosła 9800 zł. [...] nie było przesłanek do planowania kosztów pozyskania wartości niematerialnych i prawnych jako wydatku inwestycyjnego, a z drugiej strony nie było też możliwości formalno-prawnych do planowania w tym zakresie powyższej kwoty 10 tys. zł.”.

(akta kontroli str. 2986-2984)

¹³³ [...]**) był odpowiedzialny za sporządzenie cząstkowego planu finansowego RZGW w Krakowie na 2024 r.

W DFK w KZGW podjęto działania mające na celu zapewnienie systemowego bieżącego monitorowania nakładów majątkowych ponoszonych na realizację zadań PGW WP w systemie finansowo-księgowym. W związku z powyższym zostało zrealizowane przez dostawcę oprogramowania systemu finansowo-księgowego EDEN zlecenie dotyczące utworzenia nowego raportu w systemie finansowo-księgowym, który łączył ujęcie memoriałowe z kasowym operacji gospodarczych związanych z poniesionymi wydatkami na nakłady i zakupy majątkowe ze środków własnych. Ponadto w celu zapewnienia bieżącego monitorowania przez PGW WP poziomu zaangażowania środków finansowych z poszczególnych źródeł finansowania na realizację zadań PGW WP, jednostki organizacyjne PGW WP oraz departamenty KZGW zostały zobowiązane do aktualizowania harmonogramów płatności/zobowiązań, w odniesieniu do przyznanych planów finansowych - w podziale na poszczególne źródła finansowania, oraz zlecono wykonawcy zewnętrznemu rozbudowę repozytorium umów w systemie TrimTab o nowe funkcjonalności pozwalające na monitorowanie wykonania poszczególnych umów tj. kwot wynikających z podpisanej umowy do kwot wynikających z wystawionych faktur.

Jak wyjaśniła dyrektor DFK w KZGW w zakresie zapewnienia bieżącej aktualizacji planu finansowo-rzeczowego trwają prace nad wdrożeniem mechanizmu automatyzacji zmian w planie finansowym umożliwiającego bieżącą (bez przesunięć czasowych) aktualizację planu finansowego PGW WP zgodnie z założeniami ujętymi w zarządzeniu Prezesa nr 28/2024. Jego pełne wdrożenie przewidywane jest w II kwartale 2025 r. ponadto w celu zapewnienia rozwiązań techniczno-organizacyjnych zapewniających rozliczanie dotacji zgodnie z zapisami zawartych umów, w 2024 r. rozpoczęto realizację I etapu automatyzacji składania wniosków o wypłatę środków dotacji z MI.

(akta kontroli str. 2953-2956)

Jak wyjaśniła dyrektor Departamentu Inwestycji i Renaturyzacji w KZGW w zakresie monitorowania stanu realizacji zadań inwestycyjnych w PGW WP przy pomocy wdrożonego narzędzia HADRONE: „Wykaz Realizowanych Inwestycji do września 2024 [...] sporządzany był w formacie arkusza kalkulacyjnego Excel. Dane [...] były aktualizowane ręcznie przez właściwe komórki organizacyjne, a następnie agregowane centralnie. [...] Proces ten, mimo że umożliwiał monitorowanie stanu realizacji inwestycji, był czasochłonny i obciążony ryzykiem wystąpienia błędów ludzkich [...]. Obecnie praca w narzędziu HADRONE zapewnia ujednolicenie sposobu wprowadzania danych w oparciu o ściśle określone słowniki. Ponadto narzędzie uniemożliwia wprowadzanie niekontrolowanych i nieautoryzowanych zmian, poprzez konieczność uzyskiwania akceptacji przełożonych. Uczestnicy procesu inwestycyjnego i osoby nadzorujące mają w czasie rzeczywistym dostęp do danych w Projektach, a ponadto szybki dostęp dokumentacji związanej z realizacją zadania w zintegrowanym repozytorium plików. System umożliwia synchronizację obszarów: harmonogramu realizacji, budżetu oraz efektów rzeczowych, przy uwzględnieniu aspektów związanych z ryzykami. W przeciwieństwie do Excela, HADRONE zapewnia pełną ścieżkę audytu, większą przejrzystość oraz ogranicza ryzyko błędów wynikających z ręcznego przetwarzania danych.

(akta kontroli str. 2980-2983)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W PGW WP nie zapewniono prawidłowego wykonania planu finansowego PGW WP w zakresie kosztów amortyzacji i wynagrodzeń bezosobowych, w związku z nierzetelnym postępowaniem w zakresie przygotowania zmian

planu finansowego na 2024 r. Przekroczenie planu finansowego miało charakter memoriałowy¹³⁴ i wyniosło 2,2% w poz. III.1.1 Amortyzacja i 4,8% poz. III.1.4.2 Wynagrodzenia bezosobowe.

(akta kontroli str. 1165-1196, 1201-1202, 1217-1230, 1236-1237, 1242-1247)

Odnosnie do amortyzacji, dyrektor DFK w KZGW Główny Księgowy wyjaśniła: „Pracownik RZGW w Gliwicach podał do planu częściowego RZGW mniejszą kwotę. Wydarzyło się to przy sporządzaniu bilansu, zamykaniu kont, wszystkim, co związane z zamykaniem poprzedniego roku. Przy ostatecznym księgowaniu amortyzacji wyszło przekroczenie. [...] Zakończył się proces programowania programów unijnych, zamykaliśmy projekty i przy zamknięciu roku i uzgodnieniu konta 080 okazało się, że powinniśmy jeszcze zaewidencjonować dowody OT i tak naprawdę to przekroczenie nastąpiło wówczas, a nie w ciągu roku.”. Jako przyczyny przekroczenia planowanych kosztów w poz. III.1.1 amortyzacja, dyrektor DFK w KZGW Główny Księgowy wskazała: niedoszacowanie wartości projektów z kończącej się perspektywy finansowej 2014-2020, planowanych do zakończenia w 2023 r., nieodpłatne przejęcie majątku pod koniec 2024 r. od Marszałka Województwa Łódzkiego i zakończenie inwestycji¹³⁵, która nie została zgłoszona do planu amortyzacji księgowej na etapie budżetowania. Dyrektor DFK w KZGW Główny Księgowy wyjaśniła: „Przekroczenie powstało po zakończeniu roku budżetowego, kiedy PGW WP nie miało już możliwości wystąpienia z wnioskiem o zmianę w planie. [...] przedmiotowe przekroczenie nie ma charakteru wydatkowego.”.

W odniesieniu do amortyzacji dyrektor RZGW w Warszawie wyjaśnił: „W związku z natłokiem prac w końcówce roku zwiększenie w planie finansowym nie zostało zgłoszone. W celu uniknięcia takich sytuacji do Wydziałów i Jednostek podległych RZGW w Warszawie została wysłana informacja z prośbą o kwartalne przekazywanie zgłoszenia do ewidencji księgowej środka trwałego wraz z wartością amortyzacji.”. Dyrektor RZGW w Gliwicach, w piśmie skierowanym do dyrektora DFK w KZGW Głównego Księgowego, poinformował: „[...] ówczesny Kierownik Wydziału Planowania i Kontrolingu nakazał przygotowanie amortyzacji w taki sposób, że z raportu 351 miały być wyfiltrowane wartości z „rodzaju kosztów – rodzk” 001 oraz 009, które nie wchodziły w obliczanie wartości amortyzacji i tak też zostało przygotowane przez pracowników i wprowadzone do planu na lata 2024-2027. Z uwagi na problemy kadrowe, dużą rotację pracowników w Wydziale [...], zmianę ans stanowisku Kierownika nikt powyższego błędnego polecenia nie zmienił.”.

Kierownik Wydziału Planowania¹³⁶ w DFK w KZGW wyjaśniła: „Z tego, co pamiętam, to przekroczenie było widoczne dopiero w lutym 2025 r. Przy ogromnej ilości środków trwałych, amortyzowanych przez wiele lat, trudne jest oszacowanie wartości amortyzacji. Dwie jednostki przekroczyły plan w tej pozycji – RZGW Gliwice i RZGW Warszawa. RZGW Warszawa w trakcie 2024 r. przejęła mienie, co nie zostało zaplanowane. [...] W momencie wystąpienia przekroczenia wystąpiliśmy o wyjaśnienia do RZGW w Gliwicach i RZGW w Warszawie. [...] RZGW¹³⁷ zakończył w 2024 r. inwestycję z projektu unijnego.

¹³⁴ Przekroczenie limitu w poz. III.1.1 Amortyzacja nie generowało wydatków; wydatki w poz. III.1.4.2 Wynagrodzenia bezosobowe, przekraczające limit, zostały poniesione po 31 grudnia 2024 r.

¹³⁵ „Budowa i przebudowa infrastruktury związanej z rozwojem funkcji gospodarczych na szlakach wodnych Wielkich Jezior Mazurskich”.

¹³⁶ Dalej: „WP”.

¹³⁷ W Gliwicach – przypis kontrolera.

Zaewidencjonowanie przejścia środka trwałego nastąpiło w 2025 r. [...] RZGW Gliwice doksieęgowały dużą wartość amortyzacji po zakończeniu roku. [...] RZGW same monitorują swoje plany i na bieżąco, przez wnioski o zmiany w planie, zgłaszają nam, czy potrzebują więcej środków [...] Przygotowując się do ostatniej zmiany w planie pytamy jednostki organizacyjne o ich zmiany w planie, aby ująć to we wniosku.”

(akta kontroli str. 2593-2599, 2610-2620, 2803-2809, 2845-2846)

Dyrektor DFK w KZGW Główny Księgowy wyjaśniła: „Przekroczenie planu wynika z mylnego oszacowania (błąd ludzki) wysokości zmniejszenia przedmiotowej pozycji planu przy zmianie nr 3 planu finansowego PGW WP. Na etapie szacowania zmniejszenia planu, nie wzięto pod uwagę części zobowiązań przechodzących do wydatkowania na styczeń 2025 rok. [...]” oraz „[...] na pozycji planu – »1.4 Wynagrodzenia« wykonanie mieści się w założonych wartościach.”

Kierownik WP w DFK w KZGW w zakresie wynagrodzeń bezosobowych wyjaśniła: „Źle oszacowano wartość zmniejszenia. [...] Wniosek o zatwierdzenie zmiany nr 3 planu finansowego był składany w październiku 2024 r. [...] Nastąpił błąd z mojej strony. BKP¹³⁸ na początku roku dostaje od Ministra Finansów decyzję na koszty na dany rok. W IV kwartale BKP korygował tę decyzję Ministra o 1 200 000 zł dla pozycji kosztowych. Ja przyjąłam, że ta wartość dotyczyła w całości wynagrodzeń bezosobowych. Milion wynikał ze zmian w planach RZGW, a 1 200 000 zł z [planu – przypis kontrolera] BKP. Przeszacowałam sumaryczną wartość. Powinna zostawić jeszcze ponad 200 000,00 zł. BKP złożył wniosek o zmianę w planie w grudniu, a my składaliśmy wniosek do Ministra Infrastruktury w październiku. Korekta naszego wniosku do Ministra Finansów była z 16 grudnia 2024 r. O ile pamiętam, korekta naszego wniosku do Ministra Infrastruktury nie dotyczyła kwot, tylko uzasadnień.”

Zastępca Prezesa ds. Ekonomicznych i Organizacyjnych oświadczył: „[...] mimo funkcjonującego systemu kontroli zarządczej wystąpiły ograniczenia w jego skuteczności w obszarze planowania kosztów. W odpowiedzi na zaistniałą sytuację zostały podjęte działania naprawcze, w tym: aktualizacja procedur planowania i prognozowania kosztów, wzmocnienie nadzoru nad realizacją planu finansowego, opracowanie mechanizmu szybkiego reagowania na odchylenia budżetowe.”

(akta kontroli str. 2803-2809, 4047-4056)

2. Prezes nie zapewniła dokonania wstępnej kontroli operacji gospodarczych w PGW WP przez głównego księgowego lub zastępcę głównego księgowego, wbrew art. 54 ust. 1 pkt 3 lit. a u.f.p. i § 52 ust. 6 pkt 2 Regulaminu Organizacyjnego PGW WP¹³⁹. Dotyczyło to operacji gospodarczych, udokumentowanych czterema dowodami księgowymi¹⁴⁰ (z 58 objętych badaniem), łącznie na kwotę 4 282,9 tys. zł (tj. 2,8% wartości próby).

¹³⁸ Biuro Koordynacji Projektu – przypis kontrolera.

¹³⁹ § 52 ust. 6 pkt 2 Regulaminu Organizacyjnego PGW WP w brzmieniu: „Główny Księgowy realizuje swoje zadania w regionalnym zarządzie gospodarki wodnej – przy pomocy Zastępcy lub Zastępców Głównego Księgowego, którym Prezes Wód Polskich powierza obowiązki w zakresie gospodarki finansowej na podstawie art. 53 ust. 2 w zw. z art. 54 ustawy o finansach publicznych [...] oraz przy pomocy pracowników Wydziału Finansowo-Księgowego w regionalnym zarządzie gospodarki wodnej.”

¹⁴⁰ Faktury nr: P/23362524/0012/24 z 6 maja 2024 r., FS-6/24/MPP/05 z 28 maja 2024 r., FS/24/7/6 z 4 lipca 2024 r., FV-66/24 z 16 grudnia 2024 r.

(akta kontroli str. 1165-1196, 1201-1202, 1217-1230, 1236-1237, 1242-1247, 1258-1259, 1370-1379)

Przyczyną powstania nieprawidłowości było utrzymanie w mocy w 2024 r. powierzeń obowiązków i odpowiedzialności, udzielonych przez Prezesa w latach 2022-2023, pomimo że NIK oceniła¹⁴¹ powielanie funkcji głównego księgowego jako niezgodne z art. 54 ust. 1 pkt 3 lit. a u.f.p. Udzielone powierzenia obowiązywały do momentu ustania lub ustalenia stosunku pracy lub zmiany stanowiska. Powierzenia te pozostawały aktualne w 2024 r. Dyrektor RZGW w Gliwicach wyjaśnił, że akceptacji operacji gospodarczej dokonano na podstawie powierzenia obowiązków i odpowiedzialności. Dyrektor RZGW w Krakowie wyjaśnił: „Akceptacji dokonał główny specjalista posiadający pełnomocnictwo [...] dotyczące powierzenia obowiązków i odpowiedzialności”. Dyrektor RZGW w Bydgoszczy wyjaśnił: „W okresie od 01.12.2022 r. do 25.05.2024 r. w związku z długotrwałą nieobecnością [...] Zastępcy Głównego Księgowego, Pani Żaneta Witkowska pełniła obowiązki Zastępcy Głównego Księgowego na podstawie powierzenia obowiązków znak: KLP.110.109.2022 z dnia 30.11.2022 r.”. Osoba, o której mowa w wyjaśnieniach dyrektora RZGW w Bydgoszczy, od 1 kwietnia 2023 r. dysponowała powierzeniem¹⁴² obowiązków i odpowiedzialności, wygasającym jedynie z chwilą zmiany stanowiska lub ustania stosunku pracy.

(akta kontroli str. 1258-1259, 1370-1379, 1402-1411, 1451-1453, 1480-1483, 1486-1489, 1562-1565, 1582-1585)

Żaden z trzech dyrektorów RZGW, w których stwierdzono nieprawidłowość, nie zgłaszał do Prezesa w 2024 r. konieczności powołania dodatkowych zastępców głównego księgowego, dyrektor RZGW w Gliwicach wyjaśnił: „Nie zgłaszałem do Prezesa PGW Wód Polskich konieczności powołania w RZGW w Gliwicach kolejnych zastępców głównego księgowego, ponieważ nie było to konieczne. Jest zatrudniona Pani, która pełni funkcję zastępcy głównego księgowego oraz druga Pani ją zastępująca na podstawie powierzenia obowiązków i odpowiedzialności”. Dyrektor RZGW w Krakowie wyjaśnił: „Nie zgłaszałem do Prezesa PGW Wody Polskie konieczności powołania kolejnych zastępców głównego księgowego. W okresie objętym kontrolą pełnomocnictwo powierzające pełnienie obowiązków i odpowiedzialności wynikających z art. 54 ust. 1 ustawy o finansach publicznych posiadał główny specjalista wydziału finansowo-księgowego [...]”. Dyrektor RZGW w Bydgoszczy wyjaśnił: „Nie było konieczności zgłoszenia powołania kolejnych zastępców Głównego Księgowego z uwagi na posiadane przez Panią [...] pełnomocnictwo [...], udzielone przez Prezesa które obowiązuje w czasie nieobecności [...] Zastępcy Głównego Księgowego.”.

Przywołane przez dyrektora RZGW w Bydgoszczy powierzenie obowiązków i odpowiedzialności z 23 listopada 2022 r. zastąpiono powierzeniem z 10 marca 2023 r., które obowiązywało do momentu zmiany stanowiska lub z chwilą ustania stosunku pracy, nie zaś na czas nieobecności zastępcy głównego księgowego.

(akta kontroli str. 1480-1483, 1486-1489)

¹⁴¹ W wystąpieniach pokontrolnych: P/21/001 Wykonanie budżetu państwa w 2020 r. – wykonanie planu finansowego Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie, P/22/001 Wykonanie budżetu państwa w 2021 r. – wykonanie planu finansowego Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie, P/24/001 Wykonanie budżetu państwa w 2023 r. – wykonanie planu finansowego Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie.

¹⁴² Powierzenie z 27 lutego 2023 r., znak: KR.0120.114.2023.

Dyrektor DFK w KZGW Główny Księgowy wyjaśniła: „Kierownik jednostki ma prawo powierzyć obowiązki pracownikowi, on nie musi zajmować stanowiska zastępcy głównego księgowego. Musi spełniać wymogi, przewidziane dla głównego księgowego, przewidziane w ustawie o finansach publicznych. [...] Ja jestem przekonana, że zapis w regulaminie¹⁴³ dotyczy warunków, jakie musi spełniać główny księgowy i jego zastępcy w codziennej pracy, aby przy takiej dużej ilości pracy i dokumentów jednostka mogła funkcjonować. [...] W regionalnych zarządach gospodarki wodnej zadania głównego księgowego osoby zastępujące wykonują, gdy zastępcy głównego księgowego nie ma – na czas jego nieobecności.”. Odnośnie do powołania kolejnych zastępców głównego księgowego w RZGW, dyrektor DFK w KZGW Główny Księgowy wyjaśniła: „To są o wiele większe koszty finansowe dla PGW WP i trudność w pozyskaniu kolejnej osoby, będącej w roli głównego księgowego. Pracownicy szybciej zgodzą się na bycie kierownikiem Wydziału Finansowego, niż na bycie zastępcą głównego księgowego. Wydaje mi się, że szybciej pracownicy zgodzą się na coś takiego, niż my znajdziemy na rynku pracy kolejne osoby, które zgodziłyby się na takie stanowisko. [...] Osoby, które miałyby zajmować planowane do utworzenia stanowiska kierowników Wydziałów Finansowych w RZGW, dokonywałyby czynności przypisanych głównemu księgowemu w ustawie o finansach publicznych podczas nieobecności zastępcy głównego księgowego. Osoby te musiałyby spełniać wymogi ustawowe z art. 54 ustawy o finansach publicznych.”.

(akta kontroli str. 2653-2661)

Powierzenia obowiązków i odpowiedzialności głównego księgowego obowiązywały do momentu „zmiany stanowiska lub z chwilą ustania stosunku pracy”, a nie na czas nieobecności zastępcy głównego księgowego. Ponadto ani „Instrukcja obiegu dokumentów księgowych Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie”¹⁴⁴, ani wykazy stanowisk upoważnionych do przeprowadzania czynności kontrolnych oraz akceptowania dokumentów (w tym po ich wstępnej kontroli), nie zawierały informacji o obowiązywaniu powierzeń obowiązków i odpowiedzialności głównego księgowego wyłącznie na czas nieobecności zastępcy głównego księgowego.

Zastępca Prezesa ds. Ekonomicznych i Organizacyjnych oświadczył, że „Mając na uwadze skalę działalności Wód Polskich, a co za tym idzie liczbę obowiązków ciążących na Głównym Księgowym, jak i Zastępcach Głównego Księgowego zarówno Główny Księgowy nie ma fizycznej możliwości wykonywania zadań z art. 54 ust. 1 ustawy o finansach publicznych (dalej: u.o.f.p.) wobec poszczególnych rzgw, zaś Zastępcy Głównego Księgowego nie mają możliwości realizacji tych zadań samodzielnie bez zaniechania innych obowiązków czy bez naruszenia prawa pracy wynikającego z przepisów Kodeksu pracy. Tymczasem kierownik jednostki w ramach tworzenia systemu kontroli zarządczej, mającego zapewnić właściwe prowadzenie gospodarki finansowej jednostki oraz jej rachunkowości, powinien zadbać o ustalenie procedur zapewniających ciągłość realizacji działań wynikających z art. 54 ust. 1 u.o.f.p. Z perspektywy zapewnienia prawidłowego funkcjonowania jednostki, zwłaszcza o tak rozbudowanym charakterze jak Wody Polskie,

¹⁴³ Regulaminie Organizacyjnym PGW WP – przypis kontrolera.

¹⁴⁴ Stanowiącej załącznik do zarządzenia nr 53/2022 Prezesa Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie z dnia 1 września 2022 r. w sprawie wprowadzenia „Instrukcji obiegu dokumentów księgowych Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie”; dalej: „Instrukcja obiegu dokumentów księgowych”).

obowiązkiem kierownika jednostki jest zapewnienie takiej organizacji pracy, która pozwala na realizację obowiązków z art. 54 ust. 1 u.o.f.p. przez osoby spełniające warunki z art. 54 ust. 2 u.o.f.p. w każdej sytuacji. W związku z powyższym koniecznym jest wskazanie w każdym rzgw, oprócz Zastępcy Głównego Księgowego, osoby spełniającej warunki art. 54 u.o.f.p., współuczestniczącej w realizacji zadań z zakresu zadań Głównego Księgowego.”.

(akta kontroli str. 486-536, 1258-1259, 1370-1379, 1562-1565, 1582-1585, 4033-4046)

NIK ocenia wyżej opisane postępowanie jako niezgodne z art. 54 ust. 1 pkt 3 lit. a u.f.p. i § 52 ust. 6 pkt 1 i 2 Regulaminu Organizacyjnego PGW WP. § 52 ust. 6 pkt 2 Regulaminu organizacyjnego wprost wskazuje tylko „Zastępców Głównego Księgowego”, jako osoby, którym Prezes może powierzyć obowiązki w zakresie gospodarki finansowej na podstawie art. 53 ust. 2 w zw. z art. 54 u.f.p.

Art. 54 ust. 1 pkt 3 lit. a u.f.p. nie uprawnia do multiplikowania funkcji głównego księgowego w PGW WP – głównym księgowym w myśl art. 54 ust. 1 u.f.p. jest jedna osoba, której powierzono obowiązki i odpowiedzialność w zakresie wskazanym w art. 54 ust. 1 u.f.p. NIK podtrzymuje stanowisko wyrażone w wystąpieniach pokontrolnych z kontroli P/21/001, P/22/001 i P/24/001, że: „Ustawa o finansach publicznych nie uprawnia kierownika jednostki [...] do powierzenia zadań głównego księgowego innym osobom, gdyż prowadziłoby to do sytuacji multiplikowania funkcji głównego księgowego w tej jednostce. [...] Nie negując prawa Prezesa, jako kierownika jednostki, do powierzania na mocy art. 53 u.f.p.¹⁴⁵ pracownikom zadań z zakresu gospodarki finansowej, należy [...] podkreślić, że do zakresu gospodarki finansowej nie zalicza się czynności związanych z prowadzeniem ksiąg rachunkowych, bowiem zadania i odpowiedzialność w tym zakresie kierownik zobowiązany jest obligatoryjnie przekazać głównemu księgowemu.”.

3. Prezes nie zapewniła dokonywania przez głównego księgowego lub zastępcę głównego księgowego wstępnej kontroli umów na etapie ich zawierania przez PGW WP, wbrew art. 54 ust. 1 pkt 3 lit. a i § 52 ust. 6 pkt 2 Regulaminu Organizacyjnego PGW WP¹⁴⁶.

(akta kontroli str. 1165-1196, 1201-1202, 1217-1230, 1236-1237, 1242-1247, 1258-1259, 1370-1379)

25 dokumentów księgowych (z 58 objętych badaniem), łącznie na kwotę 79 773,8 tys. zł (tj. 52,9% wartości próby), zostało zatwierdzone do wypłaty w ramach realizacji 20 umów¹⁴⁷, które nie zostały poddane wstępnej kontroli przez głównego księgowego, ani zastępcę głównego księgowego. Jeden dokument księgowy na kwotę 24,8 tys. zł, dotyczył operacji gospodarczej wykonanej na podstawie umowy, wobec której nie miał zastosowania § 2 ust.

¹⁴⁵ Art. 53 ust. 2 u.f.p. – przepis kontrolera.

¹⁴⁶ § 52 ust. 6 pkt 2 Regulaminu Organizacyjnego PGW WP w brzmieniu: „Główny Księgowy realizuje swoje zadania w regionalnym zarządzie gospodarki wodnej – przy pomocy Zastępcy lub Zastępców Głównego Księgowego, którym Prezes Wód Polskich powierza obowiązki w zakresie gospodarki finansowej na podstawie art. 53 ust. 2 w zw. z art. 54 ustawy o finansach publicznych [...] oraz przy pomocy pracowników Wydziału Finansowo-Księgowego w regionalnym zarządzie gospodarki wodnej.”.

¹⁴⁷ Skutkujących zaciąganiem przez PGW WP zobowiązań zawarto w latach 2019-2024.

5 pkt 2 „Wewnętrznej procedury obiegu umów w Państwowym Gospodarstwie Wodnym Wody Polskie”¹⁴⁸.

Stosownie do § 2 ust. 5 pkt 2 „Procedury obiegu umów”: „Kierownicy poszczególnych komórek organizacyjnych (lub wyznaczeni przez nich pracownicy lub samodzielne stanowiska pracy potwierdzają w Karcie Uzgodnień uzgodnienie projektu umowy: [...] komórka ds. Księgowych – posiadanie środków finansowych w ramach przyznanego limitu, prawidłowość zapisów umowy dotyczących rozliczeń i płatności”. Stosownie do § 1 ust. 2 Procedury obiegu umów: „Procedura dotyczy umów zawieranych na piśmie. Procedura dotyczy umów zawieranych w ramach zamówień publicznych, umów zawieranych z wyłączeniem ustawy o zamówieniach publicznych, zadań inwestycyjnych oraz inwestycji realizowanych w ramach innych procedur niż zamówienia publiczne.”, zaś na podstawie art. 44 ust. 1 „Regulaminu udzielania zamówień publicznych w Państwowym Gospodarstwie Wodnym Wody Polskie”¹⁴⁹: „Nie jest wymagane zawarcie pisemnej umowy, jeżeli w stosunkach danego rodzaju faktura, karta gwarancyjna, oferta wykonawcy lub inne uzyskane dokumenty są wystarczające do zabezpieczenia interesów Zamawiającego oraz egzekwowania obowiązków nałożonych na wykonawcę”. Przytoczony przepis RUZP od 1 stycznia 2022 r. miał zastosowanie do zamówień, których wartość szacunkowa była równa albo mniejsza niż 50,0 tys. zł netto¹⁵⁰.

(akta kontroli str. 486-536, 1165-1196, 1201-1202, 1217-1230, 1236-1237, 1242-1247)

Dyrektor DFK w KZGW Główny Księgowy wyjaśniła: „Komórki finansowe, tj. kontroling, podlegają pod RZGW, ale zleca im zadania i kieruje nimi zastępca głównego księgowego. [...] Podstawą do podpisywania tych dokumentów w zakresie planu jest plan cząstkowy otrzymywany przez każdy region. Na pytanie czy potwierdzenie przez pracowników, niebędących głównym księgowym, ani zastępcą głównego księgowego, zabezpieczenia środków w planie finansowym, stanowi wypełnienie obowiązku, o którym mowa w art. 54 ust. 1 pkt 3 u.f.p. i art. 46 ust. 1 u.f.p., muszę odpowiedzieć tak, bo jednostki działają w ramach otrzymanego od głównego księgowego planu cząstkowego i te osoby poruszają się w ramach tego planu. Jako główny księgowy monitoruję w sposób ciągły zaangażowanie i wydatkowanie tychże środków. Plan cząstkowy podzielony jest na źródła finansowania i są wskazane pod te źródła i środki określone zadania.” oraz „Wniosek o wszczęcie zamówienia i drugi wniosek – nie pamiętam jego nazwy – chyba o „dokonanie wydatku” gwarantuje i angażuje środki finansowe. [...] Na poziomie umowy komórka merytoryczna musi mieć już zabezpieczone środki. Początkiem zaciągania zobowiązania jest moment rozpoczęcia zakupu, czyli wniosek jest zaangażowaniem środków – to jest realizacja planu finansowego. Ja na swoim poziomie – KZGW – parafuję wszystkie wnioski. W RZGW w imieniu komórki finansowej działa komórka kontrolingu. Główny księgowy sprawdza to już tylko pod względem formalno-rachunkowym, terminami płatności, podatek itd. W RZGW tych czynności w imieniu głównego księgowego dokonuje

¹⁴⁸ Dalej: „Procedura obiegu umów”.

¹⁴⁹ Dalej: „RUZP”; stanowi ona załącznik do zarządzenia nr 91/2020 Prezesa PGW WP z dnia 29 grudnia 2020 r. w sprawie wprowadzenia Regulamin udzielania zamówień publicznych w Państwowym Gospodarstwie Wodnym Wody Polskie.

¹⁵⁰ Na podstawie § 1 pkt 4 zarządzenia nr 85/2021 Prezesa Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie z dnia 30 grudnia 2021 r. zmieniającego zarządzenie w sprawie wprowadzenia Regulaminu udzielania zamówień publicznych w Państwowym Gospodarstwie Wodnym Wody Polskie.

pracownik wydziału kontrolingu i planowania. Środki te są zabezpieczone w planie cząstkowym.”.

(akta kontroli str. 2653-2661)

Pomimo sformułowania analogicznej nieprawidłowości w wystąpieniu pokontrolnym P/24/001, Prezes nie zapewniła w PGW WP dokonywania wstępnej kontroli umów zgodnie z art. 54 ust. 1 pkt 3 lit. a u.f.p. Oświadczenie zastępcy Prezesa ds. Ekonomicznych i Organizacyjnych zostało zawarte w punkcie 2. sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości. W zakresie przyczyn nieprzeprowadzenia wstępnej kontroli 20 umów przez głównego księgowego lub zastępcę głównego księgowego, Prezes wyjaśniła: „Każda operacja gospodarcza jest zdarzeniem gospodarczym, ale nie każde zdarzenie gospodarcze można uznać za operację gospodarczą. To, co odróżnia operację od zdarzenia gospodarczego to skutek. Za operację gospodarczą uznaje się tylko te zdarzenia, które niosą ze sobą obowiązek dokonania stosownych zapisów w ewidencji księgowości. [...] Zawarcie umowy nie jest operacją gospodarczą tylko zdarzeniem gospodarczym w związku z powyższym z treści przepisu art. 54 ust. 1 pkt 3a nie można wywodzić obowiązku akceptacji umowy przez Głównego Księgowego lub jego Zastępcę.”. Tożsame wyjaśnienia złożyli dyrektorzy RZGW: we Wrocławiu, w Bydgoszczy, w Gliwicach, w Warszawie, w Krakowie, w Rzeszowie i w Szczecinie.

(akta kontroli str. 1402-1411, 1417-1424, 1451-1453, 1456-1459, 1462-1464, 1468-1471, 1480-1483, 1492-1494, 4033-4046)

W przedmiocie przyczyn niezapewnienia na gruncie prawa wewnętrznego w PGW WP prowadzenia przez głównego księgowego lub zastępcę głównego księgowego wstępnej kontroli zaciągania zobowiązań, w tym tych o wartości mniejszej lub równej 50,0 tys. zł netto, Prezes wyjaśniła: „Każdorazowo potwierdzenie zabezpieczenia środków w planie finansowym na realizację zadań dokonywane jest przez komórki ds. planowania i kontrolingu na wnioskach ws. wszczęcia procedury zamówień publicznych (Załączniki 2 i 3 w/w zarządzenia 85/2021)”. Zastępca dyrektora Departamentu Prawnego¹⁵¹ oświadczyła: „[...] inicjator postępowania o udzielenie zamówienia publicznego jest zobowiązany do złożenia do właściwej komórki dot. zamówień publicznych załącznik nr 1 [...], a dalej np. załącznik nr 3 – w którym jest obowiązek uzyskania potwierdzenia zabezpieczenia środków finansowych na sfinansowanie zamówienia, w tym również należy mieć na względzie, że podczas potwierdzania przez właściwą komórkę do spraw kontrolingu/planowania dochodzi do weryfikacji czy jednostka posiada odpowiednie środki na realizację zamówienia.”. Dyrektor DFK w KZGW Główny Księgowy wyjaśniła: „Nie zawiera się umowy na piśmie dla zadań o wartości równej lub niższej niż 50 tys. zł netto, ale jest ścieżka, procedura, aby dokonać takiego zakupu. W nowym regulaminie zamówień publicznych mamy odrębną procedurę dla „małych” i „dużych” zamówień publicznych. Próg został zmniejszony do 20 tys. zł netto. Procedura została już wprowadzona, chyba 1 kwietnia 2025 r.”.

(akta kontroli str. 1335-1337, 1347-1356, 1402-1411, 2653-2661)

NIK zauważa, że potwierdzenie zabezpieczenia środków, dokonane przez komórki do spraw planowania i kontrolingu w PGW WP nie jest tożsame z dokonaniem przez głównego księgowego lub jego zastępcę wstępnej

¹⁵¹ Dalej: „DP”.

kontroli, o której mowa w art. 54 ust. 1 pkt 3 lit. a u.f.p., a stanowiącej ich wyłączną kompetencję. Zgodnie z art. 54 ust. 3 u.f.p. dowodem dokonania przez głównego księgowego wstępnej kontroli, o której mowa w ust. 1 pkt 3, jest jego podpis złożony na dokumentach dotyczących danej operacji. Złożenie podpisu przez głównego księgowego na dokumencie, obok podpisu pracownika właściwego rzeczowo, oznacza, że:

- 1) nie zgłasza zastrzeżeń do przedstawionej przez właściwych rzeczowo pracowników oceny prawidłowości tej operacji i jej zgodności z prawem;
- 2) nie zgłasza zastrzeżeń do kompletności oraz formalno-rachunkowej rzetelności i prawidłowości dokumentów dotyczących tej operacji;
- 3) zobowiązania wynikające z operacji mieszczą się w planie finansowym jednostki.

Zawarcie umowy i określona w niej istota stosunku prawnego określają warunki operacji gospodarczej, która podlega ewidencji księgowej. Nie ma możliwości wypełnienia ww. potwierdzenia bez oceny treści umowy. Ponadto pomimo sformułowania analogicznej nieprawidłowości w wystąpieniu P/24/001, w PGW WP nie wdrożono mechanizmów kontroli zarządczej, zapewniających prawidłowe postępowanie w zakresie uzgadniania z głównym księgowym zaciągania zobowiązań o wartości równej lub niższej niż 50,0 tys. zł netto. Samo zaś wdrożenie w PGW WP regulacji wewnętrznej, dopuszczającej zaniechanie uzgodnienia z głównym księgowym umów o wartości równej lub niższej niż 50,0 tys. zł netto było niezgodne z art. 54 ust. 1 pkt 3 lit. a u.f.p., bowiem przepis ten nie przewiduje ograniczenia kwotowego, poniżej którego operacja gospodarcza nie podlega akceptacji przez głównego księgowego.

4. Komórki ds. księgowości nie stosowały w sposób prawidłowy § 2 ust. 5 pkt 2 „Procedury obiegu umów”. Dla pięciu¹⁵² dowodów księgowych (z 58 poddanych badaniu) na kwotę 183,5 tys. zł (z objętych szczegółowym badaniem dowodów księgowych na łączną kwotę 150 815,8 tys. zł), przed zawarciem czterech umów nie potwierdzono posiadania przez PGW WP środków finansowych w ramach przyznanego limitu.

(akta kontroli str. 1165-1196, 1201-1202, 1217-1230, 1236-1237, 1242-1247)

Stosownie do § 2 ust. 5 pkt 2 „Procedury obiegu umów”: „Kierownicy poszczególnych komórek organizacyjnych lub wyznaczeni przez nich pracownicy lub samodzielne stanowiska pracy potwierdzają w Karcie Uzgodnień uzgodnienie projektu umowy: [...] komórka ds. Księgowych – posiadanie środków finansowych w ramach przyznanego limitu, prawidłowość zapisów umowy dotyczących rozliczeń i płatności;”.

(akta kontroli str. 486-536)

Pomimo sformułowania analogicznej nieprawidłowości w wystąpieniu pokontrolnym P/24/001, Prezes nie zapewniła w PGW WP w 2024 r. prawidłowego stosowania § 2 ust. 5 pkt 2 „Procedury obiegu umów”. Prezes wyjaśniła: „Podpis pracownika komórki ds. Księgowych w zakresie rozliczeń finansowych zawiera w domyśle potwierdzenie posiadania środków finansowych w ramach przyznanego limitu. Na kartach uzgodnień komórka ds. Planowania i Kontrolingu, potwierdziła posiadanie środków i na tej podstawie uznano, że pojęcie »rozliczeń i płatności« jest wystarczające

¹⁵² Faktury nr: 490078083 z 17 września 2024 r., FA/1007/2024 z 1 listopada 2024 r., O/S1/0104794/24 z 26 lutego 2024 r., 52/08/2024 z 23 sierpnia 2024 r., O/S1/0045303/24 z 12 kwietnia 2024 r.

i zawiera w swoim określeniu posiadanie środków w ramach przyznanego limitu, który potwierdzono powyżej na tej samej »Karcie uzgodnień«.

(akta kontroli str. 1402-1411)

Dyrektorzy RZGW: we Wrocławiu¹⁵³, w Gdańsku¹⁵⁴ i w Lublinie¹⁵⁵ wyjaśnili, że w tych RZGW uznano, że pojęcie „rozliczeń i płatności” jest wystarczające i zawiera się w nim posiadanie środków w ramach przyznanego limitu.

(akta kontroli str. 1468-1471, 1576-1578, 1503-1505)

Zastępca dyrektora DP w KZGW oświadczyła: „Dział kontrolingu potwierdza, że komórka/jednostka Wód Polskich działa zgodnie i w ramach przyznanego limitu. Działanie to nie jest potwierdzeniem posiadania przez Wody Polskie środków, czy też zgodą na poniesienie wydatku.”. W odniesieniu do ewentualnego informowania pracowników PGW WP o zasadach prawidłowego stosowania „Procedury obiegu umów”, zastępca dyrektor DP oświadczyła: „Od czerwca 2022 r. nie było takiej potrzeby, zasadnicze postanowienia procedury nie ulegały zmianie. Procedura została opublikowana na sharepoint, gdzie każdy z pracowników może się zapoznać z treścią obowiązującej procedury.”.

(akta kontroli str. 1338-1341)

Dyrektor DFK w KZGW Główny Księgowy wyjaśniła: „W momencie ogłoszenia przetargu środki były gwarantowane z określonej dotacji celowej, a następnie kolejny krok przed podpisaniem umowy – potwierdzenie posiadania – miał stwierdzać, czy umowa dotacji jest już podpisana, czy mogą być płacone z tego źródła środki, czy powinna nastąpić zmiana źródła finansowania. Moim zdaniem wymogom z art. 54 ust. 1 u.f.p. odpowiada procedura wnioskowania o wszczęcie postępowania o zamówienie publiczne. Moim zdaniem »Procedura obiegu umów« to zbędny regulamin. Został zmieniony 1 kwietnia 2025 r.”.

(akta kontroli str. 2653-2661)

NIK zauważyła, że wniosek o wszczęcie postępowania o zamówienie publiczne nie powoduje zaciągnięcia zobowiązania, dlatego konieczne było w 2024 r. uzyskanie akceptacji głównego księgowego dla zaciąganych zobowiązań (umów), a brak potwierdzenia posiadania przez PGW WP środków finansowych w ramach przyznanego limitu stanowił naruszenie ww. przepisu regulacji wewnętrznej.

5. Podczas planowania kampanii w PGW WP nie określono celów kampanii społecznych i ich wpływu na zmiany postaw i zachowań wśród docelowej grupy odbiorców.

Jako cel działania dla wszystkich realizowanych kampanii przyjęto „Intensyfikowanie i podkreślenie znaczenia PGW Wody Polskie jako instytucji odpowiedzialnej za krajową gospodarkę wodną i podejmującej kompleksowe działania w zakresie racjonalnego gospodarowania wodami”. W żadnej z kampanii nie określono miernika realizacji tego celu. W sprawie przyczyn niezaplanowania mierników realizacji dla powyższego celu, które odnosiły się do poziomu poinformowania, uświadczenia lub zmiany postaw i zachowań grup tych odbiorców, a do których skierowano te kampanie dyrektor DKiEW w KZGW wyjaśniła, że nie planowano tych mierników, bo cel był ogólny.

¹⁵³ Pani [...]**).

¹⁵⁴ Pan [...]**).

¹⁵⁵ Pan [...]**).

Dyrektor DKiEW w KZGW wyjaśniła także, że „Cel zunifikowany jest jeden w planie działalności, dlatego został wpisany do tabeli. Nie jest to cel bezpośredni kampanii, ale służy wizerunkowi PGW WP jako instytucji odpowiedzialnej za krajową gospodarkę wodną. Cel dla kampanii Aktywni Błękitni został przywołany w sprawozdaniu z realizacji programu Aktywni Błękitni 2023/2024. W pozostałych kampaniach nie sformułowano celu. Miernik realizacji celu kampanii programu edukacyjnego Aktywni Błękitni - znana była liczba szkół biorących udział w poprzednim roku szkolnym. Nie określono w programie miernika realizacji założonego celu działania. Nie określono także w przypadku projektu Wirtualny Informator Rzeczny, który był pierwszy raz promowany, oraz zimowej ochrony przeciwpowodziowej.

Zdaniem NIK, niewskazanie celu kampanii uniemożliwia prawidłowe planowanie i organizowanie działań komunikacyjnych. Wskutek braku celów kampanii niemożliwe było wyznaczenie mierników realizacji celów kampanii (za wyjątkiem kampanii Aktywni Błękitni), a tym samym dokonania oceny skuteczności i efektywności finansowanych kampanii. W ocenie NIK, było to postępowanie nierzetelne.

(akta kontroli str. 1785-1798)

6. W PGW WP nie zaplanowano i nie mierzono efektów oddziaływań badanych kampanii społecznych (służących ocenie skuteczności i efektywności przeprowadzonych działań komunikacyjnych) na zmiany postaw i zachowań wśród docelowej grupy odbiorców, co było postępowaniem nierzetelnym.

Założenia dla wykonywanej usługi, w postaci wyprodukowania spotów radiowego i telewizyjnego oraz zakupu powierzchni artykułów sponsorowanych zostały opisane w umowie z 21 grudnia 2023 r., zawartej z Domem mediowym, a pozostałe w zleceniach wykonania usług. Przy opracowaniu założeń dotyczących ewaluacji ww. kampanii założono pomiar z uwzględnieniem wyłącznie rzeczowych wskaźników realizacji kampanii. Nie przyjęto żadnych mierników realizacji celów kampanii odnoszących się do poziomu poinformowania, uświadomienia lub zmiany postaw i zachowań grup docelowych.

Brak założeń ewaluacyjnych uniemożliwiał ocenę zrealizowanych kampanii w kontekście ich skuteczności i efektywności. Nie przeprowadzano także ewaluacji pod kątem skuteczności i efektywności finansowej wykorzystywanych kanałów i instrumentów komunikacyjnych dotarcia do grup docelowych (np. badań sondażowych). Brak ewaluacji uniemożliwiał dokonanie oceny społecznej opłacalności projektów, wskazujących na ile poniesione wydatki przyczyniły się do uzyskania zakładanych rezultatów.

W sprawie przyczyn niezaplanowania mierników realizacji ich celu, które odnosiły się do poziomu poinformowania, uświadomienia lub zmiany postaw i zachowań grup tych odbiorców, a do których skierowano te kampanie dyrektor DKiEW wyjaśniła, że nie planowano tych mierników, bo cel był ogólny.

Dla żadnej kampanii nie dokonywano oceny ich skuteczności i społecznej opłacalności, a w przypadku kampanii programu edukacyjnego Aktywni Błękitni nie mierzono również skuteczności wykorzystywanych różnych kanałów komunikacji (prasa, spoty radiowe, telewizyjne, Internet, bannery). Dyrektor DKiEW w KZGW wyjaśniła, że „Po realizacji każdego działania w ramach Aktywnych Błękitnych, WIRu i zimowej ochrony przeciwpowodziowej otrzymywaliśmy zwrotnie informację o skali dotarcia do odbiorców. I to przyjmowaliśmy jako ocenę skuteczności tego działania w ramach kampanii. Ocena społecznej opłacalności była mierzona przez

wartość reklamową AVE w odniesieniu do wydatków. AVE jest wyrażane w zł i oznacza wartość reklamową zleconego działania. Dom mediowy na etapie wyboru rodzaju prasy do publikacji artykułów sponsorowanych podawał również jednostkowy koszt dotarcia do jednego odbiorcy i tym kierowano się również przy wyborze danej gazety. W przypadku kampanii programu edukacyjnego Aktywni Błękitni nie dokonywano takiej oceny w Departamencie, posilkowano się danymi z raportów wykonawców. Nie było to mierzone w odniesieniu do skuteczności wykorzystywanych różnych kanałów komunikacji (prasa, spoty radiowe, telewizyjne, Internet, bannery). „W przypadku kampanii Aktywni Błękitni brano pod uwagę liczbę szkół, które się zgłosiły do programu względem roku poprzedniego. W związku z tym, że nie było mierników założonych celów – nie dokonywano ewaluacji efektów prowadzonych kampanii.”. „Nie mierzono efektów oddziaływań tych kampanii na zmiany postaw i zachowań wśród grupy odbiorców. Nie dokonywano oceny skuteczności i efektywności kampanii w odniesieniu do poszczególnych wykorzystywanych kanałów i instrumentów komunikacyjnych. Jedyne dane pochodziły z raportów zrealizowanych działań.”.

Celem kampanii społecznych jest zmienianie zastanej rzeczywistości społecznej poprzez zmianę myślenia i zachowania wobec określonego problemu społecznego, co wiąże się z koniecznością określenia celów i przewidywanych rezultatów umożliwiających ocenę faktycznej skuteczności oraz efektywności kampanii społecznej. Finansowanie kampanii ze środków publicznych wiąże się z koniecznością dokonywania wydatków z zachowaniem zasad uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów oraz optymalnego doboru metod i środków służących osiągnięciu założonych celów. Niezapewnienie w PGW WP możliwości oceny zakresu społecznego oddziaływania (efektywności) wszystkich badanych kampanii społecznych, a także niezapewnienie możliwości ustalenia czy uzyskano przy ich realizacji najlepsze efekty z danych nakładów uniemożliwia ocenę pod kątem przestrzegania zasad, o których mowa w art. 44 ust. 3 pkt 1 u.f.p.

(akta kontroli str. 1785-1798)

7. Prezes nie zapewniła rzetelnego sporządzenia i przygotowania sprawozdań z wykonania dotacji podmiotowej z 2 lutego 2024 r.

Sprawozdanie z realizacji dotacji podmiotowej w 2024 r. przekazane przez Prezesa do Ministra Infrastruktury nie zawierało informacji dotyczących liczby zadań związanych z usuwaniem skutków powodzi z 2024 r. sfinansowanych ze środków dotacji podmiotowej oraz wskazania i potwierdzenia, że kwota w wysokości 19 753,0 tys. zł została wydatkowana zgodnie z jej przeznaczeniem, pomimo że PGW WP zobowiązane było do zamieszczenia tych danych w rubryce pn. „Opis poniesionych wydatków” zawartych w sprawozdaniu. Ponadto Minister Infrastruktury zwracał się do Prezesa z prośbą o uzupełnienie sprawozdania o powyższe informacje.

Dopiero 10 kwietnia 2024 r. Prezes przekazała uzupełnione sprawozdania z wykonania dotacji podmiotowej w 2024 r. o informację dotyczącą kwoty wydatkowanej na zadania związane z usuwaniem skutków powodzi w 2024 r. oraz uzupełnione o informację w zakresie środków w wysokości 19 753,0 tys. zł dla RZGW we Wrocławiu, że zostały przeznaczone wyłącznie na realizację zadań związanych z usuwaniem skutków powodzi i nie wykorzystano jej na refundację wydatków bieżących.

Jednocześnie sprawozdanie to nie zostało uzupełnione o informacje dotyczące liczby zrealizowanych zadań w zakresie usuwania skutków powodzi z 2024 r.

(akta kontroli str. 2503-2508, 2535-2544)

Z wyjaśnień p.o. dyrektora Departamentu Ochrony Przed Powodzią i Suszą w KZGW wynikało, że od września 2024 r. do grudnia 2024 r. zrealizowano 265 zadań w zakresie usuwania skutków powodzi w 2024 r. na kwotę 77,7 mln zł, których realizacja była finansowana ze środków dotacji podmiotowej z 2 lutego 2024 r. w tym zadania dotyczące usuwania rumoszu wskazane w decyzji Ministra Infrastruktury z 20 grudnia 2024 r. na kwotę 19 753,0 tys. zł.

(akta kontroli str. 2473-2480)

Nieprzekazanie ww. informacji do MI w sprawozdaniu z wykonania dotacji podmiotowej z 31 stycznia 2025 r., NIK ocenia jako postępowanie nierzetelne.

8. Prezes w 2024 r. nie zapewniła systemu komunikacji pomiędzy dwoma departamentami w KZGW w zakresie realizacji zadań wynikających z Programu., określonych w umowie dotacji celowej nr MI/DGWiŻŚ/2024/03/03/WF z 28 marca 2024 r. Świadczy to o niedochowaniu standardów kontroli zarządczej¹⁵⁶ cz. D „Informacja i komunikacja”, bowiem Prezes nie zapewniła systemu komunikacji umożliwiającego przepływ potrzebnych informacji wewnątrz jednostki. W 2024 r. p.o. dyrektor Departamentu Ochrony Przed Powodzią i Suszą w KZGW nie przekazywał danych dotyczących realizacji zadań Programu w celu ujęcia ich w sprawozdania z wykonania dotacji celowej nr MI/DGWiŻŚ/2024/03/03/WF z 28 marca 2024 r. sporządzanym przez DFK w KZGW. P.o. dyrektor Departamentu Ochrony Przed Powodzią i Suszą w KZGW wyjaśnił, że „Departament [...] nie brał udziału w procesie udzielania zamówień publicznych na realizację poszczególnych zadań, całość prac odbywa się w RZGW oraz zarządach zlewni. Odnośnie współpracy z Departamentem Finansowo-Księgowym sprawa jest analogiczna” oraz [...] Priorytetem w zakresie nadzoru nad realizacją zadań ujętych w Programie (...) jest weryfikacja zakresu ilościowego wykonanych działań. Kluczowy przy weryfikacji rozliczenia dotacji celowej jest monitoring z realizacji ostatniego monitoringu w roku tj. za grudzień [...]”.

(akta kontroli str. 2481-2483)

Rozliczenie dotacji celowej odbywało się w DFK w KZGW. Współpraca w zakresie rozliczenia pomiędzy Pionem Ochrony przed Powodzią i Suszą, jak wynikało z wyjaśnień p.o. dyrektora Departamentu Ochrony Przed Powodzią i Suszą w KZGW „[...] odbywała się w poszczególnych regionalnych zarządach gospodarki wodnej lub ewentualnie zarządach zlewni, które weryfikują poprawność danych. [...]”. Jednocześnie w Departamencie Ochrony Przed Powodzią i Suszą w KZGW nie było śladów rewizyjnych dotyczących sprawdzania poprawności danych finansowych zawartych w miesięcznych monitoringuach realizacji zadań Programu w 2024 r.

(akta kontroli str. 2509-2516)

W 2024 r. na realizację zadań Programu planowano i wykorzystano środki finansowe dotacji podmiotowej z 2 lutego 2024 r. – zaciągano zobowiązania w miesiącach: od kwietnia 2024 r. do maja 2024 r., a następnie

¹⁵⁶ Komunikat Nr 23 Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2009 r. w sprawie standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych.

przeksięgowano te środki z dotacji podmiotowej na dotację celową nr MI/DGWiŻŚ/2024/03/03/WF z 28 marca 2024 r.

Szczegółowe badanie miesięcznych raportów z monitoringu z realizacji zadań Programu sporządzanych od kwietnia 2024 r. do grudnia 2024 r. przez 11 RZGW dla Departamentu Ochrony Przed Powodzią i Suszą w KZGW wykazało, że w miesiącach kwiecień-maj 2024 r. 42 zadania na łączną kwotę 18 519,0 tys. zł były finansowane zarówno z dotacji celowej nr MI/DGWiŻŚ/2024/03/WF z 28 marca 2024 r. jak i z dotacji podmiotowej, uzyskanej przez PGW WP 2 lutego 2024 r.:

- w raporcie miesięcznym z monitoringu za kwiecień 2024 r.: w RZGW w Krakowie zaplanowano i wykorzystywano środki finansowe dla 25 zadań zarówno z dotacji celowej jak i podmiotowej odpowiednio na kwotę 11 731,2 tys. zł oraz 1 462,0 tys. zł; RZGW w Warszawie zaplanował i wykorzystał zarówno środki z dotacji celowej jak i podmiotowej w wysokości odpowiednio 2 309,3 tys. zł oraz 1 413,2 tys. zł na realizację czterech zadań; RZGW we Wrocławiu wykazał wykorzystanie środków dotacji celowej jak i z dotacji podmiotowej w wysokości odpowiednio 39,4 tys. zł oraz 25,7 tys. zł na realizację dwóch zadań.
- w raporcie miesięcznym z monitoringu za maj 2024 r.: w RZGW w Krakowie zaplanowano i wykorzystano środki finansowe dla 37 zadań zarówno z dotacji celowej jak i z dotacji podmiotowej odpowiednio w wysokości 13 294,4 tys. zł oraz 1 463,3 tys. zł, a także wykorzystano środki z dotacji podmiotowej dla 25 zadań w wysokości 1 009,9 tys. zł. RZGW we Wrocławiu wykorzystał środki finansowe zarówno z dotacji celowej jak i podmiotowej dla jednego zadania odpowiednio w wysokości 9,7 tys. zł oraz 29,1 tys. zł, a w rubryce plan rzeczowo-finansowy dla tego zadania planował środki w wysokości 29,1 tys. zł ze środków dotacji podmiotowej.

Dyrektor RZGW w Warszawie wyjaśnił, że w comiesięcznych raportach z monitoringu omyłkowo przypisano dotację podmiotową jako źródło finansowania.

(akta kontroli str. 2552-2554)

Dyrektor RZGW w Krakowie wyjaśnił, że „[...] Z uwagi na fakt, że w pierwszym kwartale roku budżetowego (2024) nie były dostępne środki finansowe z dotacji celowej wstępnie zaplanowano płatności w ramach środków z dotacji podmiotowej. Po uruchomieniu możliwości finansowania w ramach dotacji celowej zostały dokonane zmiany w Programie, co znajduje odzwierciedlenie w poszczególnych monitoringach miesięcznych. Należy zaznaczyć, że formalne przeprocedowanie wszystkich niezbędnych zmian wymaga określonego czasu, aby dokonać tego zgodnie z procedurami obowiązującymi w Wodach Polskich.”.

(akta kontroli str. 2555-2558)

Dyrektor RZGW we Wrocławiu wyjaśniła, że „[...] pismem z 12 marca 2024 r.¹⁵⁷ otrzymaliśmy pismo [...] informujące o zatwierdzeniu planu finansowego Wód Polskich na rok 2024 przez ministra właściwego ds. gospodarki wodnej i przedstawiono w nim nowy obowiązujący limit kosztów bieżących, w którym uwzględniono dotację celową (umowę dotacji nr MI/DGWiŻŚ/2024/03/03/WF z 28 marca 2024 r, która została uruchomiona 9 kwietnia 2024 r.). Następnie 15 marca 2024 r. pismem KFK.30.1.2024.KS przekazano, iż należy dokonać weryfikacji wszystkich dokumentów dotyczących Programu na rok 2024, tj.

¹⁵⁷ Znak: KFP.311.23.2024.MH.

od początku roku 2024 i dokonania stosownych korekt zgodnie z wytycznymi. W związku z czym wydział finansowo-księgowy weryfikował i dokonywał przeksięgowowań i zwrotu poniesionych wydatków z dotacji podmiotowej (zadania utrzymaniowe z grupy kosztów 1.3 Usługi obce nie mogły być finansowane z dwóch dotacji, tj. podmiotowej i celowej. Natomiast po uruchomieniu dotacji celowej (od 9 kwietnia 2024 r.) wszystkie płatności za zadania „programu” były dokonywane z dotacji celowej. W związku z powyższym w monitoringu Programu za miesiąc kwiecień i maj 2024 r. wykazane są środki finansowe z dotacji podmiotowej i środki własne, tj. do momentu refundacji i przeksięgowania przez wydział finansowo-księgowy. Jednocześnie informuję, że w monitoringu Programu za miesiąc czerwiec i lipiec nie są wykazane środki finansowe z dotacji podmiotowej, tylko dotacja celowa i środki własne [...]”.

(akta kontroli str. 2545-2551)

P.o. Dyrektora Departamentu Ochrony Przed Powodzią i Suszą w KZGW wyjaśnił, że „[...] Żadne z zadań znajdujących się w Programie realizacji zadań [...] na 2024 r. nie zostało zapłacone z dotacji podmiotowej. W sprawozdaniu rocznym monitorującym Program realizacji zadań (...) nie wykazano środków z dotacji podmiotowej, ponieważ nie zostały one poniesione. W comiesięcznych monitoringuach omyłkowo przypisano dotację podmiotową jako źródło wydatkowania. W żadnym momencie nie doszło do sytuacji dokonywania płatności w ramach dotacji podmiotowej, a tym bardziej łącząc te wydatki z dotacją celową. Stanowi to omyłkę pisarską, która z biegiem kolejnych monitoringów została wyjaśniona i wskazano wydatkowanie zgodne z właściwym źródłem finansowania tj. dotacja celowa/środki własne [...]”.

(akta kontroli str. 2512-2516)

Dyrektor DFK w KZGW wyjaśniła, że „W planie finansowym PGW WP były zaplanowane środki własne na realizację zadań statutowych mających charakter ciągły, wymagających natychmiastowej realizacji np. wystąpienie awarii i innych nieprzewidzianych zdarzeń do momentu podpisania dotacji celowej, są ponoszone ze środków własnych zgodnie z potrzebami określonymi przez jednostki organizacyjne PGW WP. Umowa dotycząca dotacji celowej Nr MI/DGWiŻŚ/2024/03/03/WF z 28 marca 2024 r. na realizację zadań wynikających z „Programu realizacji zadań związanych z utrzymaniem wód oraz pozostałego mienia Skarbu Państwa związanego z gospodarką wodną oraz Programu Kształtowania Zasobów Wodnych” została sporządzona przez Ministerstwo Infrastruktury.”.

(akta kontroli str. 2484-2488)

Zastępca Prezesa wyjaśnił, że zadania zrealizowane w Programie na 2024 r. nie zostały sfinansowane z dotacji podmiotowej.

Ponadto badanie miesięcznych raportów z monitoringu z realizacji zadań Programu sporządzanych od kwietnia 2024 r. do grudnia 2024 r. przez 11 RZGW wykazało, że Departament Ochrony Przed Powodzią i Suszą w KZGW nie przekazywał danych zawartych w tych sprawozdaniach do DFK w KZGW, który sporządzał sprawozdanie z realizacji dotacji celowej przeznaczonej na realizację zadań „Programu”. P.o. dyrektor Ochrony Przed Powodzią i Suszą w KZGW wyjaśnił, że „Rozliczenie dotacji celowej odbywa się w Departamencie Księgowo-Finansowym. Współpraca w zakresie rozliczenia pomiędzy Pionem Ochrony przed Powodzią i Suszą, a służbami finansowymi

odbywa się w poszczególnych regionalnych zarządach gospodarki wodnej lub ewentualnie zarządach zlewni, które weryfikują poprawność danych.”.

(akta kontroli str. 2521-2530)

NIK zauważa, że fakt przebiegowania operacji gospodarczych świadczy o wprowadzeniu w PGW WP działania naprawczego. Niemniej jednak należy podkreślić, że informacje o stanie nieprawidłowym były dostępne dla departamentu merytorycznego w KZGW, który nie weryfikował tych danych pod kątem zgodności z zasadami rachunkowości lub gospodarki finansowej, a jednocześnie dane te nie były udostępniane departamentowi właściwemu do spraw księgowości. Zdaniem NIK zapewnienie efektywnej wymiany informacji minimalizuje ryzyko materializacji nieprawidłowych stanów i pozwala na niezwłoczne podejmowanie działań naprawczych w sytuacji ich wystąpienia. Brak komunikacji pomiędzy Departamentem Ochrony Przed Powodzią i Suszą w KZGW a DFK w KZGW w obszarze weryfikacji poprawności danych finansowych przekazywanych przez 11 RZGW w miesięcznych raportach monitorujących realizację zadań Programu wymaga wzmocnienia mechanizmów kontroli zarządczej w PGW WP. Zgodnie ze Standardami kontroli zarządczej, D. Informacja i komunikacja – system komunikacji powinien umożliwiać przepływ potrzebnych informacji wewnątrz jednostki, zarówno w kierunku pionowym jak i poziomym. Efektywny system komunikacji powinien zapewnić nie tylko przepływ informacji, ale także ich właściwe zrozumienie przez odbiorców.

(akta kontroli str. 2521-2530)

9. Prezes nie zapewniła rzetelnego rozliczenia umowy dotacji nr MI/DGWiŻŚ/2024/03/03/WF z 28 marca 2024 r. w związku z ujęciem w rozliczeniu tej dotacji wydatków poniesionych w ramach zobowiązań, dla których w dniu ich zaciągnięcia zapewniono ich finansowanie z innego źródła. Było to postępowanie nierzetelne.

Szczegółowym badaniem objęto rozliczenie 45 dowodów księgowych na kwotę 352,7 tys. zł, ujętych w rozliczeniu dotacji celowej nr MI/DGWiŻŚ/2024/03/03/WF z 28 marca 2024 r. Stwierdzono, że 24 dowody księgowe¹⁵⁸ (tj. 55,6% próby badanej) na kwotę 190,2 tys. zł dotyczyły operacji gospodarczych zrealizowanych w ramach 20 umów/zleceń zawartych na łączną kwotę 29 031,0 tys. zł przez PGW WP z wykonawcami przed dniem 28 marca 2024 r., tj. dniem zawarcia umowy dotacji celowej. Przy zawieraniu umów/zleceń z wykonawcami wskazywano inne źródło finansowania, niż wyżej wymieniona dotacja celowa, a następnie rozliczono naliczone nakłady w ramach dotacji celowej.

(akta kontroli str. 2434-2463)

Dyrektor DFK w KZGW wyjaśniła, że „wydatki ponoszone w pierwszym kwartale 2024 r. oraz zobowiązania powstałe w roku poprzednim w ramach

¹⁵⁸ nr FV/12/03/2024 z 21 marca 2024 r., nr 15/K/03/2024 z 12 marca 2024 r., nr FV/17/2024 z 8 marca 2024 r.; nr FV/20/2024 z 8 marca 2024 r.; nr FV/21/2024 z 8 marca 2024 r.; nr 2 /2024/ Oryginał z 25 marca 2025 r.; nr FA/28/2024 z 19 marca 2024 r.; nr 01/Kn/03/2024 z 22 marca 2024 r.; nr 02/Kn/03/2024 z 22 marca 2024 r.; nr FS-3/24/MPP/03 z 19 marca 2024 r.; nr 08/03/2024 z 07 marca 2024 r.; nr FA/17/2024 z 5 marca 2024 r.; nr FA/14/2024 z 5 marca 2024 r.; nr FV 7/2024 z 5 marca 2024 r.; nr FV 8/2024 z 5 marca 2024 r.; nr FV/67/03/2024 z 14 marca 2024 r.; nr 3/03/2024 z 1 marca 2024 r.; nr 3/2/24 z 12 marca 2024 r.; nr FV11/2024 z 6 marca 2024 r.; nr FA/18/2024 z 6 marca 2024 r.; nr 06/03/2024 z 7 marca 2024 r.; nr 07/03/2024 z 7 marca 2024 r.; nr FA/1/2024 z 26 marca 2024 r.; nr FV 01/03/2024 z 15 marca 2024 r.

zadań utrzymaniowych są ponoszone z innych środków, tj. z partycypacji oraz środków własnych. W planie finansowym PGW WP są/ były zaplanowane środki własne na realizację zadań statutowych mających charakter ciągły, wymagających natychmiastowej realizacji np. wystąpienie awarii i innych nieprzewidzianych zdarzeń do momentu podpisania dotacji celowej, są ponoszone ze środków własnych zgodnie z potrzebami określonymi przez jednostki organizacyjne PGW WP.”. [...] Jednostki organizacyjne zaciągają zobowiązania potwierdzając ich ujęcie w planie finansowym na dany rok budżetowy. Dotacja celowa na zadania o charakterze utrzymaniowym została uwzględniona najpierw w projekcie planu finansowego, później w planie finansowym będącym załącznikiem do ustawy budżetowej. Zapisy umowy dotacji celowej nr MI/DGWiŻŚ/2024/03/03/WF z 28 marca 2024 r. „[...] na pokrycie nieopłaconych zobowiązań” nie wykluczają zaciągania zobowiązań przed podpisaniem umowy.”.

(akta kontroli str. 2484-2488)

Zastępca Prezesa¹⁵⁹ oświadczył, że „W styczniu 2024 roku przekazano jednostkom organizacyjnym Wód Polskich limity wstępne na rok 2024 w ramach dotacji celowej, przeznaczonej na realizację zadań o charakterze utrzymaniowym w oparciu o projekt planu finansowego Wód Polskich. Limity wstępne będące wstępnym planem finansowym dla RZGW, stanowią podstawę działalności jednostek organizacyjnych Wód Polskich do momentu uchwalenia ustawy budżetowej oraz przekazania ostatecznych limitów. W marcu 2024 roku, w związku z opublikowaniem ustawy budżetowej na rok 2024 [...] przekazano jednostkom organizacyjnym kolejne pisma dotycząca limitów ostatecznych kosztów i przychodów na rok 2024, które potwierdziły źródła finansowania przyznane w ramach limitów wstępnych. Stanowiło to podstawę wskazania dotacji celowej jako źródła finansowania ww. faktur. Określenie źródła finansowania dla poszczególnych zadań o charakterze utrzymaniowym, jako dotacja celowa, zdefiniowane zostało również w zatwierdzonym *Programie realizacji zadań związanych z utrzymaniem wód oraz pozostałego mienia Skarbu Państwa*, związanego z gospodarką wodną na rok 2024. Rzeczone faktury spełniają ww. zapisy umowy. Umowa dotacji celowej MI/DGWiŻŚ/2024/03/03/WF z dnia 28 marca 2024 roku nie zabrania opłacania zobowiązań zaciągniętych przed datą jej podpisania. Zachowując ciągłość działania jednostki oraz działając na podstawie otrzymanego planu finansowego (określając we wnioskach o udzielenie zamówienia źródło finansowania na dany moment nie jest wskazywana dotacja celowa jako źródło finansowania). Proces związany z podpisaniem umowy dotacji celowej nie jest uzależniony od Wód Polskich, jednostka czyni wszelkie starania, aby umowa podpisana była jak najwcześniej, natomiast z uwagi na charakter prac związanych z utrzymaniem wód oraz pozostałego mienia Skarbu Państwa, którymi ustawodawca obciążył jednostkę – prace muszą być realizowane w trybie ciągłym.

Zgodnie z § 2 ust. 4 umowy dotacji celowej MI/DGWiŻŚ/2024/03/03/WF z dnia 28 marca 2024 roku środki dotacji mogą być wykorzystane wyłącznie na pokrycie kosztów realizacji zadań wynikających z Programu z uwzględnieniem zakresu rzeczowego umowy dotacji.. Ponadto zgodnie z § 4 ust. 1 umowy dotacji „Kwota dotacji (...) będzie przekazywana przez Dotującego [...] na pokrycie nieopłaconych zobowiązań”.

¹⁵⁹ [...] **).

Na potrzeby kontroli „Wykonanie budżetu państwa w 2024 r.” przeprowadzonej w MI, dyrektor Departamentu Gospodarki Wodnej¹⁶⁰ w MI wyjaśniła „Nie miałam możliwości analizy postanowień umowy na etapie jej zawierania, gdyż została ona zawarta przed objęciem przed mnie stanowiska dyrektora Departamentu. W mojej opinii kwestia refinansowania nie powinna mieć tutaj miejsca i na etapie rozliczeń staramy się tego pilnować.”.

(akta kontroli str. 2427-2433, 4023-4027)

NIK zauważa, że dotacja celowa przyznawana jest na realizację zadań, a nie na refinansowanie wydatków lub finansowanie zadań, dla których zapewniono uprzednio środki z innego źródła.

10. Spośród 45 dowodów księgowych objętych szczegółowym badaniem stwierdzono, że w dwóch¹⁶¹ przypadkach dyrektor RZGW w Poznaniu¹⁶² wnioskując o wszczęcie postępowań o zamówienia publiczne na kwotę łączną 115,7 tys. zł wskazał, jako źródło finansowania środki z dotacji celowej (ujęte w projekcie planu poz. 1.3 Usługi obce utrzymaniowej dotacji celowej) pomimo, że na dzień wnioskowania o wszczęcie wskazanych postępowań o zamówienia publiczne, tj. 21 lutego 2024 r. oraz 6 marca 2024 r., dotacja celowa nie była potwierdzonym źródłem finansowania. Nie była ona również potwierdzonym źródłem finansowania na dzień zawarcia przedmiotowych umów (odpowiednio 27 lutego 2024 r. i 7 marca 2024 r.).

(akta kontroli str. 2587-2588)

Dyrektor RZGW w Poznaniu wyjaśnił, że „Dla w/w zadań, źródło finansowania określono jako dotację celową na podstawie przyznanych Państwowemu Gospodarstwu Wodnemu Wody Polskie, Regionalnemu Zarządowi Gospodarki Wodnej w Poznaniu limitów wstępnych, zgodnie z pismem KFP.311.1.2024.MH z dnia 15 stycznia 2024 r. m.in. na koszty podlegające finansowaniu z dotacji celowej przeznaczonej na realizację zadań statutowych, o których mowa w art. 240 ust.2-5 oraz 9 ustawy Prawo wodne – Program realizacji zadań związanych z utrzymaniem wód oraz pozostałego mienia Skarbu Państwa, związanego z gospodarką wodną w kwocie 32 000 000,00 zł (w tym 1 000 000,00 zł - Program Kształtowania Zasobów Wodnych). Limity wstępne stanowią podstawę działalności bieżącej do momentu uchwalenia ustawy budżetowej oraz przekazania ostatecznych limitów (zarządzenie nr 98/2020 § 1 pkt 4). W dniach 12 i 13 marca 2024 r., w związku z opublikowaniem ustawy budżetowej na rok 2024 [...] oraz zgodnie z zatwierdzonym przez ministra właściwego ds. gospodarki wodnej planem finansowym PGW WP na 2024r., Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Poznaniu otrzymał kolejne pisma (znak KFP.311.23.2024.MH, KFP.311.24.2024.apg) przekazujące limity ostateczne kosztów i przychodów na rok 2024, które potwierdziły źródła finansowania przyznane w ramach limitów wstępnych.”.

(akta kontroli str. 2389-2393)

Zastępca Prezesa oświadczył, że „Dla ww. zadań, źródło finansowania określono jako dotację celową na podstawie przyznanych limitów wstępnych. Limity wstępne stanowią podstawę działalności bieżącej do momentu

¹⁶⁰ Dalej: „DGW”.

¹⁶¹ „Awaryjna zabudowa grobli rzeki Ner w m. Poddębice w km 52+940 do km 53+071” – wniosek o wszczęcie postępowania o zamówienie publiczne z 6 marca 2024 r.

„Awaryjna zabudowa wyrwy przy Kanale Północnym Obry w km 19+950” – wniosek o wszczęcie postępowania o zamówienie publiczne z 21 lutego 2024 r.

¹⁶² [...]***.

uchwalenia ustawy budżetowej oraz przekazania ostatecznych limitów. W marcu 2024 roku, w związku z opublikowaniem ustawy budżetowej na rok 2024 [...] oraz zgodnie z zatwierdzonym przez ministra właściwego ds. gospodarki wodnej planem finansowym Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie na 2024 rok, jednostki otrzymały kolejne pisma przekazujące limity ostateczne kosztów i przychodów na rok 2024, które potwierdziły źródła finansowania przyznane w ramach limitów wstępnych. Określenie źródła finansowania dla poszczególnych zadań o charakterze utrzymaniowym, jako dotacja celowa, zdefiniowane zostało również w zatwierdzonym *Programie realizacji zadań związanych z utrzymaniem wód oraz pozostałego mienia Skarbu Państwa*, związanego z gospodarką wodną na 2024 rok. Ponadto zadania o charakterze awaryjnym wymagały natychmiastowego podjęcia działania, gdyż z protokołu konieczności wynikało, że część użytków rolnych jest zalana, a część podtopiona. Dalszy brak odpływu spowodowałby podniesienie poziomu wody, a w konsekwencji powiększenie powierzchni podtopień zagrażając życiu i zdrowiu oraz bezpieczeństwu obywateli.”

(akta kontroli str. 2427-2433)

11. Nierzetelnie dokonano rozliczenia dwóch umów dotacji na wyprzedzające finansowanie pomocy finansowej na realizację projektów „Szaniawy” – Etap I - obiekt I”¹⁶³ i „Szaniawy” – Etap I - obiekt II”¹⁶⁴. Przekazane środki dotacji z MI wyniosły odpowiednio 641,0 tys. zł i 424,2 tys. zł.

Zgodnie z § 2 ust. 2 umów dotacji środki dotacji mogły być przeznaczone wyłącznie na wydatki kwalifikowane, wchodzące w zakres rzeczowy umów o przyznaniu pomocy z 6 czerwca 2024 r.¹⁶⁵, zawartych pomiędzy Samorządem Województwa Lubelskiego a PGW WP, reprezentowanym przez Dyrektora RZGW w Lublinie, a które stanowiły załącznik nr 3 do umów dotacji. Według § 2 pkt 3 umów dotacji zakresy rzeczowe zostały określone w załączniku nr 1 do umów o przyznaniu pomocy.

W § 3 ust. 1 umów o przyznaniu pomocy, PGW WP zobowiązało się do realizacji operacji „Szaniawy – Etap I - obiekt I” i „Szaniawy – Etap I - obiekt II”, których zakres rzeczowy i finansowy określono w „Zestawieniach rzeczowo-finansowych operacji” (załącznik nr 1 do umów o przyznaniu pomocy).

Na podstawie § 7 umów dotacji, 29 stycznia 2025 r. przekazano do MI rozliczenia rzeczowe, finansowe i końcowe umów, które zostały zatwierdzone w MI. Rozliczenia zostały podpisane przez Głównego Księgowego i Zastępcę Prezesa.

W rzeczowych, finansowych i końcowych rozliczeniach dotacji nie wykazano faktycznie wykorzystanych środków dotacji na poszczególne zadania/roboty wymienione w „Zestawieniu rzeczowo-finansowym operacji”. Pomimo wskazania zakresu wymaganych informacji w rozliczeniach rzeczowych w kolumnie „Szczegółowy opis działań zrealizowanych w ramach projektu (opis powinien znajdować potwierdzenie w dokumentach księgowych oraz protokołach odbioru, powinien zawierać wykonanie (%), a także wyjaśnienia w przypadku ewentualnych odstępstw/opóźnień w ich realizacji” – informacje

¹⁶³ Nr MI/DGW/2024/12/06/WF z 27 grudnia 2024 r. na realizację zadania „Szaniawy” – melioracje użytków rolnych, gm. Trzebieszów, pow. łukowski – Etap I - obiekt I”, dalej: „Szaniawy – Etap I - obiekt I”.

¹⁶⁴ Nr MI/DGW/2024/12/07/WF z 27 grudnia 2024 r. na realizację zadania „Szaniawy” – melioracje użytków rolnych, gm. Trzebieszów, pow. łukowski – Etap I - obiekt II”, dalej: „Szaniawy – Etap I - obiekt II”.

¹⁶⁵ Umowy o przyznaniu pomocy: nr 00001-65021-UM0310005/23 i nr 00002-65021-UM0310006/23, dalej: „umowa o przyznaniu pomocy”.

te okazały się niepełne, a nawet wprowadzały w błąd odnośnie do wysokości wykorzystanych środków.

Zgodnie z wzorami rozliczeń stanowiącymi załączniki nr 6-8 do umów dotacji w rozliczeniu rzeczowym wykazano w procentach stopień wykonania poszczególnych robót wchodzących w zakres zadań realizowanych w ramach danego projektu, jednak - oprócz tego - wykazano także wielkości procentowe przy nazwie zadania i nie wyjaśniono ani przyczyn wykazania dodatkowych wskaźników procentowych dla tych zadań, ani rodzaju robót, których te koszty miałyby dotyczyć.

1) W rozliczeniu rzeczowym dotacji na finansowanie „Szaniawy – Etap I - obiekt I” wykazano:

1. w zakresie zadania „Rów K (km 0+000-7+837)”:

1.1. Roboty przygotowawcze – 34,52%,

1.2. Przepust Dn 1500 z piętrzeniem nawierzchnia asfaltowa km 0+245 - 0+257 – 35,15%;

2. w zakresie zadania „Udrożnienie Krzyny Południowej (km 17+314-19+040)”:

2.1. Roboty przygotowawcze – 75,73%,

2.2. Udrożnienie rzeki Krzyna - 1726 m – 100%.

2) W rozliczeniu rzeczowym dotacji na finansowanie „Szaniawy – Etap I - obiekt II” wykazano:

1. w zakresie zadania „Rów K-1 w km 0+000-4+227 i rów Ł w km 0+000-3+441”:

1.1. Roboty przygotowawcze – 28,79%,

1.2. Rów K-1 i Rów Ł – roboty ziemne – 9,91%;

2. w zakresie zadania „Rów L km 0+000-5+964”:

2.1. Roboty przygotowawcze – 31,97%.

W obu projektach realizację pozostałych robót i zadań wykazano na poziomie 0%. W rozliczeniu przy realizacji zadania 1. i 2. wykazano dodatkowo odpowiednio 4,94% i 90,9% oraz 8,11% i 3,09%, bez informacji jakich robót dotyczą te koszty i od jakiej kwoty należy liczyć te koszty.

W rozliczeniach finansowych dotacji wykazano jedynie kwotę sfinansowaną z dotacji (641,0 tys. zł i 424,2 tys. zł) w podziale na dwa paragrafy zgodnie z klasyfikacją budżetową otrzymanych środków (§ 6208 i § 6209) i poszczególne rodzaje wykonanych robót bez określenia częściowych kosztów poszczególnych robót, które składały się na koszty wykonania operacji. W opisie faktur wystawionych na PGW WP powoływano się na zgodność wykonanej usługi z umową zawartą z wykonawcą oraz protokołem częściowego odbioru robót budowlanych. W protokołach częściowego odbioru wykonanych robót budowlanych nr OBI/1 i OBI/1 były wskazane wprost koszty wykonanych robót, wymienionych w „Zestawieniach rzeczowo-finansowych operacji”. Wskaźniki procentowe wykazane w rozliczeniach rzeczowych nie wynikały z ilorazu kosztów wykonanych i wymienionych w protokołach nr OBI/1 i OBI/1 do maksymalnych kosztów określonych w „Zestawieniach rzeczowo-finansowych operacji”. W rozliczeniach nie wskazano sposobu wyliczania procentowych wielkości dla poszczególnych rodzajów robót.

Na przykład, w rozliczeniu rzeczowym dotacji na finansowanie „Szaniawy – Etap I - obiekt II” wykazano w zakresie zadania „Rów K-1 w km 0+000-4+227 i

rów Ł w km 0+000-3+441": (1.1.) Roboty przygotowawcze – 28,79% i (1.2.) Roboty ziemne – 9,91%, a w zakresie zadania „Rów L km 0+000-5+964": (2.1.) Roboty przygotowawcze – 31,97%. Odnosząc wskaźniki procentowe do wysokości kosztów określonych w „Zestawieniu rzeczowo-finansowym operacji” koszty robót powinny wynosić odpowiednio: (1.1.) 33,3 tys. zł brutto, (1.2.) 168,1 tys. zł brutto i (2.1.) 74,7 tys. zł brutto. Z wyliczeń tych wynika, że na wykonane roboty wykorzystano środki dotacji w wysokości 276,1 tys. zł, a nie 424,2 tys. zł. Natomiast z protokołu OBII/1 wynika, że koszty te wyniosły 424,2 tys. zł brutto, z tego (1.1.) 104,8 tys. zł brutto, (1.2.) 203,1 tys. zł brutto i (2.1.) 116,3 tys. zł brutto.

(akta kontroli str. 859-860, 970-995, 1004-1006, 1011-1018, 1074-1080, 2034-2035, 1938-1962)

W sprawie przyczyn wykazania w rozliczeniach rzeczowych ww. dwóch umów dotacji, przekazanych do MI, oprócz stopnia wykonania w procentach poszczególnych robót wchodzących w zakres zadań realizowanych w ramach operacji „Szaniawy – Etap I - obiekt I” i „Szaniawy – Etap I - obiekt II”, także wielkości procentowych przy nazwie zadania oraz powodów niewyjaśnienia ani przyczyn wykazania dodatkowych wskaźników procentowych dla tych zadań, ani rodzaju robót, których te koszty miałyby dotyczyć – Zastępca Prezesa i dyrektor KFK jednakowo wyjaśnili: „Przedmiotowe zadania są w trakcie realizacji z terminem umownym zakończenia do 31.05.2025 r. i terminem rozliczenia do 30.06.2025 r. Wskazanie procentowego wykonania poszczególnych pozycji dot. ich rozliczenia na podstawie odebranych robót i protokołu odbioru częściowego wynikającego ze zrealizowanego zakresu prac zgłoszonych przez kierownika budowy i potwierdzonych przez inspektora nadzoru.”.

W sprawie przyczyn takiej prezentacji wskaźników procentowych wykazanych w rozliczeniach rzeczowych, że nie wynikały one z ilorazu kosztów wykonanych i wymienionych w protokołach nr OBI/1 i OBII/1 do maksymalnych kosztów określonych w „Zestawieniach rzeczowo-finansowych operacji” oraz przyczyn niewskazania w tych rozliczeniach sposobu wyliczania procentowych wielkości dla poszczególnych rodzajów robót – Zastępca Prezesa i dyrektor KFK jednakowo wyjaśnili: „Powyższe wynika z faktu, że zadanie jest w trakcie realizacji i nie jest jeszcze zakończone (aktualnie jest rozliczony I etap realizacyjny – za 2024 r.). Iloraz został wyliczony na podstawie protokołu częściowego odebranych robót i zapisów zawartych w umowie z wykonawcą po przeprowadzonej procedurze przetargowej.”.

W sprawie powodów niewykazania w rozliczeniach finansowych i końcowych ww. dwóch umów dotacji częściowych kosztów faktycznie poniesionych na poszczególne roboty i zadania, wymienione w rozliczeniach umów dotacji – Zastępca Prezesa i dyrektor KFK jednakowo wyjaśnili: „Zadanie nie jest całkowicie rozliczone. Faktycznie poniesione koszty dotyczą tylko 1 faktury rozliczonej w 2024 r. dla każdego z zadań inwestycyjnych, tj. „Szaniawy ” – melioracje użytków rolnych, gm. Trzebieszów, pow. Łukowski – Etap I – obiekt I i „Szaniawy ” – melioracje użytków rolnych, gm. Trzebieszów, pow. Łukowski – Etap I – obiekt II.”.

W sprawie przyczyn wykazania w rozliczeniach finansowych tylko kwoty wynikającej z faktury, bez podania informacji o kosztach wynikających z protokołów częściowego odbioru wykonanych robót budowlanych nr OBI/1 i OBII/1, w których były wskazane wprost koszty wykonanych robót – Zastępca Prezesa i dyrektor DFK jednakowo wyjaśnili: „Rozliczenia częściowe

wykonanych robót zostały przeprowadzone w oparciu o podpisane umowy [poprzetargowe¹⁶⁶] z wykonawcą w dniu 19.08.2024 r.: Umowa nr L.RPI.542.4.2024 – obiekt I na kwotę 6 613 710,62 zł (wartość odebranych i zafakturowanych robót – 641 017,62 zł), Umowa nr L.RPI.542.5.2024 – obiekt II na kwotę 7 597 710,12 zł (wartość odebranych i zafakturowanych robót – 424 230,44 zł), Koszty z pozycji 1.1. i 2.2. nie przekroczyły kosztów kwalifikowalnych, gdyż zostały wydatkowane w oparciu o podpisane umowy poprzetargowe.”.

W ocenie NIK przekazane rozliczenia dotacji były nierzetelne. Z rozliczeń finansowych powinny wynikać wprost koszty poszczególnych robót i stopień ich wykonania w odniesieniu do „Zestawienia rzeczowo-finansowego operacji”. Wobec braku informacji o kosztach poszczególnych robót, które składały się na pełny koszt wykonania robót i rozliczenia przyznanych dotacji jak również sposobie wykorzystywania do tych wyliczeń wymienionych wskaźników procentowych nie było możliwe dokonanie oceny o prawidłowości i rzetelności wykorzystania środków dotacji. Jest to szczególnie ważne, gdyż zgodnie z § 2 ust. 12 umów dotacji PGW WP ponosi pełną odpowiedzialność za prawidłowość i rzetelność rozliczenia otrzymanej kwoty dotacji, o której mowa w ust. 6.

(akta kontroli str. 1938-1962)

12. W PGW WP do końca 2024 r. nie zakończono procesu przejęcia majątku w jednym z 11 RZGW, dla którego od 1 stycznia 2018 r. PGW WP reprezentuje oraz wykonuje uprawnienia właścicielskie Skarbu Państwa. Dotyczyło to RZGW w Krakowie, w którym proces ten będzie kontynuowany jeszcze w 2025 r.

W ciągu 2024 r. w ramach procesu przejmowania majątku do ewidencji wprowadzono środki trwałe w sześciu RZGW, tj. w Poznaniu, Warszawie, Szczecinie, Gliwicach, Bydgoszczy i Krakowie. Ich wartość wyniosła 311 432,3 tys. zł, co w porównaniu z wartością środków trwałych (81 930,5 tys. zł) przejętych i zaewidencjonowanych w 2023 r., stanowiło blisko czterokrotny wzrost tempa prowadzonych działań.

Brak zakończenia procesu przejmowania majątku był przyczyną wydania przez biegłych opinii „z zastrzeżeniem” z badania rocznych sprawozdań finansowych PGW WP, sporządzonych za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2023 r., a także za okresy od 1 stycznia do 31 grudnia 2022 r. oraz od 1 stycznia do 31 grudnia 2021 r.

W sprawie przyczyn niezakończenia procesu przejmowania majątku, Prezes wyjaśniła: „Przejęcie majątku nie ogranicza się wyłącznie do podpisania protokołów przedłożonych przez marszałków województw. Istotne jest współdziałanie obu stron, tj. przekazującej i przejmującej oraz weryfikacja danych zawartych w protokołach. Każda z nieruchomości wymienionych w protokole podlega sprawdzeniu, zarówno pod względem faktycznym (w terenie), jak i prawnym (prawidłowość podstawy dotychczasowego dysponowania przez podmiot przekazujący). Nie zawsze w protokołach zamieszczane były właściwe nieruchomości podlegające przekazaniu, np. zdarzały się nieruchomości, dla których w księgach wieczystych jako właściciele figurowały osoby fizyczne. Dodatkowo nie wszystkie nieruchomości posiadały księgę wieczystą lub nawet jeśli nieruchomość posiadała księgę wieczystą to jej numer nie był wskazany w protokołach przekazania. Mając na uwadze powyższe oraz konieczność działania w

¹⁶⁶ W wyjaśnieniu dyrektora DFK.

zgodzie z obowiązującymi przepisami niezbędne okazało się szczegółowe sprawdzanie każdej pozycji. Spowodowało to rozciągnięcie się procesu w czasie.”.

NIK zauważyła postęp w pracach na rzecz przejęcia majątku w 2024 r. w porównaniu do stanu na koniec 2023 r. W ocenie NIK, niezakończenie procesu przejęcia majątku przez PGW WP jest jednak postępowaniem nierzetelnym. Uniemożliwia to uzyskanie wystarczającej pewności odnośnie do wiarygodności tego elementu sprawozdania finansowego, sporządzonego za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2024 r.

(akta kontroli str. 599-602, 1900-1918)

13. Dyrektor RZGW w Gdańsku jako inicjator¹⁶⁷, przed poniesieniem wydatku¹⁶⁸ związanego z zakupem nieruchomości położonej w Redzie¹⁶⁹ i nieruchomości położonej w Elblągu¹⁷⁰, nie wykonał czynności wymienionych w § 5 ust. 2 lit. a i ust. 3 „Zasad oceny celowości zaciągania zobowiązań”¹⁷¹ oraz wynikających z art. 2 ust. 5 i art. 28 Regulaminu udzielania zamówień publicznych w Państwowym Gospodarstwie Wodnym Wody Polskie¹⁷² w zw. z § 5 ust. 2 lit. a i ust. 3 ww. zasad.

Dyrektor RZGW w Gdańsku, działając na podstawie pełnomocnictw¹⁷³, udzielonych przez Prezes, 23 grudnia 2024 r. zakupił na rzecz Skarbu Państwa nieruchomość¹⁷⁴ położoną w Redzie przy ul. Kazimierskiej 55, a 17 grudnia 2024 r. – nieruchomość¹⁷⁵ położoną w Elblągu przy ul. Warszawskiej 129.

(akta kontroli str. 65-75, 486-536)

¹⁶⁷ Inicjator, o którym mowa w § 2 ust. 7 „Zasad oceny celowości zaciągania zobowiązań finansowych i kontroli dokonywania wydatków ze środków publicznych w Państwowym Gospodarstwie Wodnym Wody Polskie”, stanowiących załącznik nr 1 do zarządzenia nr 50/2019 Prezesa Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie z dnia 9 września 2019 r. w sprawie określenia zasad oceny celowości zaciągania zobowiązań finansowych i kontroli dokonywania wydatków ze środków publicznych w Państwowym Gospodarstwie Wodnym Wody Polskie; dalej: „Zasady oceny celowości zaciągania zobowiązań”.

¹⁶⁸ Na etapie wstępnej oceny celowości zaciągania zobowiązań, o której mowa w §4 ust. 1 „Zasady oceny celowości zaciągania zobowiązań”.

¹⁶⁹ Zamówienie Nr G.ROZ.2710.83.2024 „Zakup nieruchomości zabudowanej w Redzie przy ul. Kazimierskiej 55”.

¹⁷⁰ Zamówienie G.ROZ.2710.84.2024 „Zakup nieruchomości położonej przy ul. Warszawskiej 129 w Elblągu”.

¹⁷¹ Wydanych na podstawie art. 44 ust. 1-4 u.f.p.

¹⁷² Załącznik do zarządzenia nr 91/2020 Prezesa Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie z dnia 29 grudnia 2020 r. w sprawie wprowadzenia Regulamin udzielania zamówień publicznych w Państwowym Gospodarstwie Wodnym Wody Polskie, ze zm.; dalej: „Regulamin Zamówień”.

¹⁷³ Pełnomocnictwo z 26 listopada 2024 r. akt notarialny Rep. A nr 8367/2024 Kancelaria notarialna Andrzej Karpowicz Notariusz, Agnieszka Siedlecka Notariusz Spółka Cywilna ul. Grzybowska 80/82, 00-844 Warszawa, do nabycia na rzecz Skarbu Państwa nieruchomości położonej w Redzie przy ul. Kazimierskiej 55. Pełnomocnictwo z 26 listopada 2024 r. w formie aktu notarialnego Rep. A nr 8666/2024 Kancelaria notarialna Andrzej Karpowicz Notariusz, Agnieszka Siedlecka Notariusz Spółka Cywilna ul. Grzybowska 80/82, 00-844 Warszawa do nabycia na rzecz Skarbu Państwa nieruchomości położonej w Elblągu przy ulicy Warszawskiej nr 129.

¹⁷⁴ Nieruchomość zakupiona na podstawie Aktu notarialnego Rep. A nr 4661/2024 z 23 grudnia 2024 r. Kancelaria Notarialna Cezary Pietrasik Notariusz, ul. Kartuska 5, 80-103 Gdańsk, za cenę sprzedaży 914,6 tys. zł. Przed zawarciem umowy sprzedaży dyrektor RZGW w Gdańsku zobowiązał się zakupić ww. nieruchomość i wpłacić do 17 grudnia 2024 r. cenę sprzedaży na podstawie protokołu z rokowań z 10 grudnia 2024 r. W związku z brakiem środków na koncie PGW WP 18 grudnia 2024 r. zawarto aneks zmieniający termin ww. zapłaty na 20 grudnia.

¹⁷⁵ Nieruchomość zakupiona na podstawie Aktu notarialnego Rep. A nr 10386/2024 z 17 grudnia 2024 r. Kancelaria Notarialna Zbigniew Stankiewicz, ul. Dąbrowszczaków 18/4, 10-541 Olsztyn, za cenę sprzedaży 2 142 tys. zł. Dyrektor RZGW w Gdańsku 17 grudnia 2024 r. zobowiązał się dokonać zakupu nieruchomości przed zawarciem ww. aktu notarialnego.

Zgodnie z § 4 ust. 1 „Zasad oceny celowości zaciągania zobowiązań” dyrektor RZGW w Gdańsku na etapie wstępnej oceny celowości zaciągania zobowiązań był zobowiązany m.in. zapewnić:

- a. Zamieszczenie merytorycznego uzasadnienia w pkt 7 załącznika nr 2 do „Regulaminu Zamówień Publicznych w PGW WP”, zgodnie z § 5 ust. 2 lit. a ww. zasad.
- b. Potwierdzenie w ww. załączniku przez właściwą komórkę kontrolingu zabezpieczenia w planie środków finansowych, zgodnie z § 5 ust. 3 „Zasady oceny celowości zaciągania zobowiązań”.

Na podstawie art. 2 ust. 5 „Regulaminu Zamówień Publicznych w PGW WP” w zw. z § 5 ust. 2 lit. a i ust. 3 „Zasad oceny celowości zaciąganych zobowiązań” dyrektor RZGW w Gdańsku był zobowiązany do sporządzenia „Wniosku o wszczęcie zamówienia publicznego o wartości równej lub większej niż 130 000 PLN netto”, zgodnie z art. 28 Regulaminu Zamówień. Sporządzenie wniosku wymagało wykonania również czynności, o których mowa w art. 16 ust. 4 i 17 „Regulaminu Zamówień Publicznych w PGW WP”, tj. złożenia „Informacji do KZGW o zamiarze udzielenia zamówienia publicznego celem weryfikacji z Planem postępowań o udzielenie zamówień” oraz powiadomienia RZGW w Gdańsku przez Departament Zamówień Publicznych w KZGW o wskazaniu właściwego publikatora¹⁷⁶.

Informację dla KZGW o zamiarze udzielenia zamówienia publicznego celem weryfikacji z Planem postępowań przesłano do KZGW dla zamówienia dotyczącego zakupu nieruchomości w Redzie 20 grudnia 2024 r., a w przypadku zamówienia dotyczącego zakupu nieruchomości w Elblągu – 24 grudnia 2024 r.

(akta kontroli str. 65-75, 486-536, 2095-2107)

„Wniosek o wszczęcie zamówienia publicznego o wartości równej lub większej niż 130 000 PLN netto”, dla obu zamówień sporządzono i zatwierdzono 31 grudnia 2024 r. Tego samego dnia w ww. wniosku komórka kontrolingu potwierdziła zabezpieczenie w planie środków finansowych, o którym mowa w § 5 ust. 3 „Zasad oceny celowości zaciągania zobowiązań”. W przypadku zakupu nieruchomości w Redzie potwierdzenie nastąpiło osiem dni po zawarciu umowy sprzedaży i 13 dni po zapłacie, a w przypadku nieruchomości w Elblągu – 14 dni po zawarciu umowy i 15 dni po zapłacie.

Ponadto w ww. wniosku, dotyczącym zakupu nieruchomości w Elblągu, nie zamieszczono merytorycznego uzasadnienia zakupu, o którym mowa w § 5 ust. 2 lit. a „Zasad oceny celowości zaciągania zobowiązań”.

(akta kontroli str. 65-75, 486-536, 2095-2107)

Prezes wyjaśniła, że: „[...] zasady określone w art. 44 ust. 3 pkt 1-3 ustawy o finansach publicznych z dnia 27 sierpnia 2009 r. znalazły odzwierciedlenie w Regulaminie udzielania zamówień publicznych w Państwowym Gospodarstwie Wodnym Wody Polskie, wprowadzonym Zarządzeniem nr 91/2020 z dnia 29 grudnia 2020 r. [...] Ponadto, zapisy art. 44 ust. 3 pkt 1 – 3 ww. ustawy uwzględniono w zarządzeniu nr 50/2019 Prezesa PGW Wody Polskie z dnia 9 września 2019 r. w sprawie określenia zasad oceny celowości zaciągania zobowiązań finansowych i kontroli dokonywania wydatków ze środków publicznych w PGW Wody Polskie.”

¹⁷⁶ Departament Zamówień Publicznych w KZGW wskazuje publikatora poprzez określenie trybu realizacji zamówienia w odniesieniu do u.p.z.p. (np. wskazuje na jakiej podstawie zamówienie jest zwolnione ze stosowania u.p.z.p.).

Dyrektor RZGW w Gdańsku wyjaśnił: „Zgodnie z art. 2 ust. 5 Regulaminu Udzielania Zamówień Publicznych część postanowień Regulaminu ma jedynie odpowiednie zastosowanie do zamówień, do których nie stosuje się przepisów Prawa zamówień publicznych (z uwagi na inne przesłanki niż wartość zamówienia), a które obejmują roczne sprawozdanie o udzielonych zamówieniach. Odpowiednie stosowanie oznacza w tym przypadku sporządzenie dokumentacji przewidzianej Regulaminem w zakresie niezbędnym do ujęcia transakcji w sprawozdaniu rocznym. Skoro zakupy były przeprowadzane w trybie ustawy o gospodarce nieruchomościami bez przeprowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, sporządzanie dokumentacji, o którym mowa w pytaniu byłoby bezprzedmiotowe.” oraz „Zakup nieruchomości nie był przeprowadzany w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego, w związku z czym postępowanie o udzielenie zamówienia nie zostało wszczęte. Zgodnie z § 2 ust. 5 Regulaminu Udzielania Zamówień Publicznych § 16 tegoż Regulaminu nie miał do tej transakcji zastosowania wprost, lecz odpowiednio. [...] Powyższe oznacza, że w przypadku nabycia mienia o wartości powyżej 130 000 złotych, do którego nie mają zastosowania przepisy Prawa zamówień publicznych, a zakup odbywa się w trybie szczególnym (tu: ustawa o gospodarce nieruchomościami), a nie w trybie regulaminowym brak jest uzasadnienia do stosowania § 16 ust. 2 Regulaminu, który dotyczy wszczęcia postępowania o udzielenie zamówienia publicznego. Byłoby bowiem oczywiście bezprzedmiotowym przygotowywanie dokumentów wymaganych dla postępowań o udzielenie zamówienia publicznego w przypadku, gdy takie postępowanie nie jest przeprowadzane. [...]”.

Wyjaśnił też „Merytoryczne uzasadnienie zakupu zostało zawarte m.in. w analizie potrzeb i wymagań zamawiającego, uzasadnieniu wniosku o umieszczenie przedsięwzięcia do dotacji. Zasadność zakupu nie powinna budzić wątpliwości, gdyż obie transakcje dotyczyły zakupu nieruchomości dotychczas wykorzystywanych przez PGW WP na podstawie umów najmu, zaś porównanie cen zakupu z kosztami najmu świadczyło zasadności zakupu. [...] Powyższe zostało potwierdzone przez akceptację Prezesa Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie wniosku o udzielenie dotacji oraz przez Ministra Infrastruktury i Ministra Finansów poprzez przyznanie dotacji inwestycyjnej. Oznacza to, że ocena celowości zaciągnięcia zobowiązania oraz zabezpieczenie środków finansowych nastąpiły na etapie przyznania dotacji. [...]”

(akta kontroli str. 836-843, 2095-2107)

W ocenie NIK dyrektor RZGW w Gdańsku miał obowiązek dokonać czynności, o których mowa w art. 16 ust. 4, 17 i 28 „Regulaminu Zamówień Publicznych w PGW WP” m.in. w zw. z § 5 ust. 2 lit. a i ust. 3 „Zasad oceny celowości zaciąganych zobowiązań”, bez względu na konieczność ujęcia dwóch ww. transakcji w rocznym sprawozdaniu o udzielonych zamówieniach. Stanowisku dyrektora RZGW o braku obowiązku dokonywania czynności, o których mowa w art. 16 ust. 4 i 17 „Regulaminu Zamówień Publicznych w PGW WP” przeczy fakt sporządzenia koniecznej dokumentacji po terminach przewidzianych w regulaminie.

Ponadto dyrektor RZGW w Gdańsku, w związku z zakupem nieruchomości w Redzie, nie wykonał czynności, o której mowa w art. § 5 ust. 2 lit. a i ust. 3 „Zasad oceny celowości zaciąganych zobowiązań”, tj. nie uzyskał potwierdzenia zabezpieczenia środków w planie przed zaciągnięciem

zobowiązania przez komórkę kontrolingu. Równocześnie przyjął w protokole uzgodnień z 10 grudnia 2024 r. obowiązek zapłaty w terminie 7 dni skutkiem czego doprowadził¹⁷⁷ do powstania zwłoki w zapłacie za nieruchomość w związku z niewłaściwym zabezpieczeniem środków na zapłatę co stanowiło naruszenie art. 44 ust. 3 pkt 3 u.f.p. Ww. dopuszczenie do powstania zwłoki w zapłacie było skutkiem niezastosowania przez dyrektora RZGW w Gdańsku wewnętrznych regulacji, które zostały wprowadzone w PGW WP w celu uwzględnienia zasad wynikających z art. 44 ust. 3 pkt 3 u.f.p.

14. Dyrektor RZGW w Krakowie nie naliczył wykonawcy kar w wysokości 111,0 tys. zł, o których mowa w § 16 ust. 1 lit. c umowy K.275.265.2024.(ZPI.1) z 28 sierpnia 2024 r., za zwłokę w wykonaniu przedmiotu umowy wynoszącą 32 dni.

Wykonawca złożył ofertę wykonania przedmiotu umowy w terminie 70 dni od przekazania terenu¹⁷⁸, tj. do 8 listopada 2024 r. Zgodnie z § 9 ust. 6 umowy za datę wykonania przedmiotu umowy ustalono dzień, w którym Wykonawca zgłosi Zamawiającemu gotowość do odbioru i jeżeli prace objęte tym zgłoszeniem w toku czynności odbioru zostaną uznane za kompletne, wykonane należycie i zgodnie z umową.

8 listopada 2024 r. wykonawca zgłosił gotowość do odbioru, a komisja odbiorowa przeprowadziła 15 listopada 2024 r. czynności odbiorowe i stwierdziła, że roboty budowlane stanowiące przedmiot umowy nie zostały zakończone oraz stwierdzono wady¹⁷⁹ (istotne i nieistotne) oraz odmówiła odbioru końcowego, nakazując usunięcie wad i ponowne zgłoszenie obiektu do odbioru.

(akta kontroli str. 486-536)

29 listopada 2024 r. wykonawca ponownie zgłosił gotowość do odbioru końcowego¹⁸⁰ a 6 grudnia 2024 r. komisja odbiorowa ponownie odmówiła dokonania odbioru z powodu stwierdzenia licznych wad¹⁸¹ i usterek.

10 grudnia 2024 r. wykonawca zgłosił gotowość do odbioru¹⁸² po raz trzeci, w wyniku czego nastąpił 12 grudnia 2024 r. odbiór końcowy.

Zamawiający naliczył wykonawcy kary umowne w wysokości 1400 zł, o których mowa w § 16 ust. 1 lit. i umowy za brak przedłożenia aneksu do dokumentu zabezpieczenia należytego wykonania umowy, w sytuacji przedłużenia terminu realizacji umowy, ale równocześnie nie zawarł z wykonawcą aneksu przedłużającego termin realizacji umowy z 8 listopada 2024 r. na 10 grudnia 2024 r.

(akta kontroli str. 486-536)

Pomiędzy 8 listopada 2024 r. a 11 grudnia 2024 r. wykonawca wykonywał prace wymienione w § 1 ust. 2 umowy, w tym roboty budowlane/rozbiórkowe, m.in.: (a) zamontował osprzęt do bram wjazdowych fotokomórki i siłownik wymagające podłączenia do instalacji elektrycznej, (b)

¹⁷⁷ Dyrektor RZGW zobowiązał się do zapłaty do 17 grudnia 2024 r. ceny nieruchomości i 18 grudnia wystąpił o przedłużenie terminu płatności i w tym samym dniu zawarł aneks do protokołu z rokowań z 10 grudnia 2024 r. przedłużający termin płatności do 20 grudnia 2024 r.

¹⁷⁸ Zamawiający przekazał teren wykonawcy 30 sierpnia 2024 r.

¹⁷⁹ Komisja odbiorowa stwierdziła 27 wad istotnych i nieistotnych.

¹⁸⁰ Wykonawca zgłosił w korespondencji elektronicznej z 29 listopada 2024 r.: „W załączeniu przesyłam zgłoszenie usunięcia usterek oraz gotowość do kontynuowania odbioru końcowego.”.

¹⁸¹ Komisja stwierdziła 50 wad istotnych i nieistotnych, w tym konieczność uporządkowania terenu w wyniku czego wywieziono 11 grudnia 2024 r. 9,14 Mg odpadów.

¹⁸² Wykonawca zgłosił w korespondencji elektronicznej z 10 grudnia 2024 r.: „W załączeniu przesyłam zgłoszenie usunięcia usterek oraz gotowość do kontynuowania odbioru końcowego.”.

zdemontował istniejące przyłącze wodociągowe wymagające, (c) wykonania prac zanikających, (d) zamontował barierki na piętrze budynku, (e) zamontował oświetlenie awaryjne/ewakuacyjne nad drzwiami wyjściowymi, (f) wykonano czynności uruchomienia oraz niezbędne czynności dopuszczające do użytkowania wind, (g) wywieziono część odpadów o kodzie 17 01 07 z terenu przebudowy, (i) naprawiono uszkodzenia instalacji w kotłowni.

(akta kontroli str. 486-536, 758-761)

Dyrektor RZGW w Krakowie 28 lutego 2025 r. i 28 marca 2025 r. wyjaśnił, że: „[...] Wykonawca wykonał roboty będące przedmiotem umowy w terminie zawitym, tj. do dnia 08.11.2024 r. Powyższe zostało potwierdzone stosownymi wpisami w dziennikach budowy oraz w dzienniku prowadzenia robót (wpisy kierownika budowy oraz wpisy właściwego Inspektora nadzoru inwestorskiego, potwierdzające zakończenie ww. robót). Wykonawca w umownym terminie (tj. 08.11.2024 r.) zgłosił obiekt do odbioru końcowego. Wskutek wad i usterek stwierdzonych w trakcie czynności odbiorowych, Wykonawca usuwał ww. wady i usterki w wyznaczonym terminie. Nie doszło więc do zwłoki w wykonaniu przedmiotu umowy lub jego części w stosunku do terminów określonych w zawartej umowie. Nie doszło także do zwłoki w usunięciu wad stwierdzonych przy odbiorze. W związku z powyższym naliczenie kary umownej za okres, w którym Wykonawca wykonywał ww. prace mające na celu usunięcie stwierdzonych wad i usterek, nie znajduje uzasadnienia. [...]”

Ponadto wyjaśnił: „[...] W niniejszym przypadku roboty zostały wykonane, ale były dotknięte wadami usuwalnymi. [...] Strony umowy nie mogą uzależniać odbioru tych robót od braku jakichkolwiek usterek, albowiem tylko jedynie wady istotne nieusuwalne uzasadniają taką odmowę. [...] Zaznaczyć należy, że planowany cel zadania inwestycyjnego został osiągnięty w całości. Wykonawca dokonał usunięcia wad i usterek, nie przekraczając wyznaczonego przez zamawiającego terminu, bez opóźnienia. [...]”

(akta kontroli str. 736-738, 1930-1935)

31 marca 2025 r. dyrektor RZGW w Krakowie zmienił stanowisko w powyższej kwestii. Wyjaśnił m.in. „Kierowałem się opinią osób bezpośrednio uczestniczących w procesie realizacji zamówienia. Wg tych osób nie było konieczności naliczenia kar umownych, o których mowa w §16 ust. 1 lit. c umowy. Po przeanalizowaniu całości materiału stwierdzam, że było to błędne stanowisko. Obecnie przy posiadanej wiedzy wystąpię o naliczenie kar umownych z § 16 ust. 1 lit. c umowy.”

(akta kontroli str. 2088-2094)

Zdaniem NIK wyjaśnienia dyrektora RZGW w Krakowie z 28 lutego 2025 r. oraz 28 marca 2025 r. są sprzeczne z zebranymi w ramach kontroli dowodami. Za termin wykonania przedmiotu umowy strony ustaliły dzień zgłoszenia do odbioru, jeżeli prace objęte tym zgłoszeniem w toku czynności odbioru zostaną uznane za kompletne, wykonane należycie i zgodnie z umową. Żaden z obu protokołów odbioru sporządzonych 15 listopada 2024 r. i 6 grudnia 2024 r. nie zawierał takich konkluzji. Do 10 grudnia 2024 r. wykonawca prowadził roboty budowlane i rozbiórkowe oraz usuwał liczne wady. Czynności odbiorowe inicjowane w związku ze zgłoszeniami wykonawcy z 8 listopada 2024 r. oraz 29 listopada 2024 r. były za każdym razem zakończone odmową dokonania odbioru końcowego a zamawiający nie dokonał przed 10 grudnia 2024 r. odbioru warunkowego, o którym mowa

w § 9 ust. 11 umowy, jak również nie zawarł aneksu przedłużającego termin realizacji robót.

W wyjaśnieniach złożonych 31 marca 2025 r. dyrektor RZGW w Krakowie poinformował o zmianie oceny zaistniałej sytuacji.

15. Dyrektor¹⁸³ RZGW w Gliwicach oraz dyrektor¹⁸⁴ RZGW we Wrocławiu nie zapewnili w 2024 r. zamieszczenia w BZP, w terminie 30 dni od dnia udzielenia zamówienia informacji o udzieleniu tych zamówień. W przypadku odpowiednio: jednego¹⁸⁵ oraz ośmiu¹⁸⁶ zamówień zrealizowanych na podstawie art. 30 ust. 1 ustawy z dnia 1 października 2024 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi oraz niektórych innych ustaw¹⁸⁷ spośród 19 zamówień objętych badaniem¹⁸⁸ zamieszczono informacje w BZP po terminie. Powyższe było niezgodne z art. 30 ust. 2 u.z.o.u.s.p.

Zgodnie z art. 30 ust. 2 u.z.o.u.s.p. dyrektor RZGW jako zamawiający¹⁸⁹ w terminie 30 dni od dnia udzielenia zamówienia na usuwanie skutków powodzi bez stosowania przepisów ustawy Prawo zamówień publicznych na mocy art. 30 ust. 1 u.z.o.u.s.p., zamieszcza w Biuletynie Zamówień Publicznych informację o udzieleniu takiego zamówienia.

W dziewięciu na 19 zbadanych zamówień zrealizowanych przez RZGW we Wrocławiu i RZGW w Gliwicach, zamieszczono ww. informację w BZP od 13 do 92 dni po terminie, o którym mowa w ww. przepisie, w tym w pięciu przypadkach dopiero w trakcie niniejszej kontroli NIK.

(akta kontroli str. 2122-2130)

Dyrektor RZGW we Wrocławiu wyjaśniła, że „[...] Brak zamieszczenia ogłoszeń w powyższych przypadkach, w terminie określonym ustawą spowodowane było, pomimo wcześniejszego ustalenia trybu [...], przeoczeniem pracowników merytorycznych i nieprzekazaniem do Wydziału Zamówień Publicznych informacji o udzielonym zamówieniu w trybie art. 30 w/w ustawy, co z pewnością spowodowane było ogromem pracy w czasie powodzi. [...]”.

(akta kontroli str. 785-790)

¹⁸³ [...]¹⁸³) pełniący funkcję dyrektora RZGW od 21 lutego 2024 r.

¹⁸⁴ [...]¹⁸⁴) pełniący funkcję dyrektora RZGW od 18 stycznia 2024 r.

¹⁸⁵ Zamówienie RZGW Gliwice: „Awaryjne popowodziowe usuwanie zatorów na cieku Wielki Potok w km 1+700 – 4+700 w m. Pielgrzymów gm. Głubczyce- NW Prudnik” udzielone 25 listopada 2024 r. o wartości 55,5 tys. zł. – zamieszczono w BZP informację o udzieleniu zamówienia 87 dni po terminie.

¹⁸⁶ Informację o udzieleniu zamówienia: 1) „W-1(OKS) rz. Odry – usunięcie uszkodzeń na wale p. powodziowym, gm. Oława” zamieszczono 13 dni po terminie, 2) „Usunięcie worków z piaskiem z wałów p.powodziowych rz. Odry, gm. Miękinia NW Środa Śl.” zamieszczono 92 dni po terminie, 3) „Interwencyjne usuwanie zatorów blokujących swobodny przepływ wód rzeki Bystrzycy we Wrocławiu” zamieszczono 92 dni po terminie, 4) „Kontrola bezpiecznego użytkowania wałów przeciwpowodziowych i pompowni rzeki Odry na terenie Zarządu Zlewni w Zielonej Górze” zamieszczono 32 dni po terminie, 5) „Interwencyjne czyszczenie czaszy suchego zbiornika przeciwpowodziowego Mysłakowice” zamieszczono 35 dni po terminie, 6) „Naprawa uszkodzonego stopnia i umocnień brzegowych na rzece Kwisa w km 118+500 przy posesji Orłowice 66F” zamieszczono 74 dni po terminie, 7) „Usunięcie drzew z koryt potoku Różana w m. Różanka, potoku Łomnica w m. Stara Łomnica oraz potoku Cieszyna w m. Gajnik” zamieszczono 84 dni po terminie, 8) „Popowodziowa naprawa kabla układu wyprowadzenia mocy z EW Topola” zamieszczono 64 dni po terminie. Łączna wartość ww. zamówień 2 670,3 tys. zł.

¹⁸⁷ Dz.U. z 2024 r. poz. 1473, ze zm., dalej: „u.z.o.u.s.p.”.

¹⁸⁸ Zamówienia badane w zakresie przestrzegania obowiązku wynikającego z art. 30 ust. 2 u.z.o.u.s.p.

¹⁸⁹ Dyrektor RZGW na podstawie art. 3 ust. 2 Regulaminu Zamówień i pełnomocnictwa wykonywał czynności zastrzeżone dla kierownika zamawiającego.

Zdaniem NIK wskazany przez dyrektora RZGW we Wrocławiu powód nie stanowi uzasadnienia dla niedopełnienia obowiązku ustawowego, w szczególności gdy dla sześciu innych badanych zamówień realizowanych w trybie art. 30 ust. 1 u.z.o.u.s.p. w RZGW we Wrocławiu obowiązek zrealizowano prawidłowo w terminie od pięciu do 23 dni.

Dyrektor RZGW w Gliwicach początkowo wyjaśnił, że „[...] zgodnie z art. 44 Regulaminu udzielania zamówień publicznych w Państwowym Gospodarstwie Wodnym Wody Polskie - nie jest wymagane zawarcie pisemnej umowy, jeśli w stosunkach danego rodzaju faktura, karta gwarancyjna, oferta wykonawcy lub inne uzyskane dokumenty są wystarczające do zabezpieczenia interesów Zamawiającego oraz egzekwowania obowiązków nałożonych na wykonawcę. Zamieszczenie informacji o udzieleniu zamówienia w Biuletynie Zamówień Publicznych, zgodnie z art. 30 ust. 2 ustawy o usuwaniu skutków powodzi dotyczy jedynie zamówień, w których została zawarta umowa.”.

(akta kontroli str. 806-809)

Następnie złożył wyjaśnienia uzupełniające: „Po szczegółowej analizie art. 30 ust. 2 ustawy o usuwaniu skutków powodzi w przypadku postępowania pn. Awaryjne popowodziowe usuwanie zatorów na cieku Wielki Potok w km 1+700 – 4+400 w m. Pielgrzymów gm. Głubczyce – NW Prudnik, Zamawiający zamieścił w Biuletynie Zamówień Publicznych informację o udzieleniu zamówienia [...]”. Publikacja informacji nastąpiła 87 dni po upływie terminu wymaganego wskazanym przepisem.

(akta kontroli str. 810)

NIK uważa, że obowiązek zamieszczenia informacji w BZP określony w art. 30 ust. 2 u.z.o.u.s.p. jest niezależny od formy, w jakiej została zawarta umowa dotycząca udzielonego zamówienia.

16. Dyrektor RZGW w Krakowie¹⁹⁰ dla 11¹⁹¹ z 32 zamówień publicznych objętych badaniem¹⁹² nie opublikował w BZP ogłoszenia o wykonaniu umów w terminie wymaganym w art. 448 u.p.z.p., tj. 30 dni od wykonania umowy.

¹⁹⁰ [...]^{***} pełniący funkcję dyrektora RZGW od 5 lutego 2024 r.

¹⁹¹ K.ROZ.2710.12.2024 „Koszenie i wycinka przerosłych miękkich na skarpach potoków na terenie Nadzoru Wodnego Nowy Sącz (Łubinka, Niskówka, Biczyczanka, Szymanowianka, Kraśnianka, Łącznik, Żeglarka, Moszczenicki, Gostwiczanka, Brzeźnianka, Jaworzynka)”, K.ROZ.2710.14.2024 „Usuwanie roślin inwazyjnych na terenie Zarządu Zlewni w Nowym Sączu, Część 1: Usuwanie roślin inwazyjnych z terenu NW Grybów”, K.ROZ.2710.14.2024 „Usuwanie roślin inwazyjnych na terenie Zarządu Zlewni w Nowym Sączu, Część 2: Usuwanie roślin inwazyjnych z terenu NW Nowy Sącz”, K.ROZ.2710.14.2024 „Usuwanie roślin inwazyjnych na terenie Zarządu Zlewni w Nowym Sączu, Część 3: Usuwanie roślin inwazyjnych z terenu NW Nowy Targ”, K.ROZ.2710.23.2024 „Kontrola i ocena stanu technicznego wałów przeciwpowodziowych klasy III i IV na terenie ZZ Sandomierz (badania 5-cio letnie) - Część 1: Badanie stanu technicznego wałów przeciwpowodziowych (badanie 5-cio letnie) na terenie Nadzoru Wodnego Dąbrowa Tarnowska (73,652 km)”, K.ROZ.2710.24.2024 „Roboty budowlane na terenie Nadzoru Wodnego Żywiec etap I - Część 1 - Remont stopnia w km 0+300 nr 1 na potoku Koszarawa w m. Żywiec”, K.ROZ.2710.24.2024 „Roboty budowlane na terenie Nadzoru Wodnego Żywiec etap I - Część 2 - Remont stopnia w km 2+941 nr 7 na potoku Koszarawa w m. Żywiec”, K.ROZ.2710.31.2024 „Remont elewacji budek sterowniczych na SW Dąbie”, K.ROZ.2710.51.2024 „Usługi na przepompowniach ZZ Sandomierz - Część 1 - Remont pomp i zasuw odcinających na przepompowniach Janiszów i Kępa Chwałowska”, K.ROZ.2710.55.2024 „Wykonanie prac konserwacyjnych zbiornika wodnego Cedzyna”, K.ROZ.2710.69.2024 „Roboty budowlane na terenie NW Kraków - Etap III Część nr 3 - Naprawa uszkodzeń i udrożnienie na potoku Sudoł od Modlnicy w km 0+000-9+890 w m. Kraków, Giebułtów”. Zamówienia o łącznej wartości 3 868,1 tys. zł.

¹⁹² Próba celowa obejmująca wszystkie 32 zamówienia udzielone w 2024 r. w RZGW w Krakowie, których realizację zakończono do 30 listopada 2024 r.

Na podstawie art. 448 u.p.z.p. dyrektor RZGW w Krakowie jako zamawiający¹⁹³ miał obowiązek opublikować w BZP informację o wykonaniu umowy na zamówienie publiczne.

W 11 z 32, tj. 34,4% zbadanych zamówień ogłoszenia o wykonaniu umowy opublikowano w BZP od 11 do 76 dni po terminie wymaganym w art. 448 u.p.z.p.

(akta kontroli str. 736-738)

Dyrektor RZGW w Krakowie wyjaśnił, że dla czterech zamówień „Ogłoszenie było opublikowane przez pracownika Wydziału Zamówień Publicznych po terminach określonych w art. 448 u.p.z.p. z powodu dużej ilości zadań oraz decyzji o gradacji zadań ze względu na ich priorytet. [...]”. Wyjaśnił też, że występowały problemy kadrowe w Wydziale Zamówień Publicznych w RZGW w Krakowie. W przypadku ośmiu zamówień powodem opóźnienia publikacji w BZP było zbyt późne złożenie, przez pracowników¹⁹⁴ RZGW w Krakowie realizujących umowę, informacji do Wydziału Zamówień Publicznych pozwalających na sporządzenie ogłoszeń o wykonaniu umów. Zdaniem ww. dla tych zamówień ogłoszenia zostały opublikowane w najbliższym możliwym terminie.

(akta kontroli str. 2122-2130)

Pracownicy uczestniczący w realizacji umowy wyjaśnili¹⁹⁵, że przyczynami niedopełnienia obowiązku przekazania informacji do Wydziału Zamówień Publicznych były: niedopatrzenie i niedopilnowanie realizacji obowiązku, ze względu na dużą liczbę odbieranych w okresie jesiennym zadań, natłok prac związanych z odbiorami oraz brak poinformowania pracownika przez przełożonego o obowiązku zgłaszania ww. informacji.

(akta kontroli str. 1901-1925)

Wyjaśnienia przedstawione przez dyrektora RZGW w Krakowie oraz pracowników nie wskazują obiektywnych przyczyn uzasadniających niedotrzymanie obowiązku terminowego zamieszczenia ogłoszeń w BZP. Wykazane przyczyny dotyczyły organizacji pracy pracowników i obiegu informacji wewnątrz jednostki. Zgodnie z § 25 ust. 1 Regulaminu Organizacyjnego kierownik komórki organizacyjnej jest zobowiązany do zapewnienia warunków do pełnego wywiązywania się kierowanej komórki organizacyjnej z zadań wynikających z przypisanego zakresu działania, a zgodnie z § 26 pkt 1 ww. regulaminu do zadań kierowników komórek organizacyjnych należy nadzór nad prawidłowym i terminowym wykonywaniem zadań należących do zakresu działania podporządkowanych komórek organizacyjnych.

Dyrektor RZGW w Krakowie zobowiązał się do wprowadzenia instrukcji monitorowania wypełniania obowiązku zamawiającego, o którym mowa w art. 448 u.p.z.p.

¹⁹³ Dyrektor RZGW na podstawie art. 3 ust. 2 Regulaminu i pełnomocnictwa wykonywał czynności zastrzeżone dla kierownika zamawiającego.

¹⁹⁴ Zgodnie z art. 66 ust. 4 Regulaminu „Pracownicy odpowiedzialni za merytoryczną realizację zamówienia zobowiązani są do przekazania do właściwej komórki ds. zamówień publicznych, w terminie do 15 dni od zakończenia umowy, informacji o wykonaniu umowy [...]”.

¹⁹⁵ Wyjaśnienia złożyło 9 pracowników.

17. Dyrektorzy RZGW w Krakowie¹⁹⁶ i RZGW w Rzeszowie¹⁹⁷ nie zapobiegli wystąpieniu na 31 grudnia 2024 r. zobowiązań wymagalnych w wysokości odpowiednio 35,20 zł i 43,99 zł, co było niezgodne z art. 44 ust. 3 pkt 3 u.f.p.

W części opisowej poz. 3.2 cz. X „Stan na koniec roku” Sprawozdania z wykonania planu finansowego PGW WP za 2024 r. według stanu na 31 grudnia 2024 r., wykazano zobowiązania wymagalne w łącznej kwocie 79,19 zł. Na ww. kwotę składały się zobowiązania:

- a) 35,20 zł – z tytułu niezapłacenia w terminie¹⁹⁸ odszkodowania za przejęcie z mocy prawa przez Skarb Państwa Prawa własności,
- b) 43,99 zł - dotyczy zapłaty po terminie¹⁹⁹ przez RZGW w Rzeszowie faktury za media.

Zobowiązanie w wysokości 43,99 zł zostało zapłacone w 2025 r. Wierzyciel nie wystąpił z żądaniem zapłaty odsetek za zwłokę od ww. zobowiązań.

(akta kontroli str. 1752-1753)

W sprawie zobowiązania o wysokości 35,20 zł dyrektor RZGW w Krakowie wyjaśnił: „[...] podmiot podejmował wszelkie możliwe działania zmierzające do skutecznej wypłaty odszkodowania poprzez m.in. wielokrotne próby kontaktu pisemnego z uprawnionym, próbę osobistego kontaktu z uprawnionym, wypłatę odszkodowania przekazem pocztowym czy też uruchomienie procedury umożliwiającej złożenie odszkodowania do depozytu sądowego. Niestety, każda wysłana korespondencja była zwracana z adnotacją „nie podjęto w terminie”. Dodatkowo, kontaktowaliśmy się z pozostałymi współwłaścicielami zarówno telefonicznie, jak i mailowo, w celu pozyskania danych kontaktowych do ww. osoby. Wszystkie te próby okazały się nieskuteczne. Powyższe działania były podejmowane zgodnie z obowiązującymi przepisami i w dobrej wierze, jednak napotkaliśmy na przeszkody niezależne od naszej jednostki powodujące wydłużenie procedury wypłaty odszkodowania.”

(akta kontroli str. 2284-2289)

Dyrektor RZGW w Rzeszowie wyjaśniła: „Faktura nr 3300/2024/12/EMINC/1719446/1 wpłynęła na ZZ²⁰⁰ w Jaśle w dniu 09.12.2024 r. Kontroli merytorycznej dokonano w dniu 09.01.2025 r. Faktura do płatności została zaakceptowana w dniu 09.01.2025 r. i w tym samym dniu została zapłacona. Do opóźnienia zapłaty doszło z przyczyn niezależnych i niezawinionych przez pracowników ZZ w Jaśle, na które nałożyło się kilka

¹⁹⁶ [...] pełniący funkcję dyrektora RZGW od 5 lutego 2024 r.

¹⁹⁷ [...] pełniący funkcję dyrektora RZGW od 8 czerwca 2022 r.

¹⁹⁸ Odszkodowanie ustalone ostateczną Decyzją Wojewody Podkarpackiego z 11 lutego 2022 r. N-III.7570.1.651.2021 z tytułu przejęcia na rzecz Skarbu Państwa 1/25 udziału w nieruchomości w gminie Wadowice Górne w związku z realizacją inwestycji przeciwpowodziowej. Termin płatności odszkodowania upłynął 30 marca 2022 r. PGW WP wysyłało korespondencję na adres wskazany w decyzji, która wracała z adnotacją „nie podjęto w terminie”. 6 września 2024 r. odszkodowanie zostało wysłane przekazem pocztowym, ale nie zostało odebrane przez uprawnionego. 14 listopada 2024 r. RZGW w Krakowie złożył wniosek do Sądu Rejonowego w Mielcu o zezwolenie na złożenie odszkodowania do depozytu sądowego. Sąd wezwał do uzupełnienia wniosku w terminie 7 dni. 8 stycznia 2025 r. Sąd Rejonowy w Mielcu zarządził zwrot wniosku wobec nieuzupełnienia braków w terminie. Aktualnie trwa procedura dotycząca wpłaty ww. ustalonej kwoty do depozytu sądowego. Uprawniony do odszkodowania nie wystąpił do 14 kwietnia 2025 r. o zapłatę odsetek. Do dnia zakończenia prowadzenia czynności w jednostce kontrolowanej, tj. do 17 kwietnia 2025 r. upłynęło 1 114 dni.

¹⁹⁹ Faktura 3300/2024/12/EMINC/1719446/1 z 3 grudnia 2024 r. z terminem zapłaty 18 grudnia 2024 r. zapłacona 9 stycznia 2025 r., tj. 22 dni po terminie.

²⁰⁰ Zarząd Zlewni.

okoliczności w tym choroba pracownika, reorganizacja i remont pomieszczeń sekretariatu. Odsetek nie naliczono.”

(akta kontroli str. 940-943)

W ocenie NIK wyjaśnienia dyrektora RZGW w Krakowie nie uzasadniają wystąpienia zobowiązań wymagalnych. Zobowiązanie podatkowe powinno być zapłacone w terminie, a składane przez PGW WP deklaracje podatku od nieruchomości powinny prawidłowo ustalać wysokość podatku na podstawie bieżącej informacji o majątku Skarbu Państwa. Zgodnie z art. 240 ust. 3 pkt 9 i 11, art. 244 i art. 258 ust. 1, 3, 7 i 8 dyrektor RZGW w Krakowie, jako kierujący jednostką, która reprezentuje i wykonuje uprawnienia właścicielskie Skarbu Państwa w związku z powyższym powinien posiadać bieżącą i kompletną wiedzę o stanie majątku będącego we władaniu RZGW w Krakowie.

Zobowiązanie o wysokości 35,20 zł biorąc pod uwagę termin płatności 22 marca 2022 r. powinno być zapłacone uprawnionemu lub wpłacone do depozytu sądowego przed 31 grudnia 2024 r. Od upływu terminu płatności do 31 grudnia 2024 r. upłynęło 1015 dni i był to wystarczający czas na zapłatę lub na złożenie prawidłowego wniosku do Sądu Rejonowego oraz do uzyskania zgody na przekazanie odszkodowania do depozytu sądowego.

Przyczyny wskazane przez dyrektora RZGW w Rzeszowie takie jak choroba pracownika, reorganizacja i remont pomieszczeń sekretariatu także nie uzasadniają nie dotrzymania terminu zapłaty wynikającego z umowy i z faktury. Zgodnie z § 25 ust. 1 Regulaminu Organizacyjnego kierownik komórki organizacyjnej jest zobowiązany do zapewnienia warunków do pełnego wywiązywania się kierowanej komórki organizacyjnej z zadań wynikających z przypisanego zakresu działania. Natomiast zgodnie z § 26 pkt 1 ww. regulaminu do zadań kierowników komórek organizacyjnych należy nadzór nad prawidłowym i terminowym wykonywaniem zadań należących do zakresu działania podporządkowanych komórek organizacyjnych.

18. Prezes²⁰¹ nie zapewniła zapłaty 222²⁰² zobowiązań²⁰³ z 2024 r. o łącznej wartości 38 267,2 tys. zł w terminach wynikających z zaciągniętych zobowiązań, co było niezgodne z art. 44 ust. 3 pkt 3 u.f.p. i skutkowało w przypadku 73²⁰⁴ zobowiązań zapłatą w 2024 r. odsetek w łącznej wysokości 37,7²⁰⁵ tys. zł.

Na podstawie analizy danych z rejestru zakupów PGW WP stwierdzono nieterminowe uregulowanie zobowiązań wynikających z 191 (z 53 848 szt.) faktur i not. Wartość zobowiązań zapłaconych w 2024 r. po terminie wyniosła 37 966,1 tys. zł. Z tytułu nieterminowego uregulowania zobowiązań wynikających z 42 z 191 faktur i not zapłacono odsetki w wysokości 6,3 tys. zł.

(akta kontroli str. 486-536, 655-658, 898-899, 940-943, 2084-2087, 2090-2095, 2111-2113)

²⁰¹ Pani Joanna Kopczyńska pełniąca obowiązki Prezesa od 11 stycznia 2024 r.

²⁰² W tym 191 z 53 848 faktur i not wg. rejestru zakupów z 2024 r. oraz 31 zobowiązań podatkowych i publicznoprawnych (bez zobowiązań objętych programem POPDOW).

²⁰³ Faktury, noty, zobowiązania podatkowe i publicznoprawne z 2024 r. dla których termin zapłaty upływał w 2024 r.

²⁰⁴ W tym 42 faktury i 31 zobowiązań podatkowych i publiczno-prawnych.

²⁰⁵ W tym 6,3 tys. zł z tytułu faktur i not oraz 31,4 tys. zł z tytułu zobowiązań podatkowych i publicznoprawnych. W 2024 r. łączna wartość odsetek z tytułu zobowiązań wydatkowanych po terminie wyniosła 71 714,76 zł z czego 34 054,97 zł to odsetki z tytułu niezapłaconych w 2023 r. faktur.

Ponadto na podstawie dostarczonego przez PGW WP zestawienia²⁰⁶ oraz analizy obrotów na koncie 751 ustalono 31 zobowiązań podatkowych i publicznoprawnych o łącznej wartości 301,2 tys. zł w przypadku, których zapłacono 31,4 tys. zł odsetek od zobowiązań podatkowych i publicznoprawnych wydatkowanych po terminie.

(akta kontroli str. 2331-2341, 2353-2354)

Zastępcy Głównego Księgowego PGW WP, pełniący obowiązki w RZGW Białymstoku, Bydgoszczy, Gdańsku, Gliwicach, Krakowie, Lublinie, Poznaniu, Rzeszowie, Szczecinie, Warszawie, Wrocławiu, oraz Zastępcy Głównego Księgowego w KZGW wyjaśnili, że nieterminowe uregulowanie ww. zobowiązań wynikających z faktur i not wynikało m.in. z: braku środków lub prowadzenia konsolidacji na rachunku bankowym, co uniemożliwiło wykonanie operacji w danym dniu oraz z opóźnień w akceptacji płatności lub z zbyt długiego procedowania sprawy przez pracowników merytorycznych.

(akta kontroli str. 940-943)

W odniesieniu do opóźnień w zapłacie zobowiązań publicznoprawnych Zastępca Główna Księgowa PGW WP wyjaśniła, że wynikało to m.in. z : weryfikacji i regulacji stanów prawnych nieruchomości skutkujących koniecznością składania korekt deklaracji podatku od nieruchomości oraz rolnego, błędnej interpretacji przepisów, opóźnienia w przekazaniu kar umownych od umów finansowanych z dotacji, zaniżenia podatku VAT skutkującego koniecznością złożenia korekty deklaracji, naliczenia zbyt wysokiej opłaty zmiennej.

(akta kontroli str. 486-536, 2353-2354)

Dyrektor DFK Główna Księgowa w PGW WP wyjaśniła „[...] W 2024 r. było to 191 wydatków, gdzie nie udało się nam zapewnić dokonania terminowej zapłaty zobowiązań. Jest to mniej niż w zeszłym roku kiedy było ponad 300 takich przypadków. [...] W 2024 r. w PGW WP podjęto działania zwiększające poziom płynności środków. Największe problemy mieliśmy na początku roku, kiedy musieliśmy zapłacić około 168 000 tys. zł zaległych zobowiązań za 2023 r. i to mogło spowodować niektóre problemy z zapłatą zobowiązań. Pomimo tego, że udało nam się podpisać umowy dotacji celowych wcześniej niż w 2023 r. to mimo wszystko dla niektórych zadań, które musieliśmy finansować ze środków własnych wystąpiły czasami problemy z regulowaniem płatności w terminie.”.

Odnosnie do najczęstszych przyczyn w zapłacie faktur i not dyrektor DFK w KZGW wyjaśniła: „Zapłaty po terminie wynikały najczęściej ze zbyt długiego procedowania przez pracowników uczestniczących w procesie obiegu faktur oraz brak środków na kontach bankowych, w tym również z dotacji.”.

(akta kontroli str. 2084-2087)

Ponadto zeznała „[...] W 2024 r. wyrażałam zgodę na zmianę planu częstkowego i uruchamianie środków z innych źródeł np. w sytuacji braku środków na koncie dotacji. W niektórych sytuacjach nie wyrażam zgody w szczególności były problemy z wyrażaniem takiej zgody na początku 2024 r. kiedy w I kwartale musiały być uregulowane zaległe zobowiązania z 2023 r. w wysokości 168 mln zł. Było to spowodowane m.in. koniecznością rozliczenia projektów UE do końca 2023 r. [...]” oraz „[...] Prezes i wiceprezesi otrzymują co tygodniową informację o środkach na koncie i zaciągniętych zobowiązaniach i wykonanych na poszczególnych źródłach finansowania.

²⁰⁶ Zestawienie stanowiące załącznik do pisma z 16 kwietnia 2025 r. KF.091.1.81.2025.ab.

[...].”, a także „[...] Powiadamiałam kierownika jednostki o problemach z zapłatą zobowiązań w terminie. [...]”

W odpowiedzi na pytanie czy PGW WP zapłaciło w 2024 r. odsetki o łącznej wartości 71,7 tys. zł zeznała „Taka jest wartość odsetek zapłaconych w 2024 r. od zobowiązań zapłaconych po terminie. Jest to łączna kwota 71 714,76 zł. [...]”.

(akta kontroli str. 2290-2306)

Prezes wyjaśniła „Kwota zapłaconych odsetek oraz ilość zobowiązań zapłaconych po terminie w 2024 r. uległa istotnemu zmniejszeniu. Istotny wpływ na odsetki zapłacone w 2024 r. miała sytuacja finansowa Wód Polskich w 2023 r. W związku z powyższym mając na uwadze usystematyzowanie procesów w zakresie zarządzania środkami finansowymi skierowano do jednostek regionalnych pismo znak: KFP.3134.10.2024 z dnia 16.07.2024 r. z wytycznymi dot. gospodarki finansowej.”.

(akta kontroli str. 4047-4056)

Jedną z podstawowych zasad gospodarowania środkami publicznymi jest wydatkowanie środków w wysokości i terminach wynikających z wcześniej zaciągniętych zobowiązań. W wyjaśnieniach przedstawionych przez zastępców Głównej Księgowej oraz przez dyrektora DFK w KZGW nie przedstawiono obiektywnych przesłanek usprawiedliwiających wydatkowanie 222 zobowiązań po terminie wynikającym z zaciągniętych zobowiązań.

19. Były Prezes²⁰⁷ nie zapewnił zapłaty pięciu²⁰⁸ zobowiązań²⁰⁹ w 2023 r. o łącznej wartości 3 145,1 tys. zł w terminach wynikających z zaciągniętych zobowiązań. Stanowiło to naruszenie art. 44 ust. 3 pkt 3 u.f.p. i skutkowało zapłatą w 2024 r. odsetek za zwłokę w łącznej wysokości 34,0 tys. zł²¹⁰.

Pięć zobowiązań wymagalnych w 2023 r. zostało uregulowanych po terminach wynikających z zawartych umów i wystawionych faktur. Były to:

a) trzy wydatki RZGW we Wrocławiu wynikające z:

- faktury 00002/11/2023 z 20 listopada 2023 r. o wartości brutto 27,9 tys. zł, zapłaconej 39 dni po terminie, w 2024 r. uregulowano odsetki za zwłokę w wysokości 0,1 tys. zł,
- faktury FV/15/2023/11 z 16 listopada 2023 r. o wartości 1 399,0 tys. zł, zapłaconej 35 dni po terminie, w 2024 r. uregulowano odsetki za zwłokę w wysokości 22,5 tys. zł,
- faktury 7/11/2023 z 16 listopada 2023 r. na kwotę 723,7 tys. zł, zapłaconej 36 dni po terminie, w 2024 r. uregulowano odsetki za zwłokę w wysokości 4,7 tys. zł.

b) dwa wydatki RZGW w Lublinie stanowiące zapłatę za:

²⁰⁷ Pan Krzysztof Woś pełniący obowiązki od Prezesa od 30 sierpnia 2022 r. do 10 stycznia 2024 r.

²⁰⁸ Faktury 00002/11/2023 z 20 listopada 2023 r., FV/15/2023/11 z 16 listopada 2023 r., 7/11/2023 z 16 listopada 2023 r., 23-FVS/12/004 z 20 grudnia 2023 r. FV 5/11/2023 z 22 listopada 2023 r.

²⁰⁹ Faktury, noty, zobowiązania podatkowe i publicznoprawne z 2024 r. dla których termin zapłaty upływał w 2024 r.

²¹⁰ W tym 6,3 tys. zł z tytułu faktur i not oraz 34,0 tys. zł z tytułu zobowiązań podatkowych i publicznoprawnych. W 2024 r. łączna wartość odsetek z tytułu zobowiązań wydatkowanych po terminie wyniosła 71,7 zł z czego 31,4 zł to odsetki z tytułu niezapłaconych w 2023 r. faktur.

- fakturę 23-FVS/12/004 z 6 grudnia 2023 r. na kwotę 183,7 tys. zł, uregulowaną dziewięć dni po terminie, w 2024 r. uregulowano odsetki za zwłokę w wysokości 0,8 tys. zł,
- fakturę FV 5/11/2023 z 22 listopada 2023 r. na kwotę 810,8 tys. zł brutto, uregulowaną 16 dni po terminie, w 2024 r. uregulowano odsetki za zwłokę w wysokości 5,9 tys. zł.

Łączna wielkość ww. przeterminowanych płatności w 2023 r. wyniosła 3 145,1 tys. zł, a odsetki za zwłokę poniesione w 2024 r. wyniosły 34,0 tys. zł.

(akta kontroli str. 745-750, 940-943)

Zastępca Głównej Księgowej z RZGW w Lublinie²¹¹ wyjaśniła „[...] W związku z długotrwałym procedowaniem aneksu²¹² wpływ środków na rachunek Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Lublinie nastąpił w dniu 29.12.2023 r. Niezwłocznie, tj. 29.12.2023 r. zobowiązania zostały uregulowane. [...]”.

(akta kontroli str. 2298-3202)

Zastępca Głównej Księgowej w RZGW we Wrocławiu²¹³ wyjaśniła „[...] Zapłaty zobowiązań wynikających w ww. obciążen PGW WP nie wykonało w terminie z powodu nieprzekazania środków²¹⁴ majątkowych z dotacji celowej nr MI/DGWiŻŚ/2023/07/01/WF z 14.07.2023 r. oraz Aneksu nr 3 zawartego w dniu 20.12.2023 r. Środki na realizację zobowiązań wpłynęły w dniu 29.12.2023 r. i w tym dniu dokonano zapłaty za powyższe obciążenia. [...]”.

(akta kontroli str. 2298-3202, 2253-2257, 2279-2283)

Dyrektor DFK w KZGW Główna Księgowa w PGW WP zeznała „[...] W 2023 r. w związku z trudną sytuacją finansową oraz zamykaniem okresów finansowania zadań ze środków UE nie wyrażałam zgody na zmiany planów częściowych umożliwiających zapłatę wydatków z innych źródeł niż były pierwotnie zaplanowane. Zgodę na zmianę planu częściowego wyrażam ja jako główny księgowy. [...]” i „[...] Prezes i wiceprezesi otrzymują co tygodniową informację o środkach na koncie i zaciągniętych zobowiązaniach i wykonanych na poszczególnych źródłach finansowania. [...]”, oraz „Prezes i wiceprezesi otrzymują co tygodniową informację o środkach na koncie i zaciągniętych zobowiązaniach i wykonanych na poszczególnych źródłach finansowania. [...], a także „[...] Powiadamiałam kierownika jednostki o problemach z zapłatą zobowiązań w terminie. [...]”.

(akta kontroli str. 2290-2306)

Były Prezes w odpowiedzi na pytanie: „Dlaczego nie zapewnił Pan w terminach wynikających z zaciągniętych zobowiązań odpowiednich środków na zapłatę faktury 00002/11/2023 z 20 listopada 2023 r. o wartości brutto 120,39 zł, faktury FV/15/2023/11 z 16 listopada 2023 r. o wartości 1 399 002 zł brutto, faktury 7/11/2023 z 16 listopada 2023 r. na kwotę 723 687,60 zł, faktury 23-FVS/12/004 z 6 grudnia 2023 r. na kwotę 183 690,00 zł brutto i faktury FV 5/11/2023 z 22 listopada 2023 r. na kwotę 810 816,00 zł brutto, przez co wydatkowano środki publiczne z naruszeniem art. 44 ust. 3 pkt 3 u.f.p., tj. po terminie wynikającym z zaciągniętych zobowiązań?” wyjaśnił „Bez dostępu do materiałów źródłowych nie mogę odnieść się do zadanego

²¹¹ Pełniąca obowiązki Zastępcy Głównej Księgowej w RZGW w Lublinie od 1 grudnia 2021 r.

²¹² Przypis kontrolera: Aneks nr 3 do umowy dotacji celowej MI/DGWiŻŚ/2023/07/01/WF z dnia 14 lipca 2023 r.

²¹³ Pełniąca obowiązki zastępcy Głównej Księgowej w RZGW we Wrocławiu od 1 listopada 2022 r. do 30 listopada 2024 r.

²¹⁴ Przypis kontrolera: Przez MI.

pytania. Niemniej jednak, sprawdzanie dostępności środków wykonywane jest w Wodach Polskich na poziomie pracowniczym w ramach kontaktów jednostek i komórek organizacyjnych, które zaplanowały merytoryczne zaciąganie zobowiązania z komórkami finansowymi. W Wodach Polskich obowiązują procedury uzgodnieniowe, konieczne do spełnienia i potwierdzenia podpisami osób reprezentujących poszczególne komórki organizacyjne, aby podpisać taką umowę zobowiązującą, która określa m.in. termin oraz wysokość zobowiązania.”.

(akta kontroli str. 2272-2278)

Wyjaśnienia Prezesa nie uzasadniają poniesienia przez PGW WP wydatków po terminie wynikającym z zaciągniętych zobowiązań skutkujących zapłatą odsetek.

Zgodnie z art. 44 ust. 3 pkt 3 u.f.p. wydatki należy ponosić w wysokości i terminach wynikających z zaciągniętych zobowiązań.

1.3 Gospodarowanie wolnymi środkami

Opis stanu
faktycznego

W 2024 r. PGW WP posiadało rachunki bankowe w Banku Gospodarstwa Krajowego (BGK) i na 31 grudnia 2024 r. było ich 841. Stan środków pieniężnych na koniec 2024 r. wyniósł 626 820,0 tys. zł i w porównaniu do stanu zaplanowanego (bez zmian) był 5,1 razy wyższy. Był wyższy od stanu środków na koniec 2023 r. o 271 074,7 tys. zł, tj. o 76,2%. Środki pieniężne zgromadzone na rachunkach PGW WP na 31 grudnia 2024 r. wyniosły 61 856,4 tys. zł, a w depozycie overnight – 564 963,6 tys. zł. Lokaty overnight były tworzone na wszystkich rachunkach, za wyjątkiem rachunków m.in. do obsługi dotacji, oraz na rachunkach projektowych, które nie są oprocentowane i nie powinny generować przychodów.

Zgodnie z art. 48 ust. 2 u.f.p. oraz rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 11 grudnia 2014 r. w sprawie wolnych środków niektórych jednostek sektora finansów publicznych przyjmowanych przez Ministra Finansów w depozyt lub zarządzanie²¹⁵, wolne środki PGW WP znajdujące się w jego dyspozycji, które nie były wydatkowane w określonym dniu na wykonywanie zadań oraz jego funkcjonowanie były lokowane w formie depozytu overnight u Ministra Finansów za pośrednictwem BGK. Nie lokowano wolnych środków pochodzących z dotacji z budżetu. PGW WP nie dokonywało lokat wolnych środków w formie depozytu terminowego u Ministra Finansów.

Na 31 grudnia 2024 r. było czynnych 36 lokat overnight w łącznej wysokości 564 963,5 tys. zł, a na koniec 2023 r. wartość 31 lokat overnight wynosiła 299 070,3 tys. zł. Środki lokowano na okres od 1 do 4 dni.

W ciągu 2024 r. założono 9 149 lokat overnight, tj. od 78 do 255 na 36 rachunkach (pięć rachunków KZGW, po dwa rachunki dla RZGW w Bydgoszczy i Gdańsku oraz po trzy rachunki dla dziewięciu RZGW). Najmniej lokat overnight utworzono na rachunku partycypacji LB003, prowadzonym dla RZGW w Lublinie, a najwięcej – na rachunku AB007 SIMP Opłaty, prowadzonym dla KZGW. Oprocentowanie środków zdeponowanych na lokatach overnight wynosiło od 4,71 do 5,28% w stosunku rocznym.

Odsetki od depozytów overnight u Ministra Finansów w 2024 r. (na 36 rachunkach) wyniosły 23 486,8 tys. zł. Były wyższe od planowanych po zmianach o 1 156,8 tys. zł, tj. o 5,2% i wyższe od odsetek uzyskanych w 2023 r. o 5 851,3 tys. zł, tj. o 33,2%. Naliczone odsetki wyniosły od 355,67 zł na rachunku

²¹⁵ Dz. U. poz. 1864.

partycypacji RZGW w Białymstoku BB003 do 11 128,3 tys. zł na rachunku KZGW AB007 SIMP Opłaty. Średnia dzienna kwota lokaty na rachunku partycypacji BB003 (RZGW w Białymstoku) wyniosła 6,6 tys. zł, a na rachunku KZGW AB007 SIMP Opłaty – 212 174,0 tys. zł.

Siedem lokat bankowych utworzono w wyniku realizacji aneksu nr 8/1363 z 13 grudnia 2021 r. do umowy z 13 grudnia 2012 r. o dofinansowanie w formie dotacji zadania pn. „Przebudowa obiektów Bydgoskiego Węzła Wodnego na rzece Brdzie: – śluza Miejska, – jaz Farny, - śluza Brdyujście”, w której NFOŚiGW zobowiązał Dyrektora RZGW w Gdańsku do ulokowania w tej formie wolnych środków z wypłaconej zaliczki. Wszystkie lokaty były założone na 1 797,0 tys. zł z terminem od 31 dni do 92 dni, a ich oprocentowanie wyniosło od 4,69% do 4,81% w stosunku rocznym. Uzyskane odsetki wyniosły 79,7 tys. zł i wraz z odsetkami z tytułu lokaty overnight zostały przekazane na konto NFOŚiGW.

W 2024 r. PGW WP nie posiadało obligacji.

Prezes wyjaśniła, że zarządzeniem nr 50/2019 Prezesa z 9 września 2019 r. została wprowadzona instrukcja zaciągania zobowiązań finansowych i kontroli dokonywania wydatków ze środków publicznych w PGW WP. Koncepcja płynności w aspekcie przepływów pieniężnych opiera się na analizie wpływów i wydatków gotówkowych ujmowanych strumieniowo, dokumentujących procesy finansowe w PGW WP.

Dyrektor DFK w KZGW wyjaśniła, że Wydział Kontrolingu na bieżąco prowadzi monitoring stanu środków pieniężnych na rachunkach bankowych, co wspomaga określić potrzeby finansowe jednostek RZGW. Dodatkowo jednostki RZGW okresowo przekazują zapotrzebowania na środki pieniężne na podstawie wewnętrznych zestawień prowadzonych na potrzeby jednostki. Na podstawie zapotrzebowania są przekazywane środki finansowe do jednostek RZGW.

W sprawie nieurealnienia planowanego stanu środków pieniężnych na koniec 2024 r. i pozostawienia stanu środków bez zmiany na poziomie 122 372,0 tys. zł ten pozostawiono bez pomimo zmian w planie finansowym PGW WP, m.in. w grudniu 2024 r., w tym zwiększenia przychodów z tytułu odsetek od depozytów u Ministra Finansów dyrektor DFK w KZGW wyjaśniła, że zmiana planu w grudniu 2024 r. nie obejmowała powyższych pozycji, gdyż zgodnie z ustaleniami, MI nie wyraża zgody na zmiany w planie w zakresie stanu na początek i koniec roku budżetowego.

(akta kontroli str. 15-16, 42-46, 486-536, 900-903, 921-924, 1921-1952)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

1.4 Realizacja zadań

Opis stanu
faktycznego

W odpowiedzi na pismo MI²¹⁶, 5 marca 2024 r. dyrektor DFK przekazała formularz PF-BZ Plan finansowy w układzie zadaniowym na rok bieżący zgodnie z ustawą budżetową i dwa kolejne lata wraz z częścią opisową, który został sporządzony w szczególności funkcja, zadanie, podzadanie i działanie. W związku z brakiem uwag z MI, plan ten został przyjęty 13 marca 2025 r. jako plan na 2024 r.

W planie finansowym PGW WP w układzie zadaniowym w 2024 r. ujęto koszty realizacji zadań, zgodnie z ustawą budżetową, w wysokości 2 590 111,0 tys. zł. Działania dotyczące ustalenia planu finansowego w układzie zadaniowym były

²¹⁶ Pismo zastępcy dyrektora Departamentu Gospodarki Wodnej i Żeglugi Śródlądowej (dalej: „DGWiŻŚ”) w sprawie sporządzenia przez PGW WP formularza PF-BZ

podejmowane po wysłaniu decyzji limitowych do poszczególnych jednostek organizacyjnych PGW WP i tzw. opiekunów w KZGW zawierających wartości kosztów z planu finansowego w układzie tradycyjnym. Informacje te były przekazywane w celu sporządzenia częściowego planu finansowego w układzie zadaniowym i zebrania informacji, na podstawie których sporządzano plan w układzie zadaniowym dla PGW WP oraz określano wartości mierników na dany rok.

W 2024 r. zmiany planów finansowych PGW WP w układzie zadaniowym nie były dokonywane równoległe/równocześnie ze zmianami planów finansowych w układzie tradycyjnym. Plan po zmianach w układzie zadaniowym był tworzony na podstawie zatwierdzonych decyzji Prezesa w sprawie zmian w planie finansowym, jednak w żadnej z trzech decyzji Prezesa w sprawie zmian w planie finansowym w 2024 r. nie ujęto zmian dotyczących budżetu zadaniowego, tj. zmian tych funkcji/zadań/podzadań/działań, na które miały wpływ dokonane zmiany planu w układzie tradycyjnym. Prezes nie podejmowała też odrębnych decyzji w sprawie zmian w planie finansowym w układzie zadaniowym. (szczegółowy opis w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”). Działania w sprawie zmiany planu finansowego w układzie zadaniowym były podejmowane po otrzymaniu decyzji Prezesa o zmianach w planie w układzie tradycyjnym. Monitorowanie wykonania planu finansowego PGW WP w układzie zadaniowym odbywało się co miesiąc w zakresie finansowym, a pełne sprawozdanie – kwartalnie. Do jednostek organizacyjnych PGW WP i opiekunów w KZGW były wysyłane pisma dyrektora DFK w KZGW w celu sporządzenia sprawozdań częściowych oraz kart opisu mierników w wyznaczonym terminie. Na podstawie otrzymanych sprawozdań częściowych oraz kart opisów miernika było sporządzane zbiorcze sprawozdanie kwartalne PGW WP w układzie RB-BZ2. Ani plan po zmianach ujęty w sprawozdaniach RB-BZ2, ani sporządzane sprawozdania kwartalne nie były zatwierdzane przez kierownictwo PGW WP.

Prezes wyjaśniła, że w trakcie roku budżetowego PGW WP nie miało obowiązku przekazywania do Ministra Infrastruktury zaktualizowanego planu po zmianach w układzie zadaniowym, w związku z czym taki plan nie powstał. Sprawozdanie roczne RB-BZ2 jest jedynym dokumentem, zawierającym zaktualizowany plan po zmianach.

PGW WP przedłożyło 11 marca 2025 r. Ministrowi Infrastruktury roczne sprawozdanie RB-BZ2²¹⁷ z wykonania planu finansowego państwowej osoby prawnej w układzie zadaniowym za okres od początku roku do dnia 31 grudnia 2024 r., tj. w terminie określonym w załączniku nr 3 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 28 grudnia 2011 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej w układzie zadaniowym²¹⁸. Sprawozdanie zostało podpisane przez zastępcę Prezesa i dyrektora DFK w KZGW. Wykazane w sprawozdaniu RB-BZ2 za 2024 r. koszty ogółem wyniosły 2 535 858,5 tys. zł.

W 2024 r. w PGW WP obowiązywało zarządzenie nr 44/2020 Prezesa z dnia 10 czerwca 2020 r. w sprawie ustalenia Procedury realizacji planu finansowego PGW WP w układzie zadaniowym.

(akta kontroli str. 10-13, 486-536, 970-995, 1001, 1008)

Według danych wykazanych w sprawozdaniu Rb-BZ2 za 2024 r. po korekcie z 16 kwietnia 2025 r. poniesione koszty realizacji zadań wyniosły 2 536 183,5 tys. zł i

²¹⁷ Dalej: „sprawozdanie RB-BZ2 za 2024 r.”.

²¹⁸ W terminie do dnia 15 marca 2024 r., zgodnie z załącznikiem nr 3 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 28 grudnia 2011 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej w układzie zadaniowym (Dz. U. z 2021, poz. 1731).

były zgodne z ewidencją w księgach rachunkowych. Stanowiły 97,9% planu według ustawy budżetowej i 95,0% planu po zmianach. W porównaniu z 2023 r. (2 434 819,4 tys. zł) poniesione koszty były wyższe o 101 364,1 tys. zł, tj. o 4,2%. W dniu 16 kwietnia została sporządzona korekta sprawozdania RB-BZ2 i tego dnia została przekazana do MI. Analogicznie jak w 2023 r., w strukturze układu zadaniowego w sprawozdaniu RB-BZ2 wykazano dwie funkcje, dwa zadania, pięć podzadań i 13 działań.

W ramach funkcji 11 – Bezpieczeństwo zewnętrzne i nienaruszalność granic PGW WP realizowało zadanie 11.4.W Gotowość struktur administracyjno-gospodarczych kraju do obrony państwa, podzadanie 11.4.2.W Pozamilitarne przygotowania obronne oraz działanie 11.4.2.2.W Zaspokajanie potrzeb Sił Zbrojnych i wojsk sojuszniczych przez sektor pozamilitarny, na które poniesiono koszty 1 436,4 tys. zł, tj. 96,5% planu po zmianach. Celem zadania było „utrzymanie zdolności do realizacji zadań obronnych przez organy administracji publicznej i przedsiębiorców”, celem podzadania było „zapewnienie możliwości realizacji zadań obronnych przez organy administracji publicznej i przedsiębiorców”, a celem działania było „zapewnienie siłom zbrojnym i wojskom sojuszniczym warunków i zdolności do obrony kraju oraz wypełnienia zobowiązań sojuszniczych”. Jednym wspólnym miernikiem dla tych trzech celów był „procent realizacji zadań rocznych określonych w Programie Pozamilitarnych Przygotowań Obronnych (PPPO)”, który dla zadania, podzadania i działania został wykonany, zgodnie z planem, w 100%.

W ramach funkcji 12 – Środowisko realizowano jedno zadanie 12.5.W Ochrona wód i gospodarowanie zasobami wodnymi, na które poniesiono koszty w wysokości 2 534 747,1 tys. zł, tj. 95,0% planu po zmianach. Dla tego zadania nie określono celu i wysokości miernika. Wykonanie kosztów było wynikiem wykorzystania środków na realizację 4 podzadań i działań:

- podzadanie 12.5.1.W Kształtowanie, ochrona i wykorzystanie zasobów wodnych wykonano w wysokości 291 627,9 tys. zł (102,4% planu po zmianach). Celem podzadania było „zapewnienie właściwych warunków korzystania z wód”. Osiągnięta wartość miernika, określonego jako „stopień zaawansowania prac nad III aktualizacją planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy (w %)\”, wyniosła 80% i w stosunku do wartości zaplanowanej była niższa o 20%;
- podzadanie 12.5.2.W Utrzymanie wód i urządzeń wodnych wraz z infrastrukturą związaną z gospodarowaniem zasobami wodnymi wykonano w wysokości 1 585 775,1 tys. zł (94,1% planu po zmianach). Celem podzadania było „zapewnienie właściwych warunków korzystania z wód i urządzeń wodnych”, a osiągnięta wartość miernika, określonego jako „stopień realizacji potrzeb w zakresie utrzymania majątku Skarbu Państwa przy konieczności zachowania jego dobrego stanu (w %)\” wyniosła 30%, zgodnie z wielkością zaplanowaną po zmianach;
- podzadanie 12.5.3.W Ochrona przeciwpowodziowa zrealizowano na kwotę 266 253,3 tys. zł, tj. 97,0% planu po zmianach. Celem podzadania była „poprawa bezpieczeństwa powodziowego kraju”, a osiągnięta wartość miernika, określonego jako „liczba realizowanych w danym roku przedsięwzięć wynikających z planów zarządzania ryzykiem powodziowym (w szt.)” wyniosła 111 szt. i była zgodna z planem po zmianach. W zakres tego podzadania wchodziły trzy działania, z których największy udział w kosztach miało działanie 12.5.3.2. Budowa i przebudowa infrastruktury przeciwpowodziowej. Działanie to zostało wykonane w wysokości 196 984,5 tys. zł, co stanowiło 101,4% planu po zmianach. Celem działania było

„zwiększenie skuteczności ochrony ludności przez powodzią”, a osiągnięta wartość miernika, określonego jako „liczba realizowanych w danym roku inwestycji przeciwpowodziowych (szt.)” wyniosła, zgodnie z planem po zmianach, 19 inwestycji. ;

- podzadanie 12.5.5. Nadzór nad gospodarowaniem wodami i powierzonym mieniem Skarbu Państwa oraz zwrot kosztów usług wodnych wykonano w wysokości 391 090,7 tys. zł, tj. 92,4% planu po zmianach. Celem podzadania było „zapewnienie właściwego nadzoru nad gospodarowaniem wodami oraz zwrotem kosztów usług wodnych”. Osiągnięta wartość miernika, określonego jako „stopień realizacji spraw z zakresu orzecznictwa wodnoprawnego i opłat za usługi wodne (w %), wyniosła, zgodnie z planem po zmianie, 100%.

Pismem z 30 grudnia 2020 r. zastępca dyrektora DGWiŻS w MI zobowiązała Prezesa do cyklicznego przekazywania informacji o bieżącym wykonaniu planu finansowego PGW WP wraz ze wskazaniem przyczyn odchyień, niezwłocznie po zamknięciu miesiąca. W nawiązaniu do tego pisma, pismem z 27 listopada 2023 r. zastępca dyrektora DGWiŻS zobowiązał Prezesa do przekazywania przedmiotowych informacji według stanu na koniec I półrocza oraz kolejnych miesięcy II półrocza 2023 r. Pismem z 19 lutego 2024 r. zastępca dyrektora DGWiŻS zwróciła się do Prezesa PGW z prośbą o kontynuowanie przekazywania informacji o wykonaniu planu finansowego uzupełnionych o stan zobowiązań o terminie wymagalności do 3 miesięcy, należności o terminie spłaty do 3 miesięcy oraz stan środków pieniężnych na dzień sprawozdawczy. Wymagane informacje zostały przekazane w każdym miesiącu 2024 r.

W PGW WP sporządzono Plan działalności na 2024 r., który został podpisany przez Prezesa 10 stycznia 2024 r. i 28 marca 2024 r. zaakceptowany przez Ministra Infrastruktury. Zawierał m.in. cele określone dla zadań służących realizacji celów wraz ze wskazaniem zadań służących realizacji celu oraz mierniki określające stopień realizacji celu i ich planowane wartości. PGW WP składało informację na temat stopnia realizacji wyznaczonych celów i zadań ujętych w planie działalności do Ministra Infrastruktury odpowiednio do 20 lipca (za I półrocze), 20 października (za III kwartały) i 10 marca (sprawozdanie roczne). Plan działalności został zaakceptowany przez Ministra Infrastruktury. W KZGW Departamenty Finansowo-Księgowy, Inwestycji i Renaturyzacji oraz Ochrony przed Powodzią i Suszą nie otrzymały w 2024 r. zaleceń Ministra Infrastruktury w zakresie realizacji zadań.

(akta kontroli str. 486-536, 930-932, 1000-1001, 1008-1010, 1081-1083, 1091-1092, 1095-1157, 1900-1901, 2007-2008, 3082-3329)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Niezgodnie z § 15 pkt 1 zarządzenia Prezesa nr 44/2020 z dnia 10 czerwca 2020 r. w sprawie ustalenia Procedury realizacji planu finansowego PGW WP w układzie zadaniowym²¹⁹ zmiany planów finansowych w układzie zadaniowym nie były dokonywane równoległe ze zmianami planów finansowych na dany rok budżetowy w układzie tradycyjnym. W zarządzeniu nr 2/2025 Prezesa z 7 stycznia 2025 r. nie zmieniono tych postanowień i w § 13 pkt 1 wskazano, że

²¹⁹ W związku ze zmianami organizacyjnymi w DFK i koniecznością uporządkowania regulacji wewnętrznych w tym obszarze zarządzenie nr 44 obowiązywało do 6 stycznia 2025 r. Od 7 stycznia 2025 r. zaczęło obowiązywać zarządzenie nr 2/2025 Prezesa z dnia 7 stycznia 2025 r. w sprawie ustalenia Procedury realizacji planu finansowego Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie w układzie zadaniowym, które stanowi aktualizację zarządzenia nr 44.

zmiany planów finansowych w układzie zadaniowym są dokonywane równocześnie ze zmianami planów finansowych w układzie tradycyjnym.

W decyzjach Prezesa zmieniających plan finansowy w układzie tradycyjnym w ciągu 2024 r. nie zawarto i nie zatwierdzono zmian w odniesieniu do konkretnych funkcji/zadań/podzadań/działań, nie sporządzono równocześnie odrębnych decyzji Prezesa w sprawie zmiany planu finansowego w układzie zadaniowym. W 2024 r. zmiany planów finansowych PGW WP w układzie zadaniowym nie były dokonywane równoległe/równocześnie ze zmianami planów finansowych w układzie tradycyjnym. Plan po zmianach w układzie zadaniowym nie był zatwierdzany przez Prezesa, pomimo, że w PGW WP realizacja planu finansowego PGW WP w układzie zadaniowym była monitorowana i w okresach kwartalnych sporządzana.

W sprawie przyczyn niezawarcia w decyzjach: nr 1/2024 z 18 lipca 2024 r., nr 2/2024 z 9 grudnia 2024 r. i nr 3/2024 z 23 grudnia 2024 r. w sprawie zmian w planie finansowym PGW WP (w układzie tradycyjnym) zmian stanowiących podstawę do dokonania zmiany planu finansowego w układzie zadaniowym i przyczyn niezatwierdzenia zmian w planie finansowym PGW WP w układzie zadaniowym, Dyrektor DFK w KZGW i zastępca Prezesa jednakowo wyjaśnili: „PGW Wody Polskie, w trakcie roku budżetowego nie ma obowiązku przekazywania do Ministra właściwego do spraw gospodarki wodnej zaktualizowanego planu po zmianach w układzie zadaniowym, w związku z czym taki plan nie powstał. Sprawozdanie roczne RB-BZ2 jest jedynym dokumentem, zawierającym zaktualizowany plan po zmianach, który zatwierdza zmiany w planie finansowym PGW Wody Polskie w układzie zadaniowym. Zweryfikowanie poprawności kolumny 3 (plan po zmianach) w Sprawozdaniu Rb-BZ2 możliwe jest z wykorzystaniem dokumentów roboczych w formie tabeli excel, które zawierają dane częściowe. Powyższy dokument roboczy został przekazany Państwu w czasie odbywania obecnej kontroli.”.

W odpowiedzi na pytanie o przyczyny niedokonywania zmian planów finansowych PGW WP równoległe/równocześnie ze zmianami planów finansowych w układzie tradycyjnym, zastępca Prezesa oświadczył, że zmiany planów finansowych PGW WP w układzie zadaniowym „były dokonywane równoległe/równocześnie ze zmianami planów w układzie tradycyjnym na podstawie przesłanych sprawozdań RB-BZ2 przez regionalne zarządy gospodarki wodnej. Z otrzymanych danych powstawał dokument roboczy w formie tabeli excel, który zawiera dane częściowe zmieniające plan po zmianach w układzie zadaniowym.”.

W sprawie przyczyn niezatwierdzenia przez Prezesa planu po zmianach na potrzeby prowadzenia monitoringu realizacji planu finansowego PGW WP w układzie zadaniowym, zastępca Prezesa oświadczył: „Sprawozdanie roczne RB-BZ2 jest jedynym dokumentem, zawierającym zaktualizowany plan po zmianach, który zatwierdza zmiany w planie finansowym Wód Polskich w układzie zadaniowym. Zbiorczy dokument roboczy w formie tabeli excel, planu po zmianach w układzie zadaniowym, powstaje na podstawie przesłanych podpisanych przez dyrektorów RZGW sprawozdań częściowych RB-BZ2.”.

Zdaniem NIK dokonywanie zmian w planie finansowym w układzie zadaniowym powinno odbywać się równocześnie ze zmianami planu finansowego. Zmiany planu powinny być dokonywane m.in. na podstawie informacji o zmianach dokonanych w umowach lub informacji o realizowanych zadaniach poprzez rezerwę celową czy ze środków dotacji. Zmiany te powinny być zatwierdzane przez Prezesa, bowiem ich celem jest ustalenie rzetelnej wielkości planu po zmianach w układzie funkcji, zadań, podzadań i działań

stosownie do treści § 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 28 grudnia 2011 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej w układzie zadaniowym²²⁰, według którego dane w sprawozdaniu wykazuje się w zakresie planu po zmianach – w kwotach wydatków/kosztów i wartościach mierników wynikających z układu zadaniowego uwzględniającego zmiany dokonane w trakcie roku budżetowego w planie finansowym jednostki w trybie określonym w u.f.p. lub w odrębnej ustawie.

W ocenie NIK brak decyzji Prezesa w zakresie zmian planu finansowego w układzie obowiązującego katalogu funkcji, zadań, podzadań i działań było niezgodne z § 15 ust. 1-2 zarządzenia Prezesa nr 44/2020 z dnia 10 czerwca 2020 r. Brak zmiany planu w układzie zadaniowym spowodował, że nie było możliwości rzetelnego sporządzenia sprawozdania Rb-BZ2 za 2024 r., które byłoby zgodne z ww. przepisem rozporządzania Ministra Finansów w sprawie sprawozdawczości budżetowej w układzie zadaniowym.

(akta kontroli str. 486-536, 930-932, 1000-1001, 1008-1010, 1081-1083, 1091-1092, 1095-1157, 1900-1901, 1938-1962, 2007-2008, 4047-4056, 4171-4178)

OCENA CZĄSTKOWA

W 2024 r. PGW WP realizując plan finansowy w zakresie kosztów przekroczyła limity kosztów, ustalone planem finansowym PGW WP w poz. III.1.1 Amortyzacja o 16 110,0 tys. zł planu po zmianach i w poz. III.1.4.2 Wynagrodzenia bezosobowe o 223,3 tys. zł planu po zmianach. Szczegółowa analiza kosztów i wydatków majątkowych o łącznej wartości 150 815,8 tys. zł, wykazała przypadki: dokonania wstępnej kontroli operacji gospodarczych przez osoby posiadające uprawnienia tożsame z głównym księgowym (cztery przypadki z 58 objętych próbą badania wydatków i kosztów), co było niezgodne z art. 54 ust. 1 pkt 3 lit. a u.f.p. w zw. z art. 54 ust. 3 u.f.p. i § 52 ust. 6 pkt 2 Regulaminu Organizacyjnego PGW WP; nieprzeprowadzenia przez głównego księgowego lub zastępcę głównego księgowego PGW WP wstępnej kontroli umów realizowanych w 2024 r.²²¹, co było niezgodne z art. 54 ust. 1 pkt 3 lit. a u.f.p. i § 52 ust. 6 pkt 2 Regulaminu Organizacyjnego PGW WP (25 przypadków z 58 objętych próbą badania wydatków i kosztów) oraz braku potwierdzenia posiadania przez PGW WP środków finansowych w ramach przyznanego limitu przed zawarciem umów dla pięciu (z 58) poddanych badaniu dowodów księgowych na łączną kwotę 183,5 tys. zł, wbrew § 2 ust. 5 pkt 2 „Procedury obiegu umów”. Rozliczenia wykorzystania dotacji na finansowanie projektów „Szaniawy – Etap I – obiekt I” i „Szaniawy – Etap I – obiekt II” były sporządzone nierzetelnie. Prezes nie podejmował decyzji w sprawie zmiany planu finansowego w układzie zadaniowym, nie zatwierdzano także planu po zmianach dla funkcji, zadań, podzadań i działań realizowanych w PGW WP.

W 2024 r. wydatkowano 38 267,2 tys. zł po terminie wynikającym z zaciągniętych 222 zobowiązań co skutkowało w 73 przypadkach zapłatą odsetek w wysokości 37,7 tys. zł. Zapłacono również 34,0 tys. zł odsetek od zobowiązań nie uregulowanych terminowo w 2023 r. W przypadku 5 zamówień publicznych objętych szczegółowym badaniem stwierdzono nieprawidłowości. Po zrealizowaniu jednej umowy nie naliczono wykonawcy kar umownych w wysokości 111 tys. zł za wykonanie przedmiotu umowy po terminie wynikającym z umowy. W przypadku dwóch zamówień stwierdzono postępowanie niezgodne z wewnętrznymi regulacjami dotyczącymi zamówień publicznych i oceny celowości zaciągania zobowiązań finansowych. Dla jednego zamówienia nie zamieszczono w BZP informacji o udzieleniu zamówienia w terminie

²²⁰ Dz. U. z 2021 r. poz. 1731.

²²¹ Umowy skutkujące zaciągnięciem przez PGW WP zobowiązań zawarto w latach 2019-2024.

wynikającym z art. 30 ust. 2 u.z.o.u.s.p. W przypadku jednej umowy realizowanej w ramach zamówienia publicznego nie została ona poddana wstępnej kontroli w sposób zgodny z art. 54 ust. 1 pkt 3 lit. a u.f.p. Stwierdzono również zamieszczanie w BZP informacji po wymaganym art. 448 u.p.z.p lub art. 30 ust. 2 u.z.o.u.s.p. 30 dniowym terminie w odniesieniu do 11 z 32 informacji o wykonaniu umowy oraz dziewięciu²²² z 19 informacji o udzieleniu zamówienia. Wystąpiły na 31 grudnia 2024 r. zobowiązania wymagalne w wysokości odpowiednio 217,20 zł i 43,99 zł, co było niezgodne z art. 44 ust. 3 pkt 3 u.f.p.

Pozytywna ocena dotyczy wykonania planu finansowego PGWP WP w 2024 r. w zakresie przychodów. PGW WP terminowo przygotowało plan finansowy, a przychody ogółem zrealizowane zostały w wysokości stanowiącej 105,7% planu po zmianach. Nie stwierdzono w tym zakresie nieprawidłowości.

OBSZAR

2. Sprawozdawczość

Opis stanu faktycznego

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania rocznych sprawozdań za 2024 r. przez PGW WP:

- z wykonania planu finansowego państwowej osoby prawnej oraz
- z wykonania planu finansowego państwowej osoby prawnej w układzie zadaniowym (Rb-BZ2).

Sprawozdanie Rb-Z za IV kwartał 2024 r. zostało sporządzone i przekazane Ministrowi terminowo i zgodnie z zapisami wynikającymi z ewidencji księgowej.

Sprawozdanie Rb-BZ2 sporządzono i przekazano do Ministra terminowo.

Sprawozdanie z wykonania planu finansowego PGW WP zostało podpisane i przekazane Ministrowi terminowo. Sprawozdanie sporządzono w oparciu o trwałe zapisy księgowe i zgodnie z zapisami wynikającymi z ewidencji księgowej.

(akta kontroli str. 486-536, 1091-1094, 1103-1137, 1752-1753, 2847-2859)

Stwierdzone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

NIK opiniuje pozytywnie roczne sprawozdanie z realizacji planu finansowego PGW WP (w układzie tradycyjnym) oraz sprawozdanie o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji Rb-Z za IV kwartał 2024 r. Kwoty wykazane w tych dokumentach były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Sprawozdanie z wykonania planu finansowego w układzie zadaniowym Rb-BZ2 za 2024 r. odzwierciedlało rzeczywiste wielkości związane z wykonaniem planu w układzie zadaniowym.

²²² W tym jedno zamówienie objęte szczegółowym badaniem zamówień publicznych.

V. Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

Wnioski

1. Zapewnienie skutecznych i adekwatnych mechanizmów kontroli zarządczej – po dokonaniu ponownej identyfikacji ryzyk odnoszących się do działalności skontrolowanej przez NIK w celu:
 - dokonywania wstępnej kontroli umów i operacji gospodarczych, zgodnie z wymogami art. 54 ust. 1 pkt 3 lit. a u.f.p.;
 - prawidłowej realizacji zamówień publicznych zgodnie z warunkami zawartych umów;
 - terminowej publikacji w BZP informacji w związku z udzielaniem zamówień publicznych;
 - dokonywania wydatków w terminach i w wysokościach wynikających z zaciąganych zobowiązań oraz terminowego zabezpieczania środków na finansowanie wydatków;
 - rzetelnego dokonywania rozliczeń środków dotacji otrzymanych z budżetu państwa zgodnie z postanowieniami zawartych umów;
 - równoczesnego podejmowania decyzji w sprawie zmian w planie finansowym zarówno w układzie tradycyjnym jak i zadaniowym.
 - wyznaczania celów kampanii społecznych na etapie ich planowania oraz opracowywania mierników pozwalających na ocenę realizacji celów kampanii społecznych i zapewnienia ewaluacji każdej z realizowanych przez PGW WP kampanii.
2. Zakończenie w PGW WP procesu przejmowania majątku, stanowiącego własność Skarbu Państwa.

VI. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne sporządzono w postaci elektronicznej z użyciem kwalifikowanych podpisów elektronicznych.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje *prawo zgłoszenia* na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Departamentu Środowiska. Prawo zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania
wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, 25 kwietnia 2025 r.

Kontrolerzy

Dorota Winośławska-Mrówka
doradca ekonomiczny

/podpisano elektronicznie/

Beniamin Chochulski
główny specjalista kontroli państwowej

/podpisano elektronicznie/

Hubert Komorowski
specjalista kontroli państwowej

/podpisano elektronicznie/

Aleksandra Krystek
specjalista kontroli państwowej

/podpisano elektronicznie/

Izabella Krawczyk
główny specjalista kontroli państwowej

/podpisano elektronicznie/

Zmian w wystąpieniu
pokontrolnym dokonał:

Paweł Trzaskowski

Dyrektor Departamentu
Środowiska

/podpisano elektronicznie/

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Środowiska

Dyrektor

Paweł Trzaskowski

/podpisano elektronicznie/

****)Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2022 r. poz. 902) NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie nazwisk osób fizycznych. Wyłączenia tego dokonano w interesie osoby fizycznej.**